

GOODWILL

ZIMA
WINTER
2021

■ Ročník XIII.

Magazín o ekonomike, biznise, vede a spoločnosti

Cena: 2,20 €

SLOVENSKO 2021 NA EXPO DUBAJ 2020

9 771337 979000

UŽ 7 ROKOV STATOČNE BOJUJEME ZA SUPER ZNAČKU

7

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise, vede a spoločnosti

Registrované ako periodická tlač Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky pod registračným číslom EV 3451/09, ISSN 1337-9798
Vydanie 2/2021, štvrtročník

Vydáva:

WTC-MACRO Enviro a. s.
IČO: 44 816 651
vydavatel@goodwill.eu.sk

Adresa redakcie:

GOODWILL, Gogoľova 18, 851 01 Bratislava
goodwill@goodwill.eu.sk

Janette Dujková

šéfreditor
redakcia@goodwill.eu.sk

Mgr. Valéria Nagyová

obchodná manažérka
nagyova@goodwill.eu.sk
tel.: 0911 80 70 10

www.goodwill.eu.sk

Rozširujú:

LK Permanent, Mediaprint-kapa Pressegrasso, a. s., Slovenská pošta, a. s., a súkromní distribútori. Distribúcia directmailingom – súkromný sektor, verejná správa a neziskové organizácie a inštitúcie.

Predplatné:

Objednávky a súvisiace informácie: vydavatel@goodwill.eu.sk

Grafické vyhotovenie:

Patrik Slažanský • www.slazanski.com

Tlač:

2impress s.r.o., Vajnorská 135, 831 04 Bratislava

Foto na titulke: EXPO Dubaj 2020

Zdroj: EXPO Dubaj 2020

Na predelových stranách: Freepik.com

© Autorské práva vyhradené.

Rozmnožovanie, spracovanie a šírenie diela – textu, fotografií, grafov, a to v jednotlivých prípadoch alebo v celkoch – je možné len so súhlasom vydavateľa a s uvedením zdroja.

Niektoré inzeráty neprešli jazykovou úpravou. Za obsah inzercie zodpovedajú inzerenti.

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Nevyžiadané rukopisy nevraciamy. Za správnosť textov sú zodpovední autori.

Monitoring tlače poskytuje so súhlasom vydavateľa spoločnosť Newton Media a Slovakia Online.

Toto číslo vychádza 17. 11. 2021.

COVID-19 ovplyvnil aj dostupnosť bývania

Stavebníctvo patrí k tým odvetviam, ktoré boli pandémiou veľmi silno zasiahnuté. Stavebná produkcia zažila počas krízy prudký pokles, z ktorého sa doteraz nespamätala. Mnohé stavebné spoločnosti pristúpili k okresávaniu investícií alebo odložili plánovanú výstavbu na neskôr. Za obdobím spreď pandémie (august 2019) naša stavebná produkcia v auguste tohto roka stále výrazne zaostávala, a to o takmer -16 %. Približne o -25 % nižšia ako pred koronakrízou je nová výstavba (vrátane rekonštrukcií) a oprava a údržba budov zaostáva o približne -16 %. Inžinierska výstavba, ktorá zahŕňa aj výstavbu diaľnic, zaostávala až o viac než štvrtinu.

Ceny stavebných materiálov vo svete prudko rastú, a to predražuje rekonštrukcie, opravy bytov a domov, ale zvyšuje aj ceny novostavieb. Globálna ekonomika totiž už nejakú dobu bojuje so surovinovou krízou, ktorá sa prejavuje nedostatkom rôznych materiálov. Sektoru stavebníctva sa najviac dotýka hlavne nedostatok stavebných materiálov a ich vysoké ceny.

Materiálová kríza vo svete je spôsobná hlavne zabrzdnením výroby počas krízy a pomalším rozbiehaním výroby po pandémie. To spôsobuje, že ponuka je stále slabá a nedokáže uspokojovať rýchlo rastúci dopyt. Z údajov Štatistického úradu vidíme, že ceny stavebných materiálov rastú aj u nás. Od júla dosahuje ich rast dvojcifernú hodnotu a v septembri predstavoval 18,2 %. A zdražovanie sa týka aj stavebných prác, ktoré boli v septembri medziročne drahšie o 8 %. Nárast cien je aj pri nehnuteľnostiach.

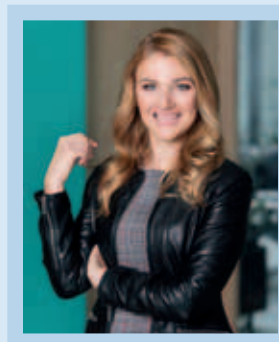
Napriek koronakríze sa ceny na našom realitnom trhu výrazne zvyšujú, pričom rástli aj počas celého minulého roka. Očakávame, že aj tento rok bude zdražovanie nehnuteľností pokračovať. Karty však ešte bude miešať hlavne tretia vlna pandémie.

Podľa zverejnených štatistík NBS sa ceny na našom realitnom trhu zvýšili v 3. kvartáli tohto roka medziročne až o 18,4 %. Ide o druhé najrýchlejšie tempo rastu od realitného boomu v roku 2008.

Dostupnosť bývania sa zhoršuje vo väčšine krajov. Vystáva otázka, prečo ceny nehnuteľností napriek koronakríze stále rastú. Dôvodom je predovšetkým dlhodobá slabá ponuka nehnuteľností, ktorá nedokáže uspokojiť dopyt. Smerom nahor sú ceny na realitnom trhu aktuálne tlačene aj rýchlo rastúcimi cenami stavebných materiálov. Na realitný trh vplyvajú tiež ďalšie faktory, ako je vakcinácia a s tým súvisiaci návrat do normálu, ale aj prísnejšie pravidlá poskytovania hypoték

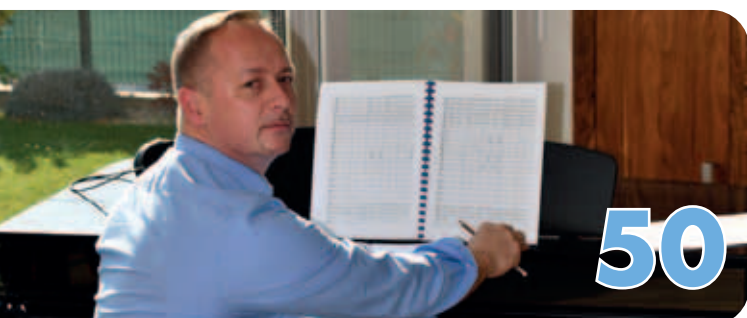
a kúpyschopnosť obyvateľstva.

Dopady pandémie sa premietajú do dôležitých sfér nášho života, tou najdôležitejšou však zostáva naše zdravie. Verme, že v zdraví zvládneme toto náročné obdobie.

Jana Glasová

analytička 365.bank

obsah

- 6** EXPO Dubaj 2020 spája svet
- 10** Unikátny koncept využívania energetických zdrojov
- 14** Podnikanie prostredníctvom právnej formy družstva
- 24** Moderné spaľovne: Na skládkach mrháme energiou
- 26** Zlepšenie výkonnosti strojárkeho a stavebného priemyslu
- 34** Projekčná činnosť šetrí čas aj náklady
- 36** Balenie pri preprave
- 38** Online obchod pokračuje
- 40** MH2 ako auto budúcnosti?
- 44** Hotelierstvo je beh na dlhé trate
- 46** Slovenské kúpele a COVID-19
- 50** Hudba je o poslanstve, rozhovor s hudobným skladateľom Mariánom Kittnerom
- 54** Manažérska móda nemusí byť konzervatívna
- 56** Gyrotonic si zamilovali aj celebrity
- 59** English Annex

b

biznis

EXPO Dubaj 2020 spája svet	6
Unikátny koncept využívania energetických zdrojov	10
Podnikanie prostredníctvom právnej formy družstva	14
Zlatá minca pozná víťazov	16
Aké sú v skutočnosti dôvody zvyšovania cien energií?	17
Morálna inteligencia udáva smer	19
Predstavenie manažéra: Iveta Šurganová	20
Mentoring je tajomstvom úspešných	22

EXPO Dubaj 2020 spája svet

Výstava Expo Dubaj 2020 spojí počas šiestich mesiacov celý svet a milióny návštevníkov sa budú môcť kochať víziou budúcnosti a spoznať nepoznané.

Expo sa tentoraz nesie v duchu spájania a vytvárania budúcnosti. UAE oslavujú 50. výročie založenia a hlavnou témou spájania nadväzujú na svoju históriu. Dubaj sa totiž kedysi nazýval Al Wasl, čo znamená spojenie. Toto mesto zohráva dôležitú úlohu pri spájaní východu a západu, severu a juhu, a tak je celá tematika viac ako symbolická. Organizátori si predsavzali inšpirovať návštevníkov a vytvoriť dlhodobý pozitívny vplyv, ktorý rozvíja potenciál ľudskej spolupráce.

4,4 ha obsadilo 191 vystavovateľov a očakáva sa, že počas polroka otvorenia výstavy ju navštíví 20 miliónov ľudí. Po skončení výstavy bude celý areál využitý ako moderné technologické centrum.

Udržateľnosť, mobilita a príležitosť

Expo vám na jednom mieste ponúkne možnosť doslova precestovať a spoznať celý svet. Okrem krajín majú svoje zastúpenie aj rôzne globálne iniciatívy, vzdelávacie inštitúcie a multilaterálne organizácie.

Podtémami výstavy sú udržateľnosť, mobilita a príležitosť. Expo 2020 je teda rozdelené na tri tematické časti a každá predstavuje jeden segment. Okrem novín z danej oblasti v nich nájdete aj bohaté príležitosti spoznať rôzne kultúry, vyskúšať si nové chute, stretnúť sa s novými ľuďmi, zabaviť sa, poučiť sa, ale i zrelaxovať. Každá zo 191 zúčastnených krajín má vlastný pavilón a ponúkajú svoje skúsenosti, svoju kreativitu,

úspechy, ambície, novinky, ale i kultúru, umenie a typickú kuchyňu.

V časti „príležitosť“ inšpiruje návštevníkov interaktívny pavilón, v ktorom môžu podniknúť rôzne akcie, časť „mobility“ sa zaoberá minulosťou, súčasnosťou a budúcnosťou pohybu, od historických gigantov mobility až po nadchádzajúcu misiu na Mars. Návštevníci časti „udržateľnosť“

si môžu pozrieť vzťah ľudstva k prírode a zároveň sa dozvedia o vplyve, ktorý máme na zem.

Slovenský pavilón

Slovenský pavilón sa nachádza v srdci areálu, v tematickej zóne „mobilita“, má tri poschodia a rozlohu 2 000 m². Jeho hlavným motívom je „pohyb budúcnosti: vodík,

letectvo a vesmír.“ Motív pohybu budúcnosti sa v slovenskom pavilóne prepája s kreatívnym konceptom cesty – cesty do budúcnosti, cesty do vesmíru, cesty objavov a inovácií, ktoré majú celosvetový úspech, a tiež cesty silných osobností Slovenska, ktoré našu krajinu posúvajú vpred. Za architektonickým stvárnením priestoru stojí štúdio Siebert Talaš

a hlavným architektom slovenskej expozície je Ivan Kulifaj.

V pavilóne sa odprezentuje dohromady 150 subjektov, ktoré boli vybrané komisiou z 250 prihlásených. Je v ňom stála expozícia a rotačné expozície. Návštevníci sa môžu tešiť na 11 podnikateľských misií, 15 odborných konferencií, kultúrny program, rôzne sprievodné podujatia a špeciálne tematické týždne. Do prípravy sa zapojili aj slovenské univerzity.

Máme sa čím pochváliť

Medzi najväčšie pýchy nášho pavilónu patrí vodíkový automobil MH2, ktorý vyvinuli Technická univerzita v Košiciach spolu s Matador Group. Šéfdizajnérom konceptu je Branislav Maukš, ktorý patrí medzi svetové hviezdy v oblasti automobilového dizajnu, pracoval napríklad na všetkých modeloch Ferrari, ktoré

boli predstavené od roku 2007. Športový koncept, ktorý reprezentuje najvyššiu úroveň slovenských inovácií a budúcnosť technológií v automobilovom priemysle, má nadčasový dizajn a je postavený na vodíkovej technológii. V našej expozícii sa nachádza aj autobus na vodíkový pohon.

Najnovšie technológie pre letectvo

V slovenskom pavilóne nájdete aj jedinečný VRM simulátor vyvinutý firmou Virtual Reality Media, ktorá sa špecializuje na simulátory leteckej a pozemnej techniky. Využíva inovatívne digitálne simulačné technológie, 3D vizualizácie, výkonné grafické stanice a interaktívne systémy, čím umožňuje globálny letecký výcvik blížiaci sa reálnym podmienkam. Tento systém má globálne využitie na piatich kontinentoch v komerčných a dopravných

leteckých spoločnostiach, štátnych inštitúciách, ale aj na ministerstvách obrany a v rôznych agentúrach. V našej expozícii sa odprezentuje až päť firiem, ktoré vyrábajú produkty spojené s letectvom a prinášajú technológie, ktoré sú svetovou špičkou vo svojom segmente.

Autíčko na Mars

Ďalšou čerešničkou je v našej expozícii vesmírny robot Androver vyvinutý firmou RoboTech Vision v spolupráci s Dr. Michaelou Musilovou, astrobiologičkou a riaditeľkou vesmírnej výskumnej stanice

Vôňa Slovenska

Reštart sa očakáva aj v rámci cestovného ruchu. Úlohy znovo uviesť do pohybu tento segment a prekonať dopady pandemického obdobia sa na EXPO Dubaj zhostila agentúra pre podporu cestovného ruchu SLOVAKIA TRAVEL. Prezentuje Slovensko ako atraktívnu destináciu, krajinu výnimočných prírodných krás a v našej expozícii predstavuje najpríťažlivejší produkt cestovného ruchu na Slovensku – kúpeľníctvo. SLOVAKIA TRAVEL patrí prvé podlažie nášho pavilónu a na 300 m² plochy okrem kúpeľníctva a termálnych prameňov zoznamu-

HI-SEAS, pôvodne vyvinutej pre spoločnosť NASA. Tento robot najskôr slúžil na interný vývoj autonómnych navigačných algoritmov, neskôr aj vďaka svojim menším rozmerom našiel uplatnenie na simulovanej vesmírnej misii, realizovanej pod záštitou Európskej vesmírnej agentúry začiatkom roka 2020, na stanici HI-SEAS na Havaji. Dve verzie autonómneho robota Androver 1 a Androver 2 simulujú pohyb po Mesiaci bez použitia GPS. Na prvý pohľad šikovné autíčka, pre ktoré nie je žiadny terén neprekonateľný, majú svoje využitie aj na zemi pri prozaickejších činnostiach, ako napríklad pri doručovaní zásielok či strážení pozemku domu, alebo vinohradov.

Priestor pre obchod a investície

Cieľom našej expozície je okrem prezentácie príťažlivosti Slovenska aj nadväzovanie obchodných kontaktov. Účasť slovenských podnikateľských subjektov zastrešuje Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu SARIO. Vytvára priestor pre veľké aj malé firmy, biznis

rokovania a koordinuje naše kontakty s ostatnými krajinami. Po náročnom období sú totiž firmy hladné po nových aktivitách a očakávajú ekonomický reštart.

je návštevníkov aj s našimi národnými parkami, výberom z unikátnych ekotopov a prírodného bohatstva, s národnými kultúrnymi pamiatkami UNESCO, jaskyňami, veľhorami, hradmi a so zámkami, ale i s konkrétnymi mestami. Pri prezentácii využíva najmodernejšie technológie, premietanie na veľkoplošnej 360-stupňovej obrazovke a vizuálny zážitok je podporený aj vnemovým – vôňou slovenskej prírody.

Jedinečnú atmosféru slovenského pavilónu dotvárajú diela našich úspešných súčasných umelcov, akými sú Jaro Varga, Gordana Turuk a Monika Pascoe Mikyšková.

(Red.)

Foto: Tawassul, EXPO Dubaj 2020

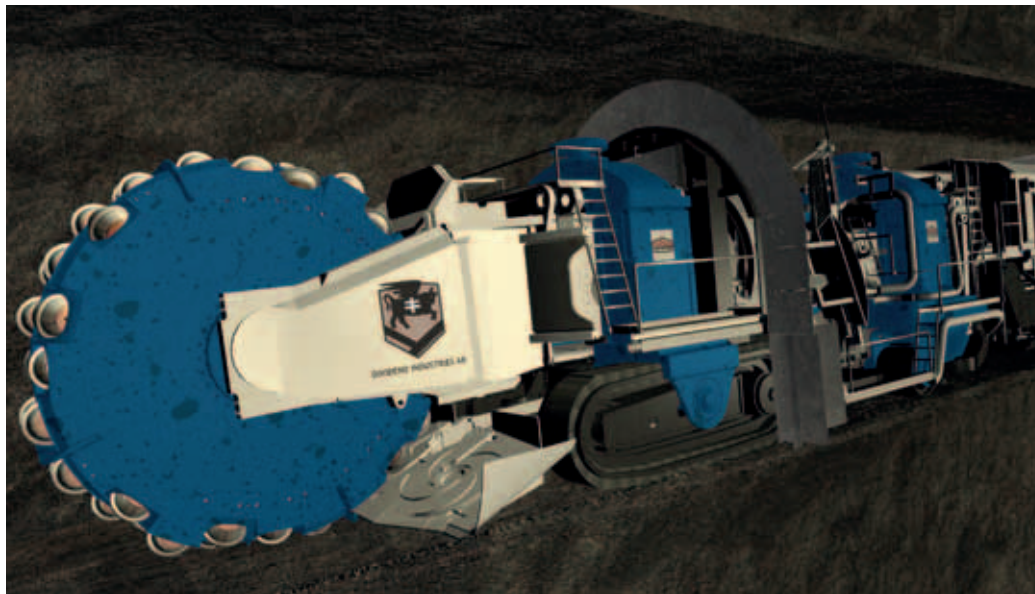

Unikátny koncept využívania energetických zdrojov

Slovensko sa na svetovej výstave EXPO 2020 v Dubaji predstaví s konceptom využívania hĺbkového energetického potenciálu zemskej kôry. Viac o aplikovanom výskume v tejto oblasti nám v rozhovore prezradil predseda predstavenstva spoločnosti ZTS INMART, a. s., a zároveň predseda asociácie ATASAC – Ing. Alexander František Zvrškovec.

• Vaša spoločnosť už viac ako 10 rokov skúma možnosť prieniku zemskou kôrou do extrémnych hĺbok prostredníctvom vami navrhnutých technológií. Aké sú dôvody takéhoto výskumu?

Už pred viac ako 20 rokmi bolo jasné, že globálne otepľovanie, ktorého sme svedkami, je spôsobené ľudskou aktivitou a že prežitie ľudstva na tejto planéte bude vyžadovať radikálne zmeny vo výrobe energie, v ťažbe surovín a výrobe potravín. Okrem toho musíme ochrániť zdroje pitnej vody a nahradiť cement ako spojivo v betónových konštrukciách. Súčasne, okrem týchto jasne definovaných oblastí bude potrebné pokračovať v zrovnoprávnení žien a mužov v oblasti politiky, kariérneho manažmentu a sociálneho vplyvu. Musíme tiež zvládnuť zapojenie mladých ľudí do tohto procesu bez toho, aby cítili strach a obavu z toho, čo nás čaká, ak sa nám nepodarí mobilizácia síl vo vyššie uvedených oblastiach. OSN schválilo niekoľko míľnikov na tejto ceste pod názvom Sustainable Development Goals a jeden z týchto míľnikov je rok 2030.

V tomto roku sa očakáva, že už bude zrealizovaný prechod napríklad v oblasti energetických zdrojov na tie, ktoré dnes nazývame obnoviteľnými zdrojmi energie.

• Goodwill už niekoľkokrát komentoval agendu OSN a pripravuje sa sledovať aj svetovú výstavu EXPO 2020 v Dubaji vo všeobecnosti a konkrétne týždeň 16. – 22. januára 2022 s názvom GLOBAL GOALS WEEK. Dozvedeli sme sa, že spoločnosť VUNAR, a. s., zo Slovenska, ktorá je členom asociácie ATASAC zaoberajúcej sa aj aplikovaným výskumom potenciálu zemskej kôry, bude jedným z vystavovateľov v Dubaji. Môžete nám poodkryť niečo z pripravovaných aktivít na tejto výstave?

Účasť na svetovej výstave si vyžaduje prezentáciu niečoho, čo môže dramaticky zmeniť napríklad našu energetickú budúcnosť. Takouto problematikou sa zaoberáme už viac ako dve desaťročia a som presvedčený, že môžeme na tejto výstave zaujať s prelomovými riešeniami viacerých aktuálnych problémov. Spoločnosť VUNAR, a. s., je významným členom nadnárodného výskumného kolektívu, ktorý pod mojim vedením skúma možnosti využitia

potenciálu zemskej kôry v rámci SDG 2030. Rád by som pripomenul, že Slovensko už v 18. storočí bolo banskou veľmocou a prvá banská akadémia na svete bola založená práve u nás v Banskej Štiavnici. S odvolaním sa na túto historickú skutočnosť a s ambíciou znovu sa stať lídrom v tejto oblasti, ako aj na reálne výsledky predchádzajúceho výskumu a výroby spoločnosti VUNAR, a. s., bola táto spoločnosť vybraná ako technický partner pre oblasť konštrukčných riešení inovatívnych penetračných systémov v zemskej kôre. Náš kolektív pracuje čisto aplikačne s tromi aplikačnými segmentmi, kde vyvíjané technológie môžu posunúť naše možnosti neohrozovať planétu ľudskou činnosťou na inú a lepšiu úroveň. Prvou oblasťou je, samozrejme, oblasť obnoviteľných zdrojov energie, v ktorej chceme otvoriť hranice technologických možností využívania hĺbkovej geotermálnej energie do realizovateľnej podoby. Vyvíjané technológie sa tiež dajú použiť v oblasti hĺbkového baníctva a umožnia Európe vo veľkej miere zbaviť sa dnešnej závislosti od dovozu strategických surovín. Dúfam tiež, že sa Slovensko stane banskou veľmocou, ak naše vlády konečne pochopia, že sa treba zaoberať aj surovinovou stratégiou a nie

iba primitívnym hašterením sa medzi politikmi. Trefou oblasťou, ktorej sa venujeme, je oblasť možného ukladania nebezpečných odpadov a skleníkových plynov v zemskej kôre.

Pre všetky tieto oblasti je strategickým cieľom umožniť vytvorenie aktívnych a ľuďmi riadených pracovísk vo veľkých hĺbkach, prostredníctvom ktorých bude zabezpečená neprerušená prevádzka tak našich zariadení, ako aj aplikačných inštalácií v už spomenutých oblastiach.

• Môžete bližšie opísať, v čom spočíva táto dramatická zmena, a niečo povedať o energetickom zdroji, ktorého dosiahnutie a využitie môže nielen zabrzdiť, ale aj odstrániť jednu z príčin globálneho otepľovania? Čo je vlastne dôvodom hĺbkového prieniku do zemskej kôry?

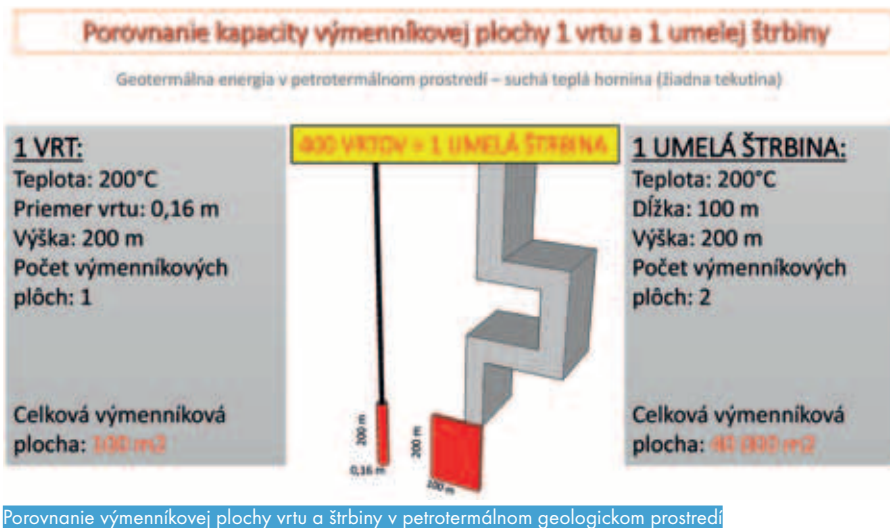
V prvom rade je to naša snaha o využitie hĺbkového energetického potenciálu zemskej kôry. V perspektíve ľudskej činnosti vo všeobecnosti a v kvalifikovanom odhade energetickej spotreby ľudstva v najbližšej budúcnosti na tejto planéte je tento energetický potenciál nevyčerpaateľný. Na rozdiel od iných obnoviteľných zdrojov energie – ako napr. slnko a vietor, nevyžaduje hĺbková geotermálna energia dočasné skladovanie pri jej využívaní a je dostupná 24 hodín denne, 7 dní v týždni po celý rok. Táto energia je tiež v princípe dostupná všade na našej planéte.

• Ako je to možné, že sa táto energia doteraz nevyužívala vo väčšom rozsahu?

Dôvodov je viac a poviem niektoré z nich. V prvom rade sme svedkami totálneho nepochopenia štruktúry zemskej kôry. Z geotermálneho hľadiska je zemská kôra rozdelená na dve vrstvy. Hornú vrstvu vo všeobecnosti nazývame hydrotermálnou, čiže vrstvou, v ktorej sa nachádzajú tekutiny, prevažne voda. Pod touto vrstvou sa nachádza tzv. petrotermálna vrstva, ktorej charakteristickou vlastnosťou je to, že z prevažnej miery je tvorená suchou kryštalickou horninou. To, čo my dnes vidíme ako pokusy a tiež reálne využitie termálneho potenciálu zemskej kôry, sú aktivity realizované výlučne v hydrotermálnom prostredí. Technológia, ktorú používame na dosiahnutie tohto termálneho zdroja, je technológia rotačného vŕtania, vyvinutá pre potreby ropného a plynárenského

priemyslu. Tak ako nebolo možné rozvinúť vesmírny priemysel pomocou rakiet, ktorých pohon bol založený na využití pušného prachu, tak nie je fyzikálne a efektívne možné dosiahnuť a využiť hĺbkovú geotermálnu energiu prostredníctvom rotačného vŕtania.

veľkoplošné výmenníkové štrbiny. V časovej perspektíve verím, že sa nám v priebehu najbližších piatich rokov podarí dotestovať našu technológiu a že v ďalších piatich rokoch bude realizovaných niekoľko energetických komplexov v zemskej kôre.

Druhým dôvodom je politická a ekonomická sila existujúceho priemyslu, ktorý vyrába a distribuuje uhľovodíkové palivá. Táto už dlhodobo dokázala paralyzovať vedecké a politické snahy o reálne a nevyhnutné zmeny. Tretím a nemenej dôležitým dôvodom je ľudská pohodlnosť a odsúvanie dôležitých, ale nepohodlných rozhodnutí na zajtra.

• Zjavne naznačujete, že dosiahnutie termicky relevantnej hĺbky musí byť realizované inými metódami a inou technológiou ako dostupným rotačným vŕtaním. Môžete nám bližšie opísať, ktorým smerom sa ubera váš výskum a ako ďaleko je od realizácie jeho výsledkov?

Naše výskumné konzorcium disponuje niekoľkými výskumnými laboratóriami, z ktorých dve sa nachádzajú v kryštalickej hornine pre oblasť hĺbkového prieniku zemskou kôrou, a tu testujeme dve metódy. Jednou metódou je prienik šachtou a druhou je prienik pomocou špirálového tunelu. Okrem výskumu metód vertikálneho prieniku vyvíjame aj techniku pre vytváranie veľkorozmerných výmenníkových štrbín v kryštalických horninách. Naším strategickým cieľom je preukázať technickú schopnosť nákladovo efektívne preniknúť do petrotermálneho prostredia zemskej kôry a v tomto prostredí vytvoriť

• Taký rozsiahly výskum musí byť finančne veľmi nákladný. Akým spôsobom ho financujete?

Doteraz sme spolu s našimi partnermi použili cca 200 mil. eur. Každý z partnerov financuje svoju časť výskumu a je aj vlastníkom duševných práv týkajúcich sa jeho výsledkov. Priemyselne aplikovaný výskum vyžaduje konkrétne ciele a tiež priebežné meranie výsledkov. Snažíme sa fungovať podľa týchto pravidiel a vieme, že inak by takýto výskum nebolo možné financovať.

• Aký je finančný príspevok z prostriedkov určených na výskum, ktorými disponuje slovenská vláda?

Príspevok z verejných zdrojov určite nie je vyšší ako 4 mil. eur. Slovenské vlády po páde komunistickej diktatúry boli a aj naďalej sú izolované od priemyselných realít. Nikdy v živote som nezažil to, že sa našim vládam pomocou verejných výskumných prostriedkov podarilo dosiahnuť tak málo za tak veľa „poskytnutých“ peňazí. Za posledných 20 rokov sa do vedy a výskumu investovali miliardy eur a dodnes sa žiadnej vláde nepodarilo preukázať konkrétne dosiahnuté výsledky. Všeobecne čítame štatistiku o tom, koľko projektov bolo realizovaných a za koľko peňazí. Nikde sa však nedá dočítať, čo bolo za tieto peniaze dosiahnuté napr. v trhovej

dominancii alebo počte efektívne a dlhodo- bo zamestnaných ľudí. Výskumná agentúra a iné štátne inštitúcie majú za sebou kopu korupčných škandálov a vo všeobecnosti nie sú pre nás obrazom kompetencie alebo partnerom na štátnej úrovni.

Ako príklad priemyselnej izolácie našich politických predstaviteľov môžeme uviesť našu expozíciu na svetovej výstave v Dubaji. Slovensko venuje polovicu svojho pavilónu vodíkovej budúcnosti a možnému využitiu tejto suroviny napr. v automobiloch. Jeden z najväčších výrobcov áut na svete je firma Volkswagen, ktorá má aj svoju fabriku na Slovensku. Vedenie tohto koncernu nedávno vyhlásilo, že tak ako iní výrobcovia automobilov, ani oni nevidia budúcnosť tohto plynu v doprave budúcnosti. Možno práve aj preto sa nám nedarí, lebo naši politici vidia a robia vždy niečo iné ako celý svet. Táto strategická a technická disharmónia je financovaná daňovými poplatníkmi a títo by sa skutočne mali zamyslieť nad tým, koho si zvolia za správcu svojich daní v budúcnosti.

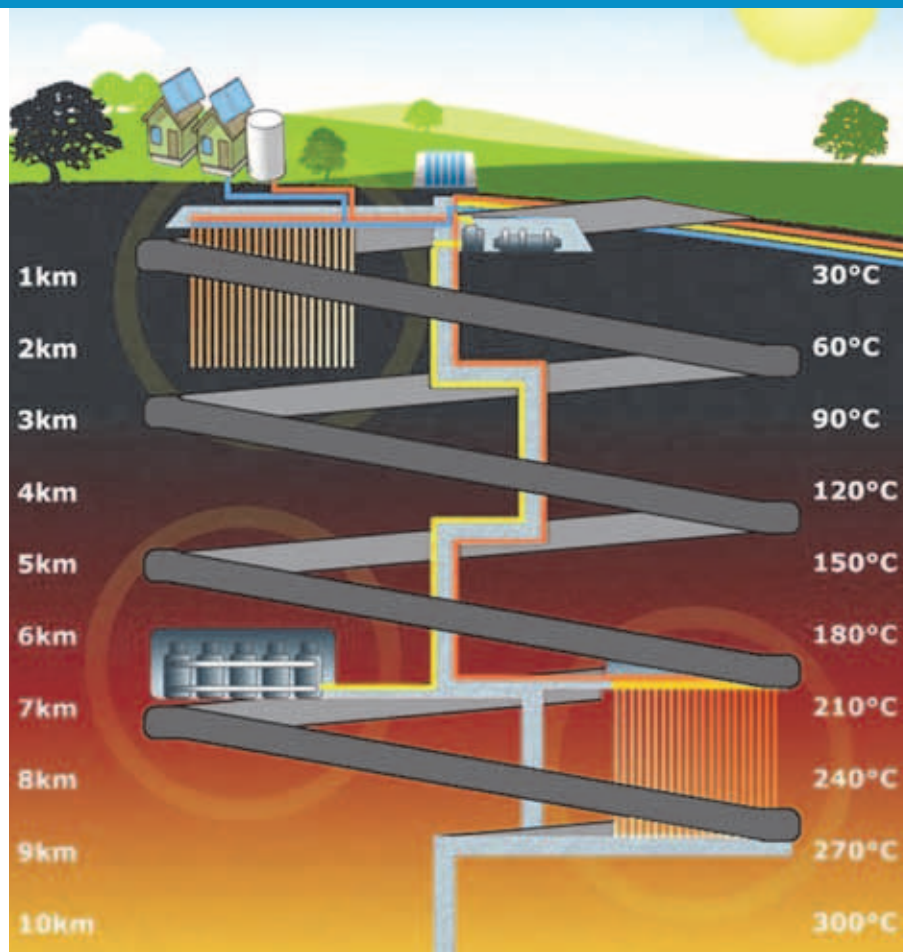
• **Aké sú vaše očakávania ohľadom výstavy EXPO Dubaj 2020?**

Naším prvým očakávaním bolo to, že nám niekto z Ministerstva hospodárstva SR, ktoré je hlavným organizátorom výstavy pre slovenských účastníkov (slovenský pavilón), vysvetlí to, čo chceme ako štát dosiahnuť na tejto výstave.

Strategickým cieľom našej účasti v Dubaji je prezentácia nášho aplikovaného výskumu a identifikácia možných budúcich partnerov v tých oblastiach, kde naše technológie nájdu uplatnenie. Pripravujeme tiež budúcu investičnú ponuku pre tých, ktorí chcú zabrániť naplneniu katastrofických scenárov vývoja na našej planéte a zároveň zarobiť na nami vyvíjaných technológiách.

• **Pracovali ste ako ekonomický riaditeľ a šéf strategického výskumu vo švédскеj organizácii Exportradet, ktorá v tom čase okrem iného organizovala aj všetky účasti Švédskeho kráľovstva na výstavách po svete. V čom vidíte rozdiel v prístupe Slovenska k tomuto typu priemyselných aktivít?**

V prvom rade je tu rozdiel v type organizácie, ktorá je zodpovedná za manažment takýchto výstav. Zatiaľ čo vo Švédsku bola táto organizácia vlastnená spoločne

štátom a spoločne priemyslom, je slovenským organizátorom iba štát. Táto postkomunistická štruktúra predurčuje výstavné aktivity na neúspech z viacerých príčin. Štát nevládni ani exportný priemysel a ani turistickú štruktúru, ktorú z finančného hľadiska považujeme za obrátený export. Túto slabinu neprekryjú žiadne snahy politikov a verejných zamestnancov, pretože sa ich výstava bytostne nedotýka. Druhým vážnym problémom, ktorý sme vždy vo Švédsku riešili, bola harmonizácia zahraničnej politiky s výstavnými aktivitami. Ak bola výstava svetová, tak bola zaangažovaná hlava štátu – v takomto prípade kráľovská rodina. Regionálne výstavy si vystačili s niektorým z ministrov a lokálne podujatia stačilo prekryť príslušným veľvyslancom. Každý švédsky vystavovateľ bol oboznámený s politickými cieľmi štátu ako takého a naša organizácia s ním prediskutovala jeho operatívne ciele. Finančná podpora týchto aktivít pre švédskych vystavovateľov bola vždy dynamická. To znamenalo, že čím menší a menej skúsený bol vystavovateľ, tým väčšia bola podpora zo strany našej organizácie. Týmto spôsobom bolo zabezpečované, že malé a stredné podniky mohli získať nielen finančnú podporu, ale mohli relatívne rýchlo začať

expandovať aj na exportných trhoch. Bolo tiež dôležité, aby účastníci výstav definovali svoje operatívne ciele a mali jasné, čo bude aj po ukončení výstavy a akým spôsobom im môžeme na týchto trhoch udržateľne pomáhať. V porovnaní s našou slovenskou organizáciou je v tom obrovský rozdiel. Existuje síce štátna agentúra pod názvom SARIO (Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu), ktorá spadá do pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR, ale sú tam tiež zamestnaní iba štátni úradníci bez nadnárodných a komerčných skúseností. Je to skoro tak, ako keby neskúsenému pomáhal ešte neskúsenejší. Inak, práve som videl na jednej sociálnej sieti nášho ministra hospodárstva, ako hrdo stojí pred malým autobusom na vodíkový pohon, ktorý vyrobila nejaká spoločnosť na Slovensku. Niektorý by mu mohol povedať, že veľa krajín a miest, okrem iného aj Štokholm, už pred 30 rokmi testovali autobusy na vodíkový pohon a nejaké to neuspelo. Keby sa na tejto svetovej výstave v Dubaji udeľovala cena Dona Quijota, tak by na ňu bolo Slovensko určite vážnym kandidátom.

Janette Dujková
Foto: archív

Finančné chyby Slovákov

Finančná gramotnosť je jedným z najdôležitejších predpokladov správneho zaobchádzania s peniazmi. Ako sú na tom so vzťahom k financiám Slováci?

Slováci sú podľa prieskumu finanční samoukovia a s peniazmi narábajú tak, ako ich život naučil. Finančie sú dlhodo- bo našou slabou stránkou. Necelá polo- vica (43 %) čerpá informácie zo svojich vlastných skúseností a zážitkov a dokon- ca pätina (20 %) informácie z tejto oblasti nevyhľadáva vôbec. Toto zistenie prinie- sol exkluzívny reprezentatívny prieskum Nadácie PARTNERS a agentúry Focus.

Chyby sú dedičné

V tomto prieskume sa bližšie pozreli na správanie troch generácií Slovákov. Najmladšiu skupinu tvorili mladí ľudia na prahu pracovného a rodinného života vo veku 18 až 34 rokov, strednú, pracovne a rodinne zakorenenu generáciu zastu- povali Slováci vo veku 35 až 54 rokov a zreľú skupinu, respondenti pred dôchod- kom alebo na dôchodku, vo veku 55 a viac rokov.

Prieskum ukázal, že finančné návyky si prinášame z rodinného prostredia. „Z domu si odnášame dedičné finančné chyby, ktoré opakujeme po celé generácie. Chybné návyky nám bránia mať zdravé financie a počas života sa nimi pripravuje- me na chudobnú starobu,“ hovorí Andrea Kasanická Straková z PARTNERS GROUP SK. Závery potvrdzuje aj Maroš Ovčarik, analytik z Finančného kompasu: „Ľudia sa dôchodkom začínajú zaoberať, keď je už neskoro. Strácajú tak dôležitý čas a aj peniaze, ktoré by v dlhodobom horizon- te získali zhodnocovaním, napríklad cez podielové fondy.“

Prehnane sebavedomí?

V prieskume identifikovali 6 hlavných chýb, ktoré Slováci robia. V prvom rade sú prehnane sebavedomí a nevedia

objektívne zhodnotiť svoje vedomosti ani možnosti. Takmer polovica opýtaných (46 %) čerpá finančné informácie zo správ v médiách. Až 43 % sa učí na vlastných skúsenostiach a zážitkoch a 20 % nevyhľadáva informácie vôbec. S najväčšou poko- rou k finančným prostriedkom pritom pristupujú podľa Andrey Kasanickej Stra- kovej ľudia s najvyšším vzdelaním, s vyšší- mi príjmami, s množstvom kariérnych a životných skúseností, ale aj s vysokou mierou zodpovednosti vo svojej profesii. Slováci tiež žijú prítomným okamihom a miňajú nad rámec svojich možností. Až 76 % domácností má vyššiu spotrebu, ako je odporúčaných 40 % z príjmu, pričom sa jednotlivé vekové skupiny responden- tov v miere nadspotreby výrazne neodli- šujú. Dve tretiny priznali, že by vedeli na bežných výdavkoch usporiť.

Slováci sa zadlžujú

Nejaký úver spláca až polovica opýtaných Slovákov. Najviac zastúpené sú mladšie generácie a v rebríčkoch zadlženosti si dlhodo- bo držíme prvé miesta. Zaujima- vé je, že ľudia nemajú problém si vyčle- niť mesačne sumy potrebné na splácanie úveru, no pri otázkach zabezpečenia do budúcnosti hovoria, že im žiadne voľné prostriedky neostávajú.

Slováci sa tiež nevyznajú v úverových produktoch a viac ako tretina netuší, ako sa pohybujú úroky pri bežných úveroch v bankách, viac ako 80 % nepozná úroko- vé miery hypoték.

Až 53 % mladých vo veku 18 – 34 rokov by si priala dôchodok viac ako 1 101 eur. Takmer polovica opýtaných (41 %) je presvedčená, že na dôchodok sa treba začať finančne pripravovať už od prvého zamestnania, v praxi však reagujú opač- ne a zabezpečenie na dôchodok odsúva- jú na posledné roky pracovného života. Do svojej budúcnosti neinvestuje až 27 % Slovákov v strednom veku.

Slováci majú tiež problémy s orientáci- ou sa v investičných finančných produk- toch. 36 % považuje za najlepšie zhodnote- nie peňazi životné poistenie so sporením, viac než tretina sa spolieha na sporiaci účet v banke a investovanie do podielo- vých fondov, akcií a dlhopisov považuje za najlepšie len 14 % opýtaných. Kľúčovú úlohu v narábaní s financia- mi pritom zohráva finančná gramotnosť, prípadne spolupráca s finančnými spro- stredkovateľmi, samoštúdium alebo život- ná prax, ktoré sú u Slovákov doménou, ale nie sú dostatočným zdrojom informácií pre správne zaobchádzanie s peniazmi.

(red.)

Foto: Freepik.com

Podnikanie prostredníctvom právnej formy družstva

Založenie družstva a podnikanie prostredníctvom takejto formy má predovšetkým výhodu vo flexibilita a v anonymite vlastníkov.

Členovia družstva sa nikde nezverejňujú. Zoznam si interne vedie len samo družstvo. Ak teda aj dôjde k prevodu členských práv v družstve, celý prevod ide mimo súdov alebo iných úradov. Jediná situácia, keď sú členovia družstva známi, je ustanovujúca schôdza, ktorej sa zúčastňujú zakladajúci členovia družstva. Ak však oni svoje podiely prevedú, údaje nových vlastníkov sa už nezverejňujú. Ďalšia veľká výhoda družstva je veľká variabilita

nastavenia vzájomných práv a povinností jeho členov. To môže byť zaujímavé pre podnikateľov, pre ktorých sú niektoré pravidlá týkajúce sa spoločnosti s ručným obmedzeným príliš zväzujúce. Vnútorne fungovanie družstva je inak postavené na rovnakých princípoch ako s. r. o. Podnikateľ so skúsenosťami s s. r. o. bude v praxi vnímať len malé rozdiely. Vhodné podnikanie prostredníctvom družstva je pre akýkoľvek stredne veľký podnik, na ktorého základnom imaní sa podieľajú viaceré osoby.

Ďalšia výhoda družstva oproti iným formám je v tom, že vznik družstva je jednoduchý, tiež družstvo zodpovedá za porušenie svojich záväzkov celým svojím majetkom. Jednotliví členovia neručia za záväzky družstva. Stanovy však

môžu určiť, že členovia družstva (všetci alebo niektorí) majú na základe rozhodnutia členskej schôdze voči družstvu do určitej výšky uhradzovacie povinnosti presahujúce členský vklad na krytie strát družstva. Výhodou je aj vstupný kapitál 1 250 €. Cieľom družstva je uspokojovanie a podpora záujmov svojich členov.

Orgány družstva

Obchodný zákonník vymedzuje orgány družstva v ustanovení § 237 Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb.). V danom ustanovení § 237 orgány družstva uvedené v písmenách a) až c) vytvára družstvo povinne. Predstavenstvo a kontrolná komisia nemusia byť zriadené v družstvách do 50 členov, prípadne v družstvách s členstvom právnických

osôb, ktoré majú menej ako päť členov. Je vecou stanov, či určia, že družstvo vytvára ďalšie orgány, napr. disciplinárnu komisiu, sociálnu komisiu atď. Ďalšími orgánmi podľa stanov myslí zákon orgány trvalej povahy. Stanovy družstva (najvyšší dokument pre správu podniku) možno nazvať zmluvou *suigeneris* (svojho druhu). Ide o základný dokument, bez ktorého spoločne s ustanovujúcou členskou schôdzou nemôže družstvo vzniknúť.

Predpoklady na výkon funkcie člena orgánu družstva

Obchodný zákonník stanovuje podmienky na výkon funkcie člena družstva. Členom orgánov družstva môžu byť len fyzické osoby, v prípade ak je členom družstva osoba právnická, tak členom orgánu družstva sa stáva zástupca právnickej osoby. Avšak nie každá fyzická osoba je aj spôsobilá na výkon funkcie člena orgánu družstva. Fyzická osoba sa môže stať členom niektorého z orgánov družstva, ak spĺňa nasledujúce podmienky:

- dosiahla vek 18 rokov,
  - je plne spôsobilá na právne úkony,
  - nedošlo ku kolízii funkcií člena kontrolnej komisie a člena predstavenstva.
- Vyššie uvedené podmienky sa nevzťahujú na členskú schôdzu, pretože v takom

prípade by zákon ako jednu z podmienok členstva v družstve musel stanovovať vek 18 rokov a takáto podmienka v zákone obsiahnutá nie je. V zmysle zákona je možné nadobudnúť členstvo v družstve aj pred dovŕšením 18. roku veku a je možné sa v zmysle ust. § 239 ods. 1 Obchodného zákonníka zúčastniť aj členskej schôdze družstva.

Funkčné obdobie členov orgánov družstva

Obchodný zákonník tiež upravuje maximálnu dĺžku funkčného obdobia členov orgánov družstva, a to na päť rokov. Ide len o maximálnu dĺžku funkčného obdobia, ktoré nemožno prekročiť, no konkrétna dĺžka funkčného obdobia členov orgánov sa ponecháva na úpravu v stanovách. Ďalším obmedzením funkčného obdobia je, že členovia prvých orgánov po založení družstva môžu byť volení len na obdobie najviac troch rokov. Zákon pripúšťa opätovnú voľbu do orgánov družstva, avšak stanovy môžu opätovnú voľbu vylúčiť.

Zánik funkcie členov orgánov družstva

Medzi členom orgánu družstva a družstvom vzniká vzťah *suigeneris*, t. j. právny vzťah svojho druhu, ktorý nie je

pomenovaný. Vzťah medzi družstvom a osobou, ktorá je členom orgánu družstva, má charakter tzv. absolútneho obchodu a bude sa vždy spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka. Rozlišujeme medzi dobrovoľným zánikom výkonu funkcie a odvolaním, teda takto:

- smrť,
- odstúpenie z funkcie,
- odvolanie z funkcie (oprávneným orgánom na odvolanie člena predstavenstva je členská schôdza, je to jednostranný úkon príslušného orgánu družstva. Príslušný orgán môže odvolať člena predstavenstva kedykoľvek a z akéhokoľvek dôvodu, a to dokonca aj bez udania dôvodu. Odvolanie člena orgánu je účinné prijatím rozhodnutia príslušného orgánu družstva, od tohto dňa plynie lehota na zmeny v obchodnom registri, je daná 30-dňová lehota na podanie návrhu na zápis zmeny, v opačnom prípade hrozí pokuta až do výšky 3 310 €),
- skončenie funkčného obdobia,
- voľbou nového člena predstavenstva,
- stratou podmienok či predpokladov pre výkon funkcie člena predstavenstva stanovených právnym predpisom,
- dohodou.

JUDr. Katarína Bystrická
www.pravnecentrum.sk

Zlatá minca pozná víťazov

Nezávislá súťaž finančných produktov, ktorá vyberá najlepšie produkty a zvyšuje finančnú gramotnosť, pozná víťazov ročníka 2020.

Zlatá minca má za sebou bohatú históriu, ktorá v niektorých kategóriách ukazuje zaujímavý vývoj a v iných, naopak, stabilitu. Aktuálne výsledky sú ešte za rok 2020, rovnako ako mnoho ostatných projektov, aj Zlatú mincu oneskorila pandémia. Na druhej strane, organizátori pandemickej časy využili na komunikáciu na sociálnych sieťach, čo sa odzrkadlilo v počte členov odbornej poroty. V minulosti mala Zlatá minca v odbornej porote približne 60 členov, v ročníku Zlatá minca 2020 hlasovalo rekordných 191 nezávislých finančných expertov – zástupcov sprostredkovateľských spoločností, vysokých škôl, profesijných asociácií, fintechov, médií, finančných webov alebo odškodňovacích spoločností. Mnoho členov poroty pracuje na projektoch finančnej gramotnosti, viacerí napísali o finančnej gramotnosti knihu alebo učebnicu. Je to najkomplexnejšia skupina nezávislých expertov, aká kedy hodnotila finančné produkty na Slovensku. Zastúpené sú takmer všetky významné spoločnosti a organizácie.

Nové kategórie

V tomto roku pribudlo niekoľko nových kategórií. Pandémia priniesla tému poisťovania zodpovednosti splácať úver, preto sa stala jednou nich. Ďalšie kategórie inšpirovalo založenie facebookovej skupiny Fórum Zlatá minca (o finančných produktoch), ktorá vznikla v polovici júna minulého roka. Súčasne bol vytvorený tiež instagramový účet zlataminca_sk a od augusta 2020 boli realizované tiež online semináre. Podľa Jiřího Ščobáka, organizátora súťaže finančných produktov Zlatá minca, sa ukázalo práve pri novej forme

komunikácie, aké ďalšie oblasti verejnosť zaujímajú: ETF brokeri, preddefinované investičné portfólia, II. pilier, „preto sme sa rozhodli v Zlatej minci, aby sa hlasovalo v celkovo piatich nových kategóriách“, vysvetľuje organizátor.

Aj zo zahraničia

V aktuálnom ročníku odborná porota vôbec prvýkrát ocenila produkty banky, ktorá nemá pobočku na Slovensku – 2. miesto v kategórii debetných kariet a 3. miesto v kategórii študentských účtov získal Revolut. Podobne v USA pôsobiaci Interactive Brokers zvíťazil v oboch kategóriách brokerov. Okrem nich sa vôbec prvýkrát na stupni víťazov dostali spoločnosti Finax, 365.bank, Youplus, Lynx, Poisťovňa Cardiff Slovakia, XTB, Across Private Investments, HB Reavis Investment Management, SAXO Bank a Portu SK.

Stále úspešné

Ďalšie spoločnosti, naopak, potvrdili dlhodobú stabilnú pozíciu – napríklad Allianz

– Slovenská poisťovňa víťazstvom vo viacerých kategóriách poisťovania, Tatra banka v internet bankingu a mobile bankingu, VÚB v hypotékach, Prvá stavebná sporiteľňa v kategórii stavebné sporenie, IAD Investments a Amundi AM v kategóriách fondov alebo J&T Banka v investičnom bankovníctve.

Víťazstvo aspoň v jednej kategórii zaznamenali: Allianz – Slovenská poisťovňa, Generali Poisťovňa, Union poisťovňa, Dôvera – zdravotná poisťovňa, Tatra banka, 365.bank, VÚB, mBank, Privat banka, J&T Banka, Fio banka, Prvá stavebná sporiteľňa, Finax, Interactive Brokers, Amundi AM, IAD Investments, NN Tatry – Sympatia a VÚB Generali, d. s. s. Ocenenie OBJAV roka 2020 získali Uniqa s produktom Kyber balík – poisťovanie pred nástrahami na internete, a 365.bank s produktom Digitálna karta. Najinovatívnejšou poisťovňou je Generali Poisťovňa, najinovatívnejšou bankou Tatra banka.

(red.)

Foto: Zlatá minca

Aké sú skutočné dôvody zvyšovania cien energií?

Aktivity na oživenie ekonomík oslabených pandemiou koronavírusu dvíhajú ceny energií na celom svete. Za ich zvyšovaním však treba hľadať aj počasie a obmedzovanie niektorých zdrojov výroby elektriny. Čo majú očakávať slovenské domácnosti?

Počasiu tento rok ukázalo, aký má vplyv na ceny energií. Studená jar vyčerpala zásobníky zemného plynu. Jeho dodávky z Ruska majú výkyvy, a preto cena plynu na svetových trhoch neustále stúpa. Horúce leto spôsobilo zvýšenú spotrebu elektrickej energie. Tej sa navyše vyrábalo menej pre nedostatok vetra. Dopyt po elektrine prevyšoval ponuku – výsledkom je zvýšená cena.

Obavy z energetickej krízy

Minister hospodárstva Richard Sulík síce tvrdí, že slovenské domácnosti nečaká drastické zvyšovanie ceny za plyn a elektrinu, no ľudia sa zvýšených nákladov a hlavne nedostatku energií obávajú. „Ceny energií vstúpili na všetkých európskych burzách, nie sú spôsobené Slovenskom. Je preto komické, ako sa slovenskí politici navzájom obviňujú, či môže za zdraženie energií predchádzajúca alebo súčasná vláda,“ hovorí Ing. Michal Kolimár, riaditeľ strediska distribúcie energií a energetický auditor spoločnosti PPA Power DS, s. r. o., ktorá patrí do skupiny PPA CONTROLL.

Za vyššou cenou energií vidí energetický auditor ešte ďalšie dôvody. „Zvýšenie dopytu po emisných povolenkách spôsobilo nárast ich ceny, čo sa premietlo do ceny elektriny. Cenu energií dvíha aj stimulácia ekonomiky tlačením peňazí centrálnymi bankami, čo spôsobuje zvyšovanie inflácie. Energie sa nakupujú na jeden

alebo viac rokov dopredu. Súčasná cena kontraktu na energiu teda reflektuje aj očakávanú infláciu o rok a viac,“ vysvetľuje M. Kolimár z PPA Power DS.

Zmeny na trhu

Podľa ministerstva hospodárstva bude cena plynu približne na úrovni ceny v tomto roku. Rastúcu cenu elektriny má utlmiť aplikovanie externých nástrojov. Odborník na energetiku je však presvedčený, že na energetickom trhu nastanú v dôsledku zvyšovania cien zmeny. „Dražšie energie motivujú zákazníkov šetriť

Cena plynu na svetových trhoch neustále stúpa.

a realizovať úsporné opatrenia. Z environmentálneho hľadiska je prospešné, že pri drahšej elektrine sa do popredia dostanú viaceré zelené projekty, ktoré posledné roky stagnovali,“ vysvetľuje auditor M. Kolimár a pokračuje, „pozitívne je tiež, že odberatelia energií získavajú potrebnú opatrnosť. Už nekupujú elektrinu a plyn od dodávateľov bez histórie. Viacerí takíto hráči idú do likvidácie, pretože hrali vabank. Predali svojim zákazníkom

energii, ktorú nemali a už nemajú možnosť dokúpiť ju.“

Alternatívni majú problém

Jeden z najväčších alternatívnych dodávateľov elektriny a plynu na Slovensku už požiadal Úrad pre reguláciu sieťových odvetví o odňatie licencie na podnikanie v energetike.

Domácnosti, ktoré od neho odoberali energiu, sa podľa ministerstva hospodárstva nemusia báť, že by ostali bez elektriny alebo plynu. „Máme tzv. inštitút dodávateľa poslednej inštancie, v prípade plynu je to SPP, v prípade elektriny máme ďalších troch hráčov na jednotlivých regionálnych územiach. Týchto zákazníkov automaticky preberajú do svojho portfólia,“ povedal štátny tajomník ministerstva hospodárstva Karol Galek. Účty, ktoré však budú domácnosti platiť za energiu, budú s najväčšou pravdepodobnosťou vyššie, keďže alternatívni dodávateľia mali nielen nedostatočné zásoby, ale aj nízke ceny energií.

Ing. Michal Kolimár, riaditeľ strediska distribúcie energií a energetický auditor spoločnosti PPA Power DS, s. r. o., ktorá patrí do skupiny PPA CONTROLL

Foto: iStock

Zmeny na postoch

365.bank

V súvislosti s transformáciou 365.bank na plnoformátovú banku prichádza do jej predstavenstva nový člen. Je ním Ladislav Korec, ktorý bude

zodpovedný za oblasť financií, backoffice, ALM a M&A. V bankovej skupine pôsobí už od roka 2015. V rámci nej prešiel viacerými pozíciami v divízii financií a v súčasnosti pôsobí ako CFO. Ambíciou 365.bank je stať sa bankou prvej voľby s plnou škálou produktov.

Teva Pharmaceuticals

Novým generálnym riaditeľom spoločnosti Teva Pharmaceuticals pre Slovensko a Českú republiku sa stal Michael Schrewe. V čele spoločnosti

vystriedal Juana Carlosa Condeho, ktorý ju viedol uplynulých 6 rokov. Michael Schrewe je dlhoročným zamestnancom skupiny Teva, za takmer 20 rokov v nej vystriedal niekoľko funkcií. Pred vymenovaním do funkcie generálneho riaditeľa pôsobil ako finančný riaditeľ v rámci regionálnych pobočiek, najskôr 3 roky pre Veľkú Britániu a následne 5 rokov pre región Poľska a strednej a východnej Európy. Doterajší generálny riaditeľ Juan Carlos Conde sa presunie na pozíciu klaster generálneho riaditeľa pre región Teva Španielsko a Portugalsko.

Fairtrade Česko a Slovensko

Organizáciu Fairtrade Česko a Slovensko odteraz povedie Lubomír Kadaně. Prináša so sebou skúsenosti z operatívy, obchodu aj marketingu, v minulosti pracoval napríklad v ZOO Praha, kde sa

zaoberal fundraisingom a projektmi na ochranu ohrozených druhov zvierat. Z predchádzajúceho pôsobenia má obchodné skúsenosti v oblasti B2B a riadenia a rozvoja zahraničnej siete. Viedol marketingový aj obchodný tím KOUKAAM Distribution, a. s., a predtým pôsobil v oddelení reklamy Českomoravskej stavebnej spořitelny. Prešiel tak úspešne korporátnou spoločnosťou aj firmou rodinného typu. Vo fairtrade Česko a Slovensko bude Lubomír Kadaně zodpovedať za riadenie celého tímu, reprezentáciu Fairtrade, šírenie myšlienky spravodlivého obchodu a rozvoj spolupráce s Fairtrade International.

The Coca-Cola Company

Česko-slovenská pobočka The Coca-Cola Company má nového generálneho riaditeľa, povedie ju Zbyněk Kovář – skúsený manažér, ktorý má

v odbore takmer dvadsaťročnú prax, z toho väčšinu na manažérskych pozíciách. Na svojom novom pôsobisku uplatní dlhoročné a bohaté skúsenosti z nápojového odvetvia. V minulosti napríklad 16 rokov pracoval na rôznych pozíciách pre pivovary Staropramen. Jeho cieľom je teraz upevniť pozíciu The Coca-Cola Company ako lídra trhu, spoločnosť ďalej rozvíjať a hľadať nové rastové príležitosti pre značky Coca-Cola, Kinley, Fanta, Sprite, Natura a ďalšie.

Kaufland

V oddelení firemnej komunikácie spoločnosti Kaufland Slovenská republika nastáva zmena. Hovorkyňu Luciu Vargovú, ktorá odchádza na

materskú dovolenku, nahradí jej kolega Samuel Machajdík. Samuel Machajdík pracuje v spoločnosti Kaufland od roku 2014. Postupne prešiel oddeleniami

marketingu a ľudských zdrojov. Na starosti mal, okrem iného, aj nábor nových zamestnancov a personálny marketing.

Coca-Cola HBC

Novou marketingovou riaditeľkou spoločnosti Coca-Cola HBC Česko a Slovensko sa stala Martina Lovětinská – skúsená manažérka, ktorá

v systéme Coca-Cola pracuje už takmer 25 rokov. Do Česka sa teraz vracia po úspešnom osemročnom pôsobení v zahraničných pobočkách. Najprv riadila marketing v Taliansku, následne na rovnakej pozícii pracovala v Írsku, kde neskôr tiež zastávala úlohu obchodnej riaditeľky. Vo funkcii teraz v Česku vystriedala Joonasa Mäkilu, ktorý sa rozhodol v profesionálnej kariére pokračovať cestou vlastného podnikania. Coca-Cola HBC má aj novú HR riaditeľku, je ňou Markéta Pavelková. Markéta Pavelková pôsobí v oblasti HR takmer 15 rokov. Doteraz v rovnakom regióne riadila oblasť ľudských zdrojov veľkoobchodnej spoločnosti METRO Cash & Carry. Bohaté profesijné skúsenosti má s rôznymi oblasťami HR od riadenia a získavania talentov, vzdelávania až po komplexné kultúrne transformácie firmy v súlade s jej dlhodobými stratégiami.

Najvyšší správny súd

Na miesto hovorku Najvyššieho správneho súdu nastúpil Michal Hajtál. Predtým pôsobil v tlačovom oddelení Ministerstva kultúry SR a v kancelárii

štátnej tajomníčky rezortu. Študoval na Katedre žurnalistiky UK v Bratislave a pracoval tiež v rádiu VIVA. Najvyšší správny súd bol zriadený v rámci reformy justície ako vrcholný orgán vo veciach správneho súdnictva.

Morálna inteligencia udáva smer

Morálna inteligencia predstavuje nový konštrukt, ktorý hovorí o hodnotách, charaktere, etike a morálke jednotlivca v kontexte rozhodovania sa či riadenia ľudí.

Naše rozhodovanie je ovplyvnené mnohými faktormi a rôznou motiváciou. Môžu byť za ňou zodpovednosť a čestnosť, ale i zisk, spoločenský tlak či osobné ambície. Prijatá zodpovednosť za rozhodnutie a znášať dôsledky by malo byť samozrejmosťou. Dôsledky je však veľakrát ťažké predpokladať. Ako sa rozhodnúť správne, spravodlivo, čestne a minimalizovať možné negatívne dopady? Práve morálna inteligencia je prediktorom toho správneho postupu, či už ide o osobné dilemy, spoločenské, alebo ekonomické otázky.

Návrat k hodnotám

Už Tomáš Baťa v roku 1932 hovoril v súvislosti s hospodárskou krízou o mravnej chudobe ako o hlavnej príčine ekonomického úpadku: „Potrebujeme mravné stanoviská k ľuďom, práci a verejnému majetku, nepodporovať podvodníkov, nerobiť dlhy, nevyhadzovať hodnoty

Morálna inteligencia je prediktorom správneho rozhodovania.

za nič, nevydierať pracujúcich, ale pracovať a šetriť. Je to žiaducejšie a čestnejšie.“ Koncept morálnej inteligencie nepatrí len do filozoficko-historického kontextu, ale uplatňuje sa najmä pri vedení alebo riadení ľudí, teda v politike i v manažérskej sfére. Je predpokladom úspešného

a férového behu na dlhé trate, pevne postavených základov a ideálnej stratégie rozhodovania a fungovania.

Na čo nám je morálna inteligencia?

Koncept morálnej inteligencie vychádza z definície sociálnej inteligencie a hovorí o spôsobilosti účelne a najmä morálne riešiť sociálne problémy. Inteligencia hovorí o schopnosti rýchlej a správnej orientácie v nových situáciách, ktorá sa zakladá na rýchлом postrehu, správnom zhodnotení potrebných informácií a na vyvedení správnych záverov. Morálna inteligencia je schopnosť, ktorou jednotlivec disponuje, ak rieši situácie s morálnym problémom morálne správne, čestne a spravodlivo. Dodržiavanie etických princípov je základom pre rozvoj v každom smere, či už ide o firemné prostredie, alebo o spoločnosť. Výnimočné uplatnenie má tiež v ekonomickej oblasti. Morálna inteligencia je veľmi potrebnou zložkou osobnosti pri riadení ľudí a leadershipe.

Zlaté pravidlo

Existuje veľmi jednoduché tzv. zlaté pravidlo morálky – správej sa k iným tak, ako chceš, aby sa oni správali k tebe. Morálna inteligencia stojí na primárnych cnostiach, na integrite, zodpovednosti, empatii a je akýmsi vnútorným kompasom, ktorý nám prirodzene ukazuje smer v situáciách morálnej dilemy. Je veľmi dôležitá a dlhodobo osvedčená v praxi používať tento kompas a minimalizovať

Zlaté pravidlo morálky – správej sa k iným tak, ako chceš, aby sa oni správali k tebe.

iné nežiaduce vplyvy, ktoré by mohli viesť k nesprávnemu alebo nečestnému rozhodnutiu s negatívnymi dôsledkami. Na konci dňa je totiž každý so sebou, svojím svedomím a svojimi emóciami sám.

Janette Dujková, kouč a lektor

Foto: Freepik.com/yanalya

Úspešný nie je jednotliviec, ale skvelo zohratý tím

Iveta Šurganová sa s nami v rozhovore podelila o svoj inšpiratívny pohľad na manažment a cenné skúsenosti s riadením, ktoré ju sprevádzali na ceste k úspechu.

Iveta Šurganová, Manager Finance and Administration v DACHSER Slovakia, vyštudovala odbor manažment a marketing na vysokej škole v poľskej Lodži. Do spoločnosti DACHSER nastúpila v roku 2013. V tom čase bolo jej úlohou prepojiť požiadavky prichádzajúce z centrály v nemeckom Kemptene s lokálnym slovenským prostredím a pripraviť spoločnosť na prechod na SAP. Implementácia SAP bola úspešne dokončená v roku 2014. K pozícii finančnej manažérky sa v roku 2017 pridalo aj riadenie finančného oddelenia, oddelenia ľudských zdrojov, controlling, facility manažment, IT, oddelenia manažmentu kvality a marketing.

• **Aké boli vaše začiatky v prostredí logistiky?**

Poviem vám pravdu, na začiatku to bola výzva, ako to všetko zvládnem. V segmente logistiky som sa ešte len orientovala. Okrem iného bolo potrebné reštrukturalizovať pôvodný tím na moderný a dynamický, aby bol pripravený na prechod z miestnych účtovných a finančných štandardov na medzinárodné.

• **V čom podľa vás spočíva tajomstvo úspechu firmy?**

Za každou spoločnosťou či jej značkou sú ľudia. Zastávam názor, že správni ľudia na správnom mieste dokážu veľké veci. Je to, ako keď šéfkuchár chce vytvoriť úžasné jedlo – musí vedieť správne namiešať ingrediencie. Tak je to aj s ľuďmi v tíme. Preto ak by som mala dať jednu jedinú radu manažérom, znela by: „Nikdy nepodceňujte hodnotu dobrého tímu, úspešný

Iveta Šurganová, Manager Finance and Administration DACHSER Slovakia

nie je jednotliviec, ale skvelo zohratý tím.“ Mám v tíme ľudí, ktorí sú spoluautormi rôznych projektov na regionálnej úrovni. Ja sama sa často od nich učím nové veci. Chceme, aby nasávali informácie a trendy a tie prinášali na mítingy. Preto aj tí, ktorí nie sú riadiacimi pracovníkmi, sa tak môžu dostať k veľmi zaujímavým projektom. Práve v tomto bode schopný líder dokáže identifikovať potenciálne talenty vo svojich tímoch. Tie v správne nastavenom prostredí dokážu v rámci spoločnosti ďalej rásť.

• **Okrem svojej pracovnej agendy podporujete aj rozvoj líderstva v organizácii prostredníctvom programov talent manažmentu a mentoringu. V čom vidíte najväčší prínos takéhoto prístupu?**

Tento prístup prináša do spolupráce úplne inú dimenziu. Vo firmách sa často stáva, že riadiacim pracovníkom sa stane ten, kto je vo firme najdlhšie alebo ho považujeme za najväčšieho špecialistu. Keď takýto špecialista začne s riadením ľudí, zrazu sa jeho rola zmení. Mnohokrát nastáva rozčarovanie na oboch stranách – manažéra aj spoločnosti. Pri riadení ľudí jednoducho byť špecialistom nestačí.

Prostredníctvom programov talent manažmentu a mentoringu objavujeme talenty v našom internom prostredí. Máme možnosť skúmať ich postoje, názory a správanie v nových situáciách. Postupne ich učíme a odkryvame rozdiel medzi manažérom a lídrom. U nás si takýmto spôsobom vytvárame partnerov do diskusie a zároveň talenty prepájame ešte viac s firemnou DNA. No a keď príde vhodná príležitosť, máme pripraveného človeka, ktorý prevezme zodpovednosť. Je to investícia do budúcnosti spoločnosti!

• **Ako konkrétne pracujete so zamestnancami?**

V súčasnosti v našej spoločnosti pracuje po celom Slovensku 205 zamestnancov, najviac v pobočke v Lozorne. Každý nový zamestnanec prejde onboarding programom, aby sa ľahšie zorientoval a adaptoval v novom pracovnom prostredí. Stratégiou

DACHSER je cielene rozvíjať zamestnancov v potrebných kompetenciách a v súlade s konceptom vzdelávania v jednotlivých životných cykloch zamestnanca. Dobře pripravený zamestnanec tak môže ľahšie plniť svoje úlohy a prispievať k vysokým štandardom kvality poskytovaných služieb. Rozvoj a vzdelávanie zamestnancov prebieha na lokálnej i medzinárodnej úrovni a sú súčasťou firemnej kultúry.

• **Ste členkou rôznych skupín zameraných na mladé ženy, ktoré chcú nájsť svoju vlastnú cestu k úspechu v podnikaní a manažmente. Ako vnímate prácu s nimi?**

Mladé ženy, s ktorými sa v rámci diskusií stretávam, sú veľmi snaživé a ambiciózne, chcú všetko vedieť a najlepšie hneď. Pýtajú sa na prekážky, ktorým som čelila na svojej ceste. Často vidím, že sa podceňujú. Svoje úspechy pripisujú skôr náhode. Preto sa im snažím poradiť, podporiť ich a dodať im odvalu. Jednoducho sa s nimi delím o to, čo robím, čomu verím a čo mi dáva zmysel. Celkovo považujem za potrebné deliť sa o svoje skúsenosti, a tým podporovať ľudí v dosahovaní vlastných úspechov.

Janette Dujková

Foto: DACHSER

Digitalizácia na Slovensku zaostáva

Zásadná digitalizácia života vo všetkých členských štátoch EÚ je jednou z hlavných priorít Únie.

Slovensko má na ňu relatívny dostatok finančných prostriedkov. Napriek tomu sa niektoré aktivity javia ako kroky vzad. V apríli 2021 Európsky parlament schválil program Digitálna Európa. Z neho sa má do roku 2027 využiť 7,6 miliardy eur na financovanie digitálnej infraštruktúry a strategických technológií. Cieľ Únie je pritom jasný: zlepšiť jej konkurencieschopnosť, pomôcť pri prechode na ekologické hospodárstvo a zabezpečiť technologickú suverenitu.

Pandémia prechod urýchlila

Pandémia koronavírusu potrebu digitalizácie ešte zvýraznila a v niektorých

sektoroch procesy urýchlila. Lekári začali poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na diaľku a e-recepty sa stali bežným štandardom. Cestou digitalizácie sa však nevybralo napríklad školstvo. Slovensko si v porovnaní s ostatným meraním pred dvoma rokmi pohoršilo o 4 priečky a kleslo na 44. miesto. Zaostávame aj za Českom (29.), Poľskom (31.) a Maďarskom (34.).

Zlepšovanie podnikateľského prostredia

Jedným z cieľov programu Digitálna Európa je jednotný digitálny trh. Ministerstvo financií v tejto súvislosti pripravilo návrh novely zákona o účtovníctve, na základe ktorého majú byť na budúci rok všetky účtovné dokumenty digitalizované. To by malo podnikateľskému prostrediu zjednodušiť fungovanie.

Zdroje sú

Kým digitalizácia zdravotníctva, školstva či podnikateľského prostredia by mala byť financovaná z programu Digitálna Európa, na digitalizáciu verejnej správy, rozvoj digitálnych zručností, investície do kybernetickej bezpečnosti a na rozvoj digitálnej konektivity a hospodárstva by malo ísť aj 20 % z objemu financií z Plánu obnovy, čo je približne 1,2 miliardy eur.

(red.)

Foto: Freepik.com/

Mentoring je tajomstvom úspešných

Mentoring je vynikajúci nástroj, vďaka ktorému je možné odovzdávať skúsenosti, know-how, znalosti a vedomosti. Výrazne tak napomáha firmám efektívnejšie a kvalitnejšie fungovať.

V minulosti bolo bežné, že nového pracovníka niekto zaučil, odovzdal mu svoje znalosti a skúsenosti. Prípadne predchádzajúci pracovník nemohol odísť bez riadneho odovzdania svojej pozície nasledovníkovi. Bolo to veľmi racionálne riešenie, ktoré predchádzalo mnohým problémom, výpadkom a, naopak, napomáhalo efektívnemu fungovaniu bez zbytočných strát. Dnes sa často stretávame s názorom, aby si každý poradil sám, prípadne ukázal svoju flexibilitu. To všetko je síce možné,

Objavovať už dávno objavené berie veľa drahocenného času a spôsobuje firmám veľké straty.

ale bez vedenia to ide ťažko a objavovať už dávno objavené berie veľa drahocenného času a spôsobuje firmám veľké straty. Tento postoj riadiacich pracovníkov sa javí krátkozraký a neprofesionálny. Mentoringu však často bránia aj iné skutočnosti, napríklad súťaživosť či pocit ohrozenia postavenia starších a skúsenejších, osobné ambície a podobne. Je preto dôležité nastaviť vo firme podmienky, aby mohol prebiehať a prinášať ovocie. Firmy, v ktorých funguje mentoring, sú úspešnejšie, majú nižšiu fluktuáciu, väčšiu angažovanosť zamestnancov a rýchlejšiu expanziu.

Mentoring je prirodzený proces

Pri „výchove“ ďalšej generácie a pokračovaní, zlepšovaní, raste a efektívnosti je mentoring nenahraditeľný. Pri mentoringu odovzdáva svoje znalosti a skúsenosti mentor svojmu nasledovníkovi alebo „učňovi“. Mentor pritom pôsobí ako partner, podporuje ho, ponúka mu možnosti a dáva mu priestor pre vlastný rozvoj. Mentor je obvykle staršia, skúsenejšia, profesionálne váženejšia osoba a pre mentorovaného je vzorom a inšpiráciou. Je dôležité, aby mentor poskytoval pocit bezpečia a bol pre neho dôveryhodným radcom. Mentoring je spôsob, ako odovzdať informácie, pričom je kľúčová autenticita mentora. U mentorovaného sa takýmto prístupom tiež rozvíja potenciál, sebaistota a motivácia. Mentor by mal vedieť rozpoznať, kedy pôsobí ako radca a kedy nechať mentorovanému priestor pre vlastné objavovanie. Pre mentoring je dôležitý zdravý systém

vo firme, hierarchia, úcta k druhým a nasledovanie hodnôt. Mentori vytvárajú vo firmách stabilitu systému, avšak niektoré firmy zamerané

Firmy, v ktorých funguje mentoring, sú úspešnejšie.

na výkon a zisk často uprednostňujú mladších. Ideálnou kombináciou sa však javí práve spolupráca starších skúsenejších s mladými, ktorí sú zapojení do mentoringu a zároveň prinášajú nový svieži a kreatívny vietor. Takáto synergia potom ženie firmu vpred bez zbytočných strát, pracovníci v nej sú motivovaní, majú pocit dobre vykonanej práce, zmyslu a dokážu efektívne kráčať za svojim cieľom.

Janette Dujková, kouč, lektor, mentor
Foto: [Freepik.com/yanalya](https://www.freepik.com/yanalya)

h

hospodárstvo

Moderné spaľovne: Na skládkach mrháme energiou	24
Zlepšenie výkonnosti strojárskoho a stavebného priemyslu	26
Investície do prechodu na čistejšiu energiu	27
Novinky zo sveta informačných a komunikačných technológií	28
Zmeny v obchode s aplikáciami	31
Ochrana objektu: bezpečne a inteligentne	32
Izolácia spodnej časti domu	33
Projekčná činnosť šetrí čas aj náklady	34

Moderné spaľovne: Na skládkach mrháme energiou

Odpad je veľkým problémom Slovenska. Jeho objem sa z roka na rok zväčšuje, a hoci sa zlepšujeme v triedení, viac ako polovica odpadu stále končí bez využitia na skládkach. Podľa väčšiny odborníkov je to najhoršie možné riešenie, ktoré zafažuje životné prostredie a zároveň znamená mrhanie energiou ukrytou v odpade.

Recyklačné ciele EÚ znížiť do roku 2035 skládkovanie pod 25 % a v roku 2040 pod 10 % Slovensko nemôže dosiahnuť napriek tomu, že sa k týmto cieľom zaviazalo. Deje sa u nás pravý opak. Produkuje čoraz viac odpadu a aj keď ho triedime, objem na skládkach sa zvyšuje. Denne každý Slovák vrátane batoliat vyhodí až 1,2 kg odpadu! „Na Slovensku sme v roku 2019 evidovali mieru skládkovania na úrovni 50,6 percenta, podiel recyklácie odpadu predstavoval 40,3 percenta. Aktuálne sme tak od ambiciózneho plánu EÚ na míle vzdialení,“ skonštatovala Eva Sadvová, analytička WOOD & Company.

Triedenie nestačí

Odpad, ktorý sa nedá recyklovať a znova využiť, je pritom v mnohých krajinách

cenným zdrojom energie. Využíva sa na výrobu elektriny, tepla, ohrev vody. Napríklad Nemecko a Francúzsko majú viac ako 120 moderných spaľovní odpadu – tzv. ZEVO, kým na Slovensku sú len

Denne každý Slovák vrátane batoliat vyhodí až 1,2 kg odpadu.

dve. Ide o ekologický paradox, kde na jednej strane stoja predsudky, že spaľovanie odpadu zafažuje životné prostredie, a na druhej strane fakty a skúsenosti reálneho zhodnocovania odpadu na energetické účely. Pritom je dokázané, že skládkovanie zafažuje životné prostredie

mnohonásobne viac. „Napriek existencii lepších alternatív a napriek tomu, že sú k dispozícii štrukturálne fondy na financovanie lepších možností, mnohé členské štáty ešte stále ukladajú komunálny odpad v obrovských množstvách na skládky, čo je najhoršia možnosť pre odpadové

Na Slovensku máme dostatok odborníkov so skúsenosťami s výstavbou moderných spaľovní odpadu.

hospodárstvo. Hodnotné zdroje sa zavážajú, možné prínosy pre hospodárstvo sa strácajú, v sektore odpadového hospodárstva sa nevytvárajú nové pracovné miesta a trpia aj naše zdravie a životné prostredie. Takýto prístup sa dá v súčasnej ekonomickej situácii len ťažko obhájiť,“ skonštatoval komisár EÚ pre životné prostredie Janez Potočnik aj na margo Slovenska. Za posledné desaťročie sme totiž zvýšili produkciu komunálneho odpadu o celú tretinu, čo je najviac v rámci krajín EÚ.

Skúsenosti našich odborníkov

Paradoxom je, že na Slovensku pritom máme dostatok odborníkov so skúsenosťami s výstavbou moderných spaľovní odpadu. Svoje znalosti a know-how však využívajú pri budovaní ZEVO v zahraničí, pretože u nás o ne nie je záujem. Slovenskí experti sa podieľali napríklad na modernizácii spaľovne Rookery South v Británii – jedného z najmodernejších zariadení na svete na výrobu energie zo zvyškového odpadu, ktoré je navrhnuté tak, aby sa spaľovaním odpadu získavala čistá energia. Ešte rozsiahlejším bol projekt výstavby spaľovne komunálneho odpadu v Newhurste, kde slovenskí odborníci uspeli v konkurencii firiem z celej Európy.

Zero waste je hudba budúcnosti

Kým napríklad spomínané zariadenie v Newhurste poskytne kapacitu na spracovanie až do 350 000 ton nerecyklovateľného odpadu ročne a vyprodukuje takmer 42 MW elektrickej energie, odpad na skládkach ostáva nebezpečnou záťažou. Rozkladá sa v štyroch fázach desiatky rokov, pričom sa do atmosféry

uvoľňujú metán a oxid uhličitý. Okrem nich unikajú z hald odpadu aj iné nebezpečné látky v podobe plynov, vodných roztokov a jemného prachu. Smerovanie k zero waste je dobrá cesta, no potrvá desaťročia, kým sa zmenia návyky na spotrebu zameraných Európanov. Nevyužívať medzitým možnosť zhodnocovania existujúceho komunálneho odpadu na energetické účely znamená, že nedosiahneme ciele EÚ o miere skládkovania a budeme ďalej zafažovať životné prostredie.

Ing. Peter Spilý,
obchodný riaditeľ PPA ENERGO, s. r. o.,
dcérska spoločnosť holdingu PPA
CONTROLL, a. s.

Čo je ZEVO? Zariadenie na energetické využitie odpadu kontrolovaným spôsobom, pri ktorom vznikajú energia a teplo. Časť elektrickej energie spotrebuje zariadenie na vlastný chod, zvyšok putuje do rozvodovej siete. Vzniknuté teplo sa využíva na vykurovanie a ohrev vody v mnohých európskych veľkomestách.

Zlepšenie výkonnosti strojárskeho a stavebného priemyslu

Napriek dopadom pandémie takmer na všetky oblasti života očakáva strojársky a stavebný priemysel nárast. Zlepšiť výkonnosť má v úmysle urýchlením inovácií a riadenia rizík.

Stavebný priemysel po desaťročia výrazne investoval do technológií a vďaka svojej rozmanitosti ho pandemická kríza nezasiahla tak výrazne ako iné sektory. Medzi lídrami v tomto odvetví preto panuje optimizmus. Väčšina z nich očakáva v nasledujúcom roku rast tržieb, dokonca tri z desiatich stavebných spoločností uviedli, že očakávaný nárast ich výnosov bude predstavovať viac ako 10 %. Tieto zistenia vyplývajú z globálneho prieskumu spoločnosti KPMG 2021 Global Construction Survey, ktorá ponúka pohľad 186 lídrov v strojárskych a stavebných spoločnostiach a tiež projektových lídrov z rôznych odvetví. Prevažná väčšina respondentov pochádza z organizácií, ktoré realizujú významné investičné projekty. Zastúpenie v štúdií No turning back malo aj Slovensko.

V prvom rade optimizmus

Polovica všetkých respondentov vníma budúcnosť stavebného priemyslu optimisticky. Dve tretiny opýtaných očakávajú nárast objemu projektov a zisku. „Z pandemickej krízy si stavebný priemysel odniesol ponaučenie najmä z pohľadu odolnosti voči neočakávaným udalostiam. Len 34 % týchto firiem uviedlo, že sa im podarila integrácia riadenia rizika do ich podnikania. Zvyšné dve tretiny respondentov preto plánujú tento nedostatok odstrániť a investície smerovať práve do

risk manažmentu,“ uviedla Zuzana Blažejová, výkonná riaditeľka oddelenia daňového poradenstva a líderka pre sektor nehnuteľností v spoločnosti KPMG na Slovensku.

Odvážnejšie investície do technológie

Trend práce na diaľku a digitálne spolupráce podnikteli takmer polovicu (43 %) firiem naďalej investovať do inovácií. Respondenti prieskumu hodnotia technológie ako jeden z najdôležitejších faktorov, ktorý strojárskym a stavebným spoločnostiam pomáha vyrovnávať sa s pandemicou krízou. Zároveň im v budúcnosti majú pomáhať v prípade podobných šokov, aké nastali vplyvom šírenia ochorenia COVID-19.

Spoločnosti, ktoré pôsobia vo viacerých krajinách a majú väčší počet dodávateľov, musia čeliť výzvam spojeným s integráciou riadením rizík a projektov. Iba 16 % z nich v prieskume potvrdilo, že majú plne integrované systémy a nástroje.

Pokiaľ ide o automatizáciu – iba 6 % spoločností má svoje obchodné procesy automatizované. Automatizácia pritom dokáže nahradiť, urýchliť a zjednodušiť manuálne úlohy.

(red.)

Foto: Freepik.com

Investície do prechodu na čistejšiu energiu

Energetická transformácia firiem je veľkou výzvou, ktorá si vyžiada miliardové investície.

Kríza, ktorú vyvolala pandémia koronavírusu, priniesla pre odvetvie energetiky zásadnú úlohu pri oživení hospodárstva. Dá sa to povedať o akomkoľvek hospodárskom oživení a expanzii za posledných sto rokov – počas tejto doby ropné a plynárenské spoločnosti poskytovali pre krajiny väčšinu energie, ktorá podporila hospodársky rast. Tentoraz to však vyzerá inak. Odvetvie ropy a zemného plynu bude poháňať hospodárske oživenie nielen prostredníctvom prieskumu a ťažby ropy a plynu, ale aj uľahčením prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a nakoniec na ekonomiku s nulovými emisiami. Medzinárodná právnická kancelária CMS pripravila prehľad výziev a úloh, ktoré ropné a plynárenské spoločnosti v budúcnosti čakajú.

Tlak na zmenu je stále silnejší

Pojem „energetická transformácia“ sa vo všeobecnosti chápe tak, že zahŕňa prechod od fosílnych palív k čistejšiemu energetickému hospodárstvu, od vysokej uhlíkovej intenzity k nižšej intenzite uhlíka a od fragmentovaného energetického sektora k odvetviu, v ktorom je prítomných viacero prvkov – ropa a plyn, obnoviteľné zdroje, doprava, vykurovanie a ďalšie – a ktoré sú navzájom prepojené. Nevyhnutnou súčasťou zlepšenia stavu hospodárstva krajín sú udržateľné zdroje energie, ktorých využívanie by malo byť súčasťou vládnych politík. „Pandémia spôsobená novým koronavírusom dáva príležitosť, aby sa krajiny transformovali na ekonomiky s nízkymi emisiami uhlíka,“ hovorí Michal Hušan, partner a vedúci lokálneho tímu pre energetiku a infraštruktúru CMS Slovensko.

Miliardové investície

Medzinárodná energetická agentúra (IEA) vo svojej správe z mája tohto roku predpokladá, že investície do ťažby ropy a zemného plynu klesnú v roku 2030 na zhruba polovicu úrovne, s ktorou sa v najbližšom desaťročí počítalo.

Nevyhnutnou súčasťou zlepšenia stavu hospodárstva krajín sú udržateľné zdroje energie.

Kým v roku 2018 bol nárast investícií do energetickej transformácie firiem 2,9 %, v roku 2020 predstavoval nárast až 4,2 %. Podľa optimistického scenára by sa investície mohli v nasledujúcom desaťročí zvýšiť až trojnásobne a do roku 2030 dosiahnuť hodnotu až 28 miliárd dolárov. Naopak, pesimistickejší scenár hovorí o investíciách v hodnote 10,4 miliardy dolárov.

Z analýzy energetického sektora vyplýva, že ropné a plynárenské spoločnosti sú dnes hlavnými hráčmi na trhoch s čistou energiou, ako aj na dopravnom trhu. Hľadajú rôzne investičné príležitosti na celom svete s cieľom pomôcť diverzifikovať svoje portfóliá. Napriek tomu, že päť z 15 veľkých spoločností v sektore je na dobrej ceste k splneniu svojich záväzkov týkajúcich sa emisií prijatých v rámci Parížskej dohody, všetky nie sú dostatočne pripravené na obmedzenie nepriaznivého vplyvu zmeny klímy na dva stupne Celzia. Firmy z odvetvia energetiky tak stoja pred veľkou výzvou a mali by prijať dostatočné opatrenia, aby svoje záväzky dokázali splniť. Experti v správe CMS zároveň očakávajú, že dôjde k ďalšiemu zrýchleniu trendov a energetické spoločnosti postupne začnú plniť svoje záväzky na nulové emisie. Vplyv veľkých hráčov v tomto odvetví je zároveň cítiť aj prostredníctvom ich dodávateľských reťazí a dôsledky energetickej transformácie tak pocítia aj spotrebiteľia.

(red.)

Foto: Freepik.com/jannoon028

50-násobný SUPER ZOOM

Motorola edge20 pro disponuje prvým teleobjektívom v štýle periskopu, ktorý prináša až 50-násobný Super Zoom. Za normálnych okolností by to vyžadovalo, aby fotoaparát výrazne vyčnieval z telefónu, ale s novou technológiou sa fotoaparát ukladá bokom v 90-stupňovom uhle, čo poskytuje viac miesta na rozloženie prvkov objektívu a umožňuje zaostriť z väčších vzdialeností. Všetky zariadenia v novej rodine sú vybavené 108-megapixelovým hlavným fotoaparátom s technológiou Ultra Pixel, ktorá poskytuje ostrý a jasný obraz aj v tých najnáročnejších svetelných podmienkach. (vn)

Upratane bez námahy

Robotické vysávače z radu Rowenta X-Plorer Serie 95 sa svojim výkonom dostávajú na absolútnu špičku v portfóliu značky. Vďaka zvlášť silnému a tichému BLDC motoru so sacím výkonom až 12 000 Pa sa z bežného upratovania stáva profesionálna služba, ktorú navyše získate bez námahy. Poteší vyspelá technológia pre presnú navigáciu, keď pracujú kamera aj laser zároveň, permanentné mapovanie a individuálne nastavenie pre vytieranie, vrátane no-go zón, a podpora hlasových asistentov Google a Alexa. V mobilnej aplikácii si môžete vybrať zo štyroch režimov – Eco, Standard, High alebo Boost. Vysávač automaticky dokáže prispôbiť úroveň výkonu pre hlboké upratovanie behúňov a kobercov, no poradí si aj so zaschnutými nečistotami vďaka režimu Scrubbingmode, keď robot imituje pohyby klasického mopu. V aplikácii je možné nastaviť upratovanie až pre 4 poschodia. X-Plorer Serie 95 dokáže vďaka batérii upratovať až 225 minút bez prerušenia. (lh)

Najinteligentnejšie tlačiarne

Nový rad tlačiarní HP Smart Tank 600/700 bol navrhnutý pre používateľov, ktorým záleží na životnom prostredí a chcú tlačiť udržateľne. Z viac ako 25 % sú vyrobené z recyklovaného plastu. Podporujú dvojpásmové pripojenie prostredníctvom Wi-Fi a spolupracujú s aplikáciou HP SmartApp, ktorá je najlepšou inteligentnou aplikáciou vo svojej triede a umožňuje tlačiť odkiaľkoľvek a plynulo prechádzať medzi digitálnou a tlačennou formou. Vhodné sú pre ľudí, ktorí denne tlačia vo veľkých objemoch.

Nový rad ponúka všestrannú tlač bez

kompromisov v rýchlosti, cenovej dostupnosti či kvalite.

(vn)

Maximalizujte kreativitu s MX Mini

Nová menšia verzia klávesnice Logitech MX s označením MX Keys Mini je výsledkom podnetov od tvorivej komunity. Minimalistický tvar umožňuje písať

s vyrovnanými ramenami a mať myš bližšie ku klávesnici. Výsledkom je lepšie držanie tela a ergonómia pri práci. S Logitech Options sú pri MX Keys Mini tri nové funkcie – kláves na diktovanie, kláves MUTE pre mikrofón a kláves emoji (smajlík). Dobíja sa cez USB-C port a pripojí ju môžete až k trom bezdrôtovým zariadeniam s technológiou Bluetooth Low Energy alebo Logi BOLT. Kompatibilná je s Windows, Linux, Android, MacOS, iOS, iPadOS...

(jr)

Najlepší smartfón od TCL

TCL 20 Pro 5G je určená tým, ktorí dbajú na štýl a v smartfóne hľadajú výkon a pokročilé funkcie. Tie zaisťuje procesor Qualcomm Snapdragon 750 G v kombinácii so 6 GB operačnej pamäte. Skvelý obraz umocňuje 2. generácia technológie inteligentného displeja TCL NXT-VISION 2.0 so špičkovou presnosťou farieb a s vylepšením obrazu pomocou umelej inteligencie. 6,67-palcový zakrivený Full HD+ displej typu AMOLED obstojí ako na priamom slnku, tak aj v úplnej tme. Tento model sa radí medzi smartfóny s najlepším displejom na svete, a to napriek tomu, že podobne vybavené zariadenia sa často predávajú za dvojnásobnú cenu. S 4 500 mAh batériou má dostatok energie na celý deň. 256 GB internú pamäť môžete rozšíriť pomocou micro SD

karty o ďalší 1 TB. Elegantná sklenená zadná strana je úplne hladká a nenarúšajú ju ani fotoaparáty. Harmonické spojenie matných a lesklých materiálov zvyrazňuje hĺbku dopadajúceho svetla.

(vn)

Pre bezstarostné ráno

Poznáte to – ráno ste zaspali, a tak vo veľkom zhone nestíhate svoju rannú kávu. Celý deň sa potom len tak vlečie, lebo vám

chýba životabudič. Našťastie je tu značka Tefal a tá predstavuje novinku, ktorá pre vás pripraví kávu presne na čas, bez ohľadu na zvonenie budíka. Prekvapkávače Tefal sú jedinečné svojím časovačom, ktorý si môžete nastaviť až 24 hodín vopred, takže vás odteraz môže každý deň namiesto otravného budíka budiť aj vôňa čerstvej kávy, ktorá vydrží horúca celých 30 minút. Či už zvolíte kávovar v minimalistickom bielom vyhotovení radu Tefal Sense CM693110, alebo elegantnom čiernom Tefal Smart'NLight CM600810, určite nešliapnete vedľa, pretože svojím moderným dizajnom zapadnú do každej kuchyne. A potom sa vám už nikdy nestane, že si ráno nebudete môcť dopriať svoju rannú šálku kávy. V rovnakom dizajne pri oboch prekvapkávačoch sú aj kanvička a hriankovač a je teda možné ich zakúpiť ako dizajnovú súpravu. (dr)

Nové vysávače poháňa AI

Robotický vysávač JetBot AI+ s umelou inteligenciou zmení váš zážitok z upratovania. Senzor LiDAR presne monitoruje

jeho polohu, skenuje miestnosť, optimalizuje cestu a zhromažďuje informácie o vzdialenostiach a rozmiestnení nábytku v domácnosti. Vďaka technológii rozpoznávania objektov ľahko vyčistí priestor a udržuje si bezpečný odstup od krehkých objektov. Vysávač zvládne tvrdé podlahy i koberce – inteligentne rozpozná typ povrchu, množstvo prachu a automaticky upraví svoj výkon. Viacvrstvový filtračný systém potom pohltí až 99,99 % aj tých najjemnejších prachových zrníek. (tk)

Prvé kamery s ARTPEC-8

Spoločnosť Axis Communications predstavila prvé IP kamery postavené na 8. generácii svojho systému na čipe ARTPEC-8 a s procesorom s hlbokým učením (DLPU) pre pokročilé funkcie analytiky na báze umelej inteligencie priamo v kamere. Novinkami v portfóliu sú dve kopulovité kamery Q3536-LVE a Q3538-LVE, ktoré ponúkajú rad funkcií na

zvládanie náročných svetelných podmienok a technológiu AXIS Object Analytics vysoko diferencovanou klasifikáciou objektov. Kopule sú vybavené inovatívnym IR štítom, ktorý zabráňuje spätným odrazom od prachu, dažďa a snehu. Ďalšou novinkou je výkonná boxová kamera AXIS Q1656-LE s rozlíšením 4 Mpx pri rýchlosti až 60fps. (jr)

Nové výkonné PCIe 4.0 NVMe SSD

Nová generácia PCIe 4.0 NVMe M.2 SSD diskov Kingston KC3000 pre osobné počítače využíva radič Phison E18 a 3D TLC NAND pamäte s vysokou hustotou. Vďaka technológii NVMe-PCIe 4 x4 ponúka fantastickú rýchlosť čítania i zápisu až 7 000 MB/s (max. kapacita 4 TB). Štandardný formát M.2 2280 umožňuje inštalovať KC3000 do všetkých počítačov s príslušným rozhraním. Upgradom používateľa dosiahnu vyšší výkon najmä pri náročných aplikáciách, ako je 3D renderovanie a tvorba obsahu v rozlíšení 4K+. Disk je vybavený chladičom s grafénovou vrstvou, ktorá zabráňuje prehrievaniu pri vysokej záťaži. (jr)

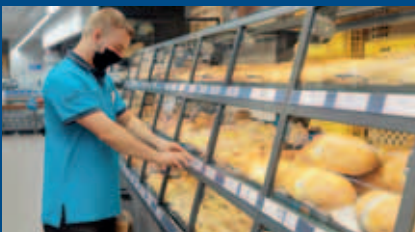
Router s umelou inteligenciou AI

Nový smerovač R15 EAGLE PRO AI AX1500 kombinuje najnovšiu technológiu Wi-Fi 6 s umelou inteligenciou na zvýšenie rýchlosti, dosahu a účinnosti siete. Sieť sa neustále optimalizuje a ponúka pripojenie rýchlosťou až 1 500 Mbps s pokrytím 230 metrov štvorcových. V prípade potreby môžete dosah predĺžiť pomocou EAGLE PRO AI Meshextendéru (E15) alebo prídavných Mesh systémov (M15-2 a M15-3). R15 je navyše kompatibilný aj s hlasovými asistentmi Google a Amazon Alexa. To všetko vám umožňuje užít si Wi-Fi ako nikdy predtým a za veľmi výhodnú cenu (menej ako 60 €). (jr)

Darujte úsmev rodinám

Už po tretí raz obchodný reťazec Kaufland prináša v predvianočnom období charitatívny projekt, v ktorom kúpou adventného kalendára zákazníci podpora aktivity neziskovej organizácie Úsmev ako dar, ktorá už 30 rokov pomáha rodinám v núdzi. Na Slovensku je stále mnoho rodín, ktoré sa ocitli v ťažkej životnej situácii, a cieľom projektu Kauflandu v spolupráci so Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar je podať im pomocnú ruku. V názve Darujte úsmev dvakrát sa skrýva krásne posolstvo, ktoré motivuje k pomoci aj zákazníkov reťazca. Zakúpením charitatívneho adventného kalendára urobia radosť svojim deťom a zároveň prispievajú na dobrú vec – za každý predaný kalendár Kaufland venuje 0,10 eura neziskovej organizácii Úsmev ako dar. Tá peniaze použije na pomoc rodinám v núdzi.

Vlastné pekárne sú čoraz obľúbenejšie

Popularita lokálnych pekární, ktoré ručne pripravujú a pečú vlastné výrobky, u Slovákov narastá. Súčasťou tohto trendu sú i väčšie prevádzky reťazca Tesco, ktorý má v súčasnosti 27 vlastných pekární. Aj vďaka vlastným pekárňam prináša Tesco svojim zákazníkom na Slovensku čerstvé pečivo z poctiveho cesta a kvalitných surovín za dostupné ceny. Popritom spolupracuje s lokálnymi i väčšími pekárskymi dodávateľmi zo Slovenska. Veľkou výhodou je výroba vlastných pekárskych výrobkov tradičným remeselným spôsobom priamo v obchode.

Perfektné a trvácne vlny

Kulma Rowenta Air Care Ultimate Experience (CF4310) sa špičkovo postará o oslňujúci vzhľad vašich vlasov. Je z novej generácie luxusného radu a vďaka novej technológii ich pri stylingu aj ochráni. Výsledné vlny sú dokonalé a nevysušené. Prameň vlasov jednoducho oviniete okolo hlavne, pustíte naň studený vzduch z kulmy, podržíte pár sekúnd (záleží, akú vlnu požadujete) a prameň pustíte. Vlna sa studeným vzduchom schladí, nebude vysušená, ale, naopak, žiarivo lesklá a pružná a zároveň perfektne zafixovaná.

Lesostepné lúky vyhrali

dm podporila sumou takmer 3 200 eur bratislavský klimatický projekt Lesostepné lúky Devínskej Kobyly. O víťazovi bolo rozhodnuté vo verejnom hlasovaní, keď so 47 percentami hlasov vyhral projekt Obnova a starostlivosť o vzácne lesostepné lúky Devínskej Kobyly. Zmysluplný projekt sa rozhodli v dm podporiť pri príležitosti otvorenia okrúhlej 160. predajne. V dm dlhodobo spolupracujú aj s lokálnymi organizáciami na vytváraní výnimočných a udržateľných projektov slúžiacich obyvateľom miest. Suma 3 200 eur by mala slúžiť na vylepšenie a rozšírenie pastvy na Devínskej Kobyle.

Aby s chladným počasím neprišli aj choroby...

Pri oslabenej imunite môžeme jednoducho dostať napr. chrípku, ktorá je spôsobená vírusmi, alebo angínu, ktorej pôvodcom sú baktérie. Posilnenie oslabenej imunity je však dlhodobý proces, ktorému zodpovedá aj spôsob podpornej terapie. Pre osoby s oslabenou imunitou je najlepšie začať užívať enzýmový liek Wobenzym. Začať s užívaním je dôležité v období, keď je telo najviac ohrozené – teda v chladných dňoch a pri zvýšenej fyzickej či psychickej námahe, alebo pri strese, a to na dobu niekoľkých týždňov. Pokiaľ už niekoho virózy alebo angíny sužujú, je najlepšie začať užívať enzýmy čo najskôr. Vďaka potrebnému posilneniu imunity pomáhajú enzýmy aj rýchlejšie a lepšie zvládnuť

ochorenia. Pri súčasnom užívaní s antibiotikami zvyšujú účinnosť prípadnej antibiotickej liečby a zabráňujú prechodu ochorenia či zápalu do chronického štádia. Wobenzym je tradičný liek z prírodných zdrojov na vnútorné použitie. Starostlivo čítajte príbalovú informáciu pre používateľov. www.wobenzym.sk

(red.)

Foto: archív

Zmeny v obchode s aplikáciami

Dlhodobým problémom digitálnej éry je zbieranie osobných údajov spotrebiteľov a ich následné využívanie. Problematike sa aktívne venuje nielen Európska únia, ale aj viaceré štáty, ktoré sa snažia situáciu riešiť zmenou legislatívy, no chýba enforcement.

Aplikácie v telefónoch dlhodobo zbierajú dáta používateľov, ktoré následne získavajú a agregujú nadnárodní dátoví giganti, aby spätne pomáhali vývojárom efektívne cieľiť reklamu. Spôsoby získavania dát a možnosť voľby súhlasu so zbieraním údajov sú neustále predmetom rozsiahlych diskusií na celom svete. „Mnohí vývojári nerozumejú svojmu právnemu postaveniu a tvrdia, že si len objedávajú kampaň a že žiadne dáta nespracúvajú.

Primárna zodpovednosť za zabezpečenie súladu s ePrivacy legislatívou je na vývojároch, ktorí sú v tomto postavení prevádzkovateľmi.

Myslia si, že keď s dátami priamo nepracujú, nie sú za ne právne zodpovední oni a túto zodpovednosť preberajú agregátori dát. Primárna zodpovednosť za zabezpečenie súladu s ePrivacy legislatívou, a teda získaním súhlasu a informovaním, je však na vývojároch, ktorí sú v tomto postavení prevádzkovateľmi,” približuje odborník na ochranu osobných údajov Jakub Berthoty z advokátskej kancelárie DagitalLegal.

Pridávajú sa aj giganti

Problematike sa už minulý rok venovala spoločnosť Apple, ktorej update zaviedol povinný opt-in súhlas na používanie AID. Užívateľia si tak vedia zvoliť, či svoje dáta odosielať chcú alebo nie. K Apple sa teraz s odstupom pridáva aj Google. Vývojári aplikácií budú môcť pridávať do Google obchodu informácie o spôsoboch zberu dát, ale aj o nasledujúcom spracovaní a využívaní získavaných údajov. Vývojári musia stihnúť tieto údaje pridať do apríla 2022, v opačnom prípade hrozí, že nebudú môcť vkladať nové aplikácie a ani aktualizovať už existujúce.

Nie sú údaje ako údaje

„Od apríla 2022 môžeme očakávať veľké zmeny. Väčšina mobilných aplikácií dnes neinformuje dostatočne transparentne o tom, aké dáta aplikácia spracúva a ktorým tretím stranám tieto dáta zasiela. Mnoho aplikácií totiž stále žije v mylnej predstave, že nespracúva žiadne osobné

údaje, keďže vývojári za osobné údaje považujú prakticky len meno, priezvisko,

Väčšina mobilných aplikácií dnes neinformuje dostatočne transparentne o tom, aké dáta spracúva.

bydlisko či rodné číslo a unikátne online identifikátory sú pre nich anonymné dáta,” vysvetľuje Jakub Berthoty. „Nie sú to anonymné dáta, sú to najviac osobné dáta, aké existujú. Stačí si len pozrieť, aké SDK (Software Development Kit) a API (Application Programming Interface) majú aplikácie implementované, a zistíte skutočný rozsah zbieraných dát. Google týmto krokom prispeje k zvýšeniu transparentnosti.

(red.)

Foto: Freepik.com/creativeart/pressfoto

Bezpečne a inteligentne

Moderné systémy chránia objekty a zabezpečujú majiteľom väčší pokoj.

Každý objekt dnes potrebuje ochranu. Nielen pred neželanými návštevníkmi, ale i z hľadiska bezpečnosti a kontroly. Ku klasickému oploteniu a uzamknutiu objektu je možné využiť mnoho inteligentných systémov, ako sú rôzne hlásiče, alarmy či detektory pohybu.

Oplotenie je základ

Oplotenie je nielen základom zabezpečenia objektu pred nevitnými hosťami, ale chráni ho aj pred hlukom či pohľadmi okoloidúcich. Oplotenie tiež spája estetickú funkciu a dotvára celkový vzhľad

K najpopulárnejším patria drevoplastové ploty.

objektu, preto je dôležité sa rozhodnúť pre ten správny typ. Podľa špecialistu z Hornbachu Davida Bendu patria dnes k najpopulárnejším drevoplastové ploty, ktoré v sebe spájajú eleganciu dreva a praktickosť plastov: „Za nimi sú plastové,

drevené a ploty z pletiva. Svojich priaznivcov tiež majú živé ploty.“

Hlásiče, alarmy, detektory pohybu

Sčerilo niečo hladinu vody v bazéne v záhrade, je nejaký podozrivý pohyb na trávniku alebo sa vám niekto až príliš nenápadne prechádza pred brávkou? Na všetky tieto nepríjemnosti je dobré nechať sa včas upozorniť inteligentnými

spojencami. Bazénový bezdrôtový alarm upozorní aj na pád dieťaťa do bazéna či návštevu nepozvaného hosťa. Monitoruje pohyb vodnej hladiny a pri zaznamenaní veľkých vln spustí sirénu. Vďaka nastaviteľnej citlivosti v prípade ľahkého vlnenia spôsobeného filtráciou neruší.

Bezpečne a inteligentne

Podstatou inteligentného bývania je ochrana obydľia a jednoduché ovládanie pomocou inteligentných zariadení kedykoľvek a odkiaľkoľvek. Inteligentnú domácnosť možno opísať ako sofistikovaný systém

Bazénový bezdrôtový alarm upozorní aj na pád dieťaťa do bazéna.

prepojených zabezpečovacích zariadení, ako sú digitálne dverové zámky a priezory, alarm, PIR kamery, detektory dymu alebo pohybu či osvetlenie. Vďaka týmto šikovným zariadeniam a aplikácii v mobilnom telefóne máte neustály prehľad o tom, čo sa v objekte deje, s možnosťou ich ovládať z ľubovoľného miesta.

(red.)

Foto: Hornbach

Izolácia spodnej časti domu

Nepodceňujte kvalitnú izoláciu spodnej stavby domu. Zvýšite tak komfort svojho domova a znížite účty za energiu.

Najlepšie možné zateplenie nového alebo zrekonštruovaného domu je kľúčovou úlohou každého staviteľa. Vhodne zvolená a aplikovaná tepelná izolácia pomôže nielen vytvoriť útulný a pohodlný domov na ďalšie desaťročia, ale prinesie aj výrazné finančné úspory za energiu. S tepelnou izoláciou domu treba začať už od základov, teda od spodnej časti domu. Tá je dlhodobo vystavená predovšetkým vlhkosti, ale aj iným vplyvom, ktoré je potrebné odstrániť.

Spodná stavba je trvalo vystavená rôznym vplyvom.

Spodná stavba domu je z hľadiska opráv a úprav najkomplikovanejšou časťou domu. Je veľmi ťažké, ak nie nemožné, bývať v dome, kde sa pracuje na spodnej časti domu. Výber vhodného materiálu a zabezpečenie čo najprecíznejšej aplikácie tepelnej izolácie majú preto veľký význam a ušetria obyvateľom domu prípadné komplikácie v budúcnosti.

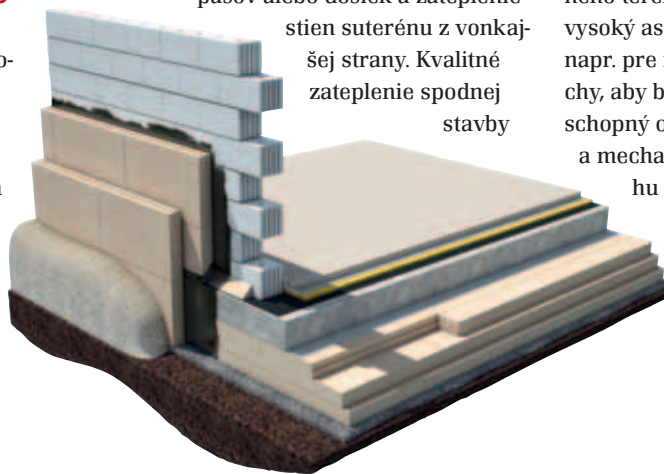
Čo je to spodná stavba a aké vplyvy na ňu pôsobia?

Za spodnú stavbu sa považujú predovšetkým základy domu, patria tu však aj ďalšie časti domu, ako sú pivnice a suterény. Spodná stavba je trvalo vystavená rôznym vplyvom – najčastejšie vlhkosti spôsobenej najmä podzemnou vodou, ale negatívne na ňu pôsobí aj radón v pôde, meniace sa teploty alebo baktérie, huby a korene rastlín v pôde.

Aby bola spodná stavba čo najlepšie chránená pred týmito vplyvmi, používa sa na jej izoláciu extrudovaný polystyrén, ktorý má na rozdiel od bežného polystyrénu uzavretú bunkovú štruktúru. Preto veľmi dobre odoláva tlaku, je nenasiakavý a odolný voči striedavému zmrazovaniu a rozmrazovaniu, ako aj hnilobe.

Myslite aj na zateplenie súvisiacich stien, základových pásov a základových dosiek

„V záujme zvýšenia komfortu a úspory energie je nutné nezabúdať na dostatočne dimenzované zateplenie základových pásov alebo dosiek a zateplenie stien suterénu z vonkajšej strany. Kvalitné zateplenie spodnej stavby

zvýši povrchovú teplotu interiéru, a tým aj komfort budovy. Zníži sa aj riziko kondenzácie a vzniku plesní,“ hovorí Tereza Vojancová, architektka spoločnosti URSA.

Kvalitné zateplenie spodnej stavby zvýši povrchovú teplotu interiéru.

V minulosti sa pri stavbe alebo rekonštrukcii domu často zabúdalo na sokel, čo je časť obvodovej zvislej steny od upraveného terénu po určitú výšku. Mal by byť vysoký aspoň 300 mm. Je však možné, napr. pre možnosť zosuvu snehu zo strechy, aby bol výrazne vyšší. Sokel musí byť schopný odolávať dažďovej vode, snehu a mechanickému namáhaniu v priebehu celého roka. Tieto problémy tiež riešia špeciálne izolačné materiály. Stačí sa informovať u odborníkov na zateplenie.

(red.)

Foto: URSA

Projekčná činnosť – šetrí čas aj náklady

Každá stavba, prestavba či rekonštrukcia sa začína projektom a obzvlášť to platí pri technologických projektoch. Nie je to však nutné zlo, za ktoré sa neprávom považuje, ani zbytočný administratívny úkon.

Dobry projekt je polovicou úspechu. Ak je totiž projekt prepracovaný do najmenších detailov, minimalizuje riziko problémov počas realizácie a šetrí náklady v podobe času, ľudských zdrojov aj materiálu. Šetrenie na projektovej dokumentácii je šetrením na nesprávnom mieste, ktoré môže vo finále celý projekt predražiť. „Dokumentácia musí byť detailná a prehľadná.

Šetrenie na projektovej dokumentácii môže vo finále celý projekt predražiť.

Musi obsahovať správne zvolené technológie, montážne postupy a podobne. To následne zjednodušuje a zefektívňuje celkovú realizáciu, pri ktorej nevznikajú neočakávané situácie a chyby. Je iné v projekte zdefinovať, že predmetom dodávky má byť rozvádzač, ako povedať, že rozvádzač bude mať taký a taký rozmer, osadený bude takými a takými prístrojmi, vstupmi, výstupmi, a to všetko s presnou špecifikáciou. Samozrejme, podrobnejší projekt stojí viac, na druhej strane, šetrí prostriedky na neočakávaných nákladoch, napríklad z hľadiska použitých materiálov, komponentov a podobne,“ hovorí Lukáš Dubrovay, riaditeľ technického úseku spoločnosti PPA

ENERGO, s. r. o., ktorá patrí do skupiny spoločností PPA CONTROLL.

3D projekty a IT technológie

Významným argumentom v prospech prepracovanej projektovej dokumentácie je využívanie nových technológií. Dobry projekt by mal napríklad obsahovať 3D vizualizácie, pretože je príliš neskoro riešiť prípadné nezrovnalosti priamo v teréne. Tímy projektantov sú dnes preto zložené z mixu rôznych profesií. Dôležitú úlohu zohrávajú aj programátori nižších a vyšších počítačových systémov, ktorí vdychujú život rôznym zariadeniam – od desktopových aplikácií pre operátorov cez PLC až po prevádzkové riadiace systémy na najvyššej úrovni riadenia.

Málo odborníkov

Podľa odborníkov na projekčnú činnosť táto profesia stále nepožíva takú vážnosť, aká jej prináleží, a preto nie je atraktívna

pre mladých ľudí. Dávajú prednosť iným profesiám a hrozí, že v priebehu pár rokov bude u nás nedostatok kvalitných a skúsených projektantov. Riešením je napríklad

Dobry projekt by mal obsahovať aj 3D vizualizácie.

poskladať projekčný tím pre konkrétnu zákazku zo starších skúsených projektantov so silnými znalosťami rôznych technológií a mladších, ktorí prinášajú svieže pohľady postavené na využívaní moderných technológií. Mix profesií a generácií v projekčnom tíme prináša spoločnosť, ale aj zadávateľovi, veľkú konkurenčnú výhodu a výrazne skracaie čas potrebný na vypracovanie i pri rozsiahlych projektoch.

(red.)

Foto: Freepik.com/ijeab

d

doprava

Balenie pri preprave	36
Ekologické plastové obaly	37
Online obchod pokračuje	38
Novinky zo sveta automobilov	42

Balenie pri preprave

Preprava tovaru bez poškodenia je veľmi dôležitá. Zabrániť tomu možno vhodným obalovým materiálom.

Obaly vhodné na prepravu, ktoré zohľadňujú celkový náklad, trasu a trvanie prepravy, zabezpečujú, že zabalený tovar sa dostane k príjemcovi bez poškodenia a zaručujú aj funkčnosť zabaleného tovaru. Za balenie tovaru zodpovedá odosielaťel a v prípade preukázanej chyby obalu, ktorá je potom príčinou škody, dopravca nezodpovedá za škodu na tovare a nie je povinný opraviť chybný obal alebo tovar prebalovať.

Myslieť treba na všetko

Zasielateľ pozná špecifické vlastnosti svojich výrobkov a vie, ako ich najlepšie chrániť pred poškodením. Obal nenahrádza výstražné symboly umiestnené odosielaťelom. Ak sa tovar zasiela v predajnom obale, ktorý nesmie byť poškodený, tovar je v právnom zmysle „rozbalený“.

Obaly vhodné na prepravu všeobecného nákladu nákladnými vozidlami by mali spĺňať tieto požiadavky: ochrana tovaru počas prepravy a viacnásobnej manipulácie alebo „balenie na mieru“. Obaly musia byť tiež zabalené tak, aby sa k ich obsahu dalo dostať len po zanechaní vonkajších stôp a aby obal slúžil ako ochrana proti krádeži. Menšie obaly v zásielke by mali byť zoskupené do väčších jednotiek

a obaly ťažšie ako 1 000 kg musia byť označené príslušnými hmotnostnými značkami. V prípade osobitných vlastností tovaru musia byť priložené štandardizované pokyny na manipuláciu.

Najčastejšie chyby

Medzi najčastejšie chyby balenia patria nesprávne rozmery obalov, prekročenie odporúčaných limitov, nekvalitný obalový materiál, chýbajúce pokyny na správnu manipuláciu alebo označenie tovaru, zlé upevnenie nákladovej jednotky na palete, chybné fólie, tovar vyčnievajúci mimo palety alebo úplne rozbalený.

Okrem povinnosti všetko zabalíť je odosielaťel povinný poskytnúť informácie o náklade a označiť náklad.

Hospodárna preprava bez poškodenia je možná len vtedy, ak je prispôbený celý baliaci systém. Optimalizácia obalov sa začína vývojom predajného alebo produktového obalu, ktorý ovplyvňuje veľkosť a stabilitu prepravného obalu.

Pri preberaní zásielky musí dopravca skontrolovať počet a druh prijatých zásielok, vonkajší stav obalov a vykonať preberacie kontroly.

(red.)

Foto: DACHSER, Continental

Continental otvára nové logistické centrum

Nové logistické centrum neďaleko Bratislavy bude zásobovať 12 krajín strednej a východnej Európy. Jeho kapacita je viac ako 500 000 kusov pneumatík pre

osobné, nákladné a dvojstopové vozidlá, ale aj ostatný sortiment. Hlavným cieľom nového logistického centra je zlepšenie služieb pre zákazníkov, zlepšenie dostupnosti a skrátenie dodacej lehoty.

Nová denná linka z Košíc do Maďarska

Najnovšia linka z Košíc do Tiszaújvárosu a Pilisvörösváru v Maďarsku bola uvedená do prevádzky spoločnosťou DACHSER a zaručuje dodávky do 24 hod. v exportnom aj importnom smere. Nová trasa zahŕňa celú rodinu produktov entargo

(targospeed, targoflex a targofix), ktorá poskytuje jednotné a vysokokvalitné služby pre zákazníkov B2B a B2C v celej Európe. Okrem toho je k dispozícii aj elektronické sledovanie a priebežné online monitorovanie dodávok.

Ekologické plastové obaly?

Spoločnosť GEFCO to vie už 30 rokov

Nadnárodná logistická spoločnosť GEFCO používa v zabezpečovaní logistiky vratné plastové obaly, tzv. GEFBoxy.

Dôvodov na využívanie týchto špecifických obalov je niekoľko. Pomocou nich GEFCO znižuje nielen zaťaženie životného prostredia, ale aj finančné náklady klientov. Denne prepraví 130 000 týchto kontajnerov a pomáha tak budovať ekologicky šetrné dodávateľské reťazce pre približne 2 000 klientov spoločnosti.

Pozitívne fakty

Jedným z veľkých benefitov je fakt, že GEFBoxy sú dobre stohovateľné, to znamená, že sa ľahko na seba ukladajú do výšky nákladného priestoru bez toho, aby sa spodný kontajner akokoľvek zdeformoval. Práve táto vlastnosť zohráva významnú úlohu pri znižovaní nákladov na prepravu. Pomocou GEFBoxov je možné úplne využiť nákladový priestor vozidla, čo sa pozitívne odrazí v prepravných nákladoch. Medzi ďalšie výrazné výhody patrí fakt, že práca s GEFBoxmi je veľmi čistá. Pri použití týchto kontajnerov sa nevytvára odpad (ako napríklad z kartónových škatúl či iných obalov). Pre klientov GEFCO, ktorí využívajú GEFBoxy, je dôležité, že tovar sa prepravuje v čistom prostredí a pri transporte je oveľa viac chránený ako v inom type obalu.

Od áut po potraviny

Spoločnosť GEFCO zaviedla svoje vlastné vratné obaly pred viac ako 30 rokmi najmä pre oblasť automotive. Na prevoz komponentov pri výrobe vozidiel sú ideálne. Kvalita transportu, úspora nákladov, šetrenie životného prostredia a flexibilita systému priviedli ďalších záujemcov k využívaniu GEFBoxov aj z oblasti strojárstva, leteckého, hi-tech priemyslu či farmaceutického priemyslu. Najnovšie dopyty sú aj od výrobcov

rýchloobrátkového spotrebného tovaru (FMCG).

Tento systém sa využíva v 25 krajinách sveta a GEFCO k nemu vyvinulo vlastný IT systém s platformou NETBOX. Klient, po vstupe do systému, si dokáže sám objednať GEFBoxy, sledovať stav objednávky od naskladnenia až po doručenie. Zároveň systém umožňuje tímu GEFCO efektívne riadiť toky samotných vratných obalov.

Dôležité Slovensko

GEFCO vybudovalo vlastnú sieť skladacích, zberných a umývacích stredísk. Slovensko v celom systéme zohráva významnú rolu. Až 9 skladov po celom Slovensku so 450 zamestnancami zabezpečuje distribúciu GEFBoxov k 180 zákazníkom zo 14 krajín východnej, strednej Európy a z Turecka. Týždenne je to približne 9 500 vypravených palet s boxmi. Umývací linka v Trnave je jedna zo siedmich v Európe. Za jednu pracovnú zmenu dokonale vyčistí 800 palet s boxmi. Pri prepočte na najväčšie obaly to vychádza až 19 000 umytých kusov za zmenu. Logistická spoločnosť si aj tu dala záležať

na úspore energií. Na umývanie používa vodu v optimálnom množstve a následne ju zachytáva, recykluje a znova používa.

Platba za prenájom

Zákazníci, ktorí využívajú GEFBox systém, si vratné obaly prenajímajú. Platia za obaly len vtedy, keď ich reálne potrebujú. Klientom to prináša výraznú úsporu nákladov, čo ocenili najmä v „pandemickom“ období, keď mnohé závody prerušovali výrobu a obaly tak nevyužívali.

PR
FOTO: GEFCO
www.gefco.sk

GEFCO je svetovým expertom v oblasti multimodálnych riešení dodávateľských reťazcov a európskym lídrom logistiky pre automobilový priemysel. Stavia na 70 rokoch skúseností. GEFCO navrhuje chytré, flexibilné riešenia pre partnerov a klientov zo všetkých oblastí priemyslu.

Online obchod pokračuje

Záujem o online nákupy stále rastie. Ako vyzerá spracovanie objednávky v logistickom centre?

Rozšírenie využívania online nákupov aj o predtým nie celkom bežný tovar podporilo od minulej jari opakované uzavretie kamenných obchodov. Pohodlie a rýchlosť tejto formy nákupov si získali takú priazeň zákazníkov, že mnoho z nich túto formu aj naďalej preferuje. Hoci sa už tradičné obchody opäť otvorili, stále viac nakupujúcich radšej sadá v pokoji domova k počítaču a dáva prednosť pohodlnému a bezpečnému nakupovaniu online. Pre zákazníka je nákup cez internet veľmi jednoduchý, stačí pár kliknutí a potom už len počkať na dodanie objednaného tovaru. Kupujúci pritom ťažia aj zo skutočnosti,

že ponuka v e-shopoch je veľmi bohatá a nemusí sa obmedzovať v objeme s ohľadom na dopravu, pretože objednaný tovar je mu doručený až k dverám domova.

Komplexné logistické riešenie

Čo sa však deje v pozadí internetového e-shopu a ako prebieha vybavenie objednávky? Dôležitý je výber logistického partnera i umiestnenie skladu a komplexné logistické riešenie. Musí mať dobrú dopravnú obsluhu, dobrú dostupnosť a tiež dostatočnú skladovú kapacitu. V týchto náročných mesiacoch je dôležité vedieť sa operatívne prispôbiť aj dramatickému nárastu alebo výkyvom v objednávkach.

Vytvorí funkčný systém zabezpečujúci dopravu tovaru z regálov v sklade čo najrýchlejšie až k dverám zákazníka je úlohou logistickej spoločnosti. Rovnako musí byť prepojený a aktualizovaný stav

skladu s e-shopom. „Nemôže sa stať, že by tovar objednaný koncovým zákazníkom nebol na sklade, pretože sme online prepojení a každých 15 minút prebieha dátová kontrola. E-shop si sám stráži, aby sa v jeho ponuke neobjavil tovar, ktorý nie je na sklade,“ vysvetľuje vedúca jedného z distribučných centier spoločnosti GEIS Vladimíra Tučková.

Kontrola je dôležitá

Jedna objednávka môže zahŕňať jeden, ale napríklad aj pätnásť alebo viac druhov tovaru. Objednávky vychystajú skladníci z policového alebo paletového regálu. Tovar sa stretne na konsolidácii a s využitím valčekovej dráhy je potom odovzdávaný k baliacim miestam.

Jednotlivé artikly v objednávke môžu mať rozdielnu veľkosť, tvar, hmotnosť a odlišné požiadavky na zabalenie. Baliace pracovisko je preto dôležitým

miestom expedičného skladu obsluhujúceho e-shop. Navyše tu taktiež prebieha posledná kontrola vychystaných položiek, aby sa k zákazníkovi dostal presne ten tovar, ktorý si objednal. Tovar sa z hľadiska spôsobu balenia rozdeľuje do skupín, tak aby sa počas prepravy neznehodnotil alebo nepoškodil.

Každá položka sa pri balení znovu skenuje a kontroluje v systéme. Každé miesto baliaceho pracoviska strážia kamery, ktoré sú jedným z mnohých prvkov kontroly procesu spracovania zásielok. Každá zodpovedná spoločnosť kladie veľký dôraz na to, aby spôsob balenia zásielok a obalové materiály čo najmenej zaťažovali životné prostredie, a pracuje priebežne na optimalizácii.

Agentúra Seteva

Foto: Freepik.com/snowing

Geis: riadenie firmy v období COVIDU

Pandémia COVID-19 vniesla problémy do ľudských životov i podnikania. Kládla zvýšené požiadavky na prácu v logistike, ktorá sa zároveň s rastom zásielok musela vyrovnáť s obrovskými výpadkami v doprave.

„V koronovom období sa náš celkový objem leteckých a námorných zásielok zvýšil dvojciferné. Prevládala námorná a vlaková preprava z Ázie, a to hlavne vďaka nárastu prepravy zdravotníckeho materiálu,“ hovorí David Knobloch, prokurista Geis CZ Air + Sea, a dodáva: „Nedostatok leteckej kapacity na jar 2020 zapríčinil presun tovaru na vlakovú a námornú cestu. Aj tá sa však zakrátko vyčerpala a prejavil sa nedostatok voľných kontajnerových jednotiek. Tento trend naďalej pokračoval a s touto situáciou bojujeme dodnes. Cenová hladina tak vzrástla na

historické maximá, kde sa stále drží. Boli sme zahľtení neustálym hľadaním nových možností prepravy a rekalkulácie cien a nehoda v Suezke to ešte umocnila. Dá sa očakávať, že situácia s nedostatkom kapacít a rastúcimi cenami bude naďalej pretrvávajúť.“ V kritických časoch firma vyskúšala projekt priameho spojenia kamiónom z Ázie do Európy po ceste dlhej takmer 10-tisíc km. „Tento produkt priameho fahača z Číny si určite ponecháme, veľmi sa nám osvedčil,“ pripomína prokurista.

Pribudlo B2C príjemcov

Počas pandémie sa zároveň v pozemných prepravách zmenila skladba príjemcov. Klesli počty zásielok do retailu a pribudlo doručovanie na súkromné adresy. „Podiel B2C príjemcov kontinuálne rástol, zatiaľ čo objemy zásielok do retailu sa menili s meniacimi sa protiepidemickými opatreniami,“ vysvetľuje Marian Vaculčíak, prevádzkový riaditeľ Geis SK, a dodáva, že pre väčší podiel B2C zásielok sa zmenili ukazovatele produktivity vozidiel. „Taktiež narástol rozsah poskytovaných pridaných služieb, ako napríklad telefonické avízo,

Marian Vaculčíak,
prevádzkový riaditeľ Geis SK, s. r. o.

dvojlenné posádky a vynáška na poschodie. Predpokladáme, že časť objemov zásielok presunutých do e-shopov tam už zostane natrvalo. Preto aj my si už trvale ponecháme niektorých vodičov, ktorí prešli potrebným preškolením, len v oblasti doručovania B2C zásielok,“ dodáva Marian Vaculčíak.

Foto: Geis SK, s. r. o.

Viac informácií na: www.geis.sk

MH2 ako auto budúcnosti?

Koncept vodíkového automobilu s názvom MH2 ukazuje možnú alternatívu budúcnosti mobility.

Vodík je dnes oproti iným používaným palivám špecifický svojimi vlastnosťami a jeho hlavnou výhodou využívania v doprave je nulová produkcia emisií počas jeho reakcie v palivovom článku. Toto palivo je veľkým potenciálom budúcnosti dopravy. Na svetovej výstave EXPO Dubaj 2020 predstavilo Slovensko koncept automobilu s vodíkovým pohonom, ktorý disponuje jedinečnou technológiou a dizajnom svetovej úrovne.

Inšpirácia atlétom

Automobil je výsledkom spolupráce Strojníckej fakulty Technickej univerzity v Košiciach a spoločnosti MATA-DOR Group. Ako každé športové vozidlo, aj vodíkový automobil MH2 disponuje nadčasovým dizajnom a je prezentáciou najmodernejších technológií a materiálov. Samotný tvar MH2 je veľmi aerodynamický a svojou muskulatúrou pripomína štartujúceho atléta v štartovom rošte. Za unikátnym vzhľadom stojí šéfdizajnér Branislav Mauks, ktorý patrí medzi svetovú dizajnérsku špičku a môže sa pochváliť napríklad tým, že pracoval na všetkých modeloch Ferrari, ktoré boli predstavené od roku 2007.

Najnovšie technológie

Športový koncept MH2 symbolizuje unikátny funkčný dizajn. Zrýchlenie z 0 na 100 km/h by malo MH2 dosiahnuť za 4 sekundy a maximálna rýchlosť vodíkového automobilu je približne 250 km/h. Vodíkový koncept využíva špecifický spôsob uskladňovania vodíka, ktorý si vyžaduje inteligentný teplotný manažment. Hlavnou prednosťou tohto riešenia je vysoká bezpečnosť a relatívne nízke energetické nároky uskladnenia.

(red.)

Foto: archiv

Ktorý pohon je najefektívnejší?

Doprava je najväčším klimatickým problémom Európy a podieľa sa 27%-tami na celkových emisiách skleníkových plynov v EÚ. Otázky okolo najefektívnejšieho pohonu budúcnosti sú teda prioritou. Ako vyzerá v tejto otázke súboj benzínových, dieslových, vodíkových pohonov a elektromobilov?

Štúdia organizácie Transport&Environment skúmala energetické straty vo všetkých fázach od výroby energie, cez jej transport až po efektívnosť pohonných jednotiek. Výsledky sú zaujímavé. Pri dieslových agregátoch predstavuje strata vyťaženej

energie 80%, pri benzínových až 84%. Vodíkový pohon stráca 67% a batériový pohon len 23%. Vodíkové automobily sú síce jednoznačne efektívnejšie ako benzínové alebo naftové ale víťazom sa stávajú čisté elektromobily.

Ukazuje sa, že pre väčšinu cestnej dopravy budú elektromobily najefektívnejším riešením. V niektorých druhoch dopravy je však lepším riešením vodík, napríklad pre kamióny a autobusy, ktoré cestujú na veľké vzdialenosti a potrebujú eliminovať čas potrebný na tankovanie.

(red.)

Foto: Freepik.com

Obľúba výdajných boxov rastie

Slováci si zvykli na vyzdvihovanie zásielok vo výdajných boxoch. Digitálna platforma Packeta (predtým Zásielkovňa) reaguje na tento trend a rozhodla sa navýšiť svoj počet výdajných boxov z pôvodných 550 kusov na 800.

Slovenskí zákazníci si obľúbili výdajné boxy. Dôvodov majú niekoľko. Nie sú totiž limitovaní čakáním na kuriéra, ktorý donesie zásielku, alebo otváracími hodinami výdajných miest. Doručovateľské firmy si uvedomujú záujem ľudí o takýto druh doručenia zásielky. Packeta pôvodný úmysel spustiť 550 výdajných boxov do konca tohto roka zmenila a navýšila tento cieľ na 800 kusov. „Výdajné Z-Boxy

aktuálne inštalujeme po celom Slovensku. Inštalácia nových výdajných boxov prináša pre obyvateľov daných miest nové možnosti doručovania v súlade s našimi dlhoročnými hodnotami, akými sú sloboda či maximálna flexibilita,“ konštatuje Alexander Jančo, výkonný riaditeľ Packeta na Slovensku. Predpokladá sa, že pôvodné plány navýšia aj ostatné prepravné spoločnosti.

Nová generácia boxov

Packeta od polovice tohto roka inštaluje novú generáciu výdajných boxov, tzv. Z-Boxov. Tá je bezdotyková, ovláda sa „smartfónom“ – mobilným telefónom a navyše je aj ekologická. Na svoju prevádzku využíva slnečnú energiu. Sú určené totiž primárne do exteriéru, aby mohli byť dobíjané solárnymi panelmi a boli dostupné 24/7. V prípade potreby je možné ich umiestniť aj v interiéri s pripojením na elektrickú prípojku. Vďaka

investiciám do nových Z-boxov a ďalšiemu rozširovaniu výdajných miest na konci tohto roka bude mať Packeta viac ako 1 500 výdajných miest a vyše 800 samoobslužných výdajných boxov. Stane sa tak najväčšou a najdostupnejšou sieťou na Slovensku s viac ako 2 300 miestami pre príjem a výdaj zásielok na Slovensku.

www.packeta.sk

Hľadáte TV cez internet?

Chcete sledovať televíziu cez internet, ale neviete, akého poskytovateľa si vybrať? Pripravili sme sa pre vás stručný prehľad, podľa čoho sa orientovať v širokej ponuke.

Na to, aby ste mohli program sledovať bez zasekávania sa a naozaj plynulo, je potrebné, aby ste si vybrali poskytovateľa s čo najnižšou rýchlosťou sťahovania. „Vďaka modernému formátu H.265 sme boli schopní docieľiť plynulé prehrávanie HD prenosu aj pri nízkom dátovom toku,“ konštatuje Pavel Górecki za Lepšia.TV. Pri výbere poskytovateľa TV cez internet je potrebné pozerať sa aj na cenu. Niektorí môžu mať cenu nižšiu, ale nebudete mať balík prémiových produktov alebo budete viazaní na menší počet zariadení. Napríklad Lepšia.TV ponúka až 120 televíznych

staníc. Ponuka v sebe zahŕňa aj archív televíznych staníc 30 dní spätne. Súčasťou služby je nahrávanie programu, pretáčanie reklám či 20 000 rozhlasových staníc z celého sveta.

Pozor na zmluvy a podmienky

Dobry poskytovateľ sledovania televízie cez internet má jasné pravidlá, neobťažuje vás dlhými zmluvami, v ktorých sa aj zaručene nebudete vyznať. V niektorých

prípadoch ani žiadne zmluvy nebudete potrebovať. „Zmluvu budete podpisovať iba v prípade, keď sa rozhodnete pre prenájom Lepšia.TV boxu. V ostatných prípadoch nič nepodpisujete. Jednoduché si pri objednávke zvolíte dĺžku predplatného a riadite sa následne našimi inštrukciami,“ konštatuje Pavel Górecki za Lepšia.TV. Televíziu cez internet môžete pozerať v celej Európskej únii. Nezáleží pritom, či ste na dovolenke, služobnej ceste alebo na chate s priateľmi. Stačí mať pripojenie na internet a už vám nič neunikne. Rovnako nie ste viazaní len na jedno zariadenie.

Na sledovanie internetovej televízie môžete využiť mobil, tablet, počítač či notebook. Samozrejmosťou je sledovanie televízie cez vašu Smart TV.

www.lepsia.tv

Hybrid na cestu kamkoľvek

Nová verzia Toyoty RAV 4 Adventure je určená pre dobrodružné povahy. Tento smer ešte umocňujú výhody hybridného pohonu vo forme hospodárnosti a dynamických jazdných vlastností. RAV 4 Adventure odlišuje od svojich kolegýň Active, Comfort, Selection a Executive opticky výraznejšia čisto čierna maska chladiča a ďalšie zaujímavé prvky. Nový vzhľad dostal aj interiér so špeciálnym dizajnom čalúnenia sedadiel, novým LED osvetlením a prahovými lištami. O pohon sa stará hybridné ústrojenstvo štvrtej generácie s inteligentným pohonom všetkých kolies.

KODIAQ skúša svoje sily

Škodu KODIAQ poznáme ako šikovné a praktické SUV s výbornými jazdnými vlastnosťami. Najnovšie si však vyskúšal úlohu prístavacej plošiny pre vrtuľník. Nie, to nie je vtip. KODIAQ sa pred prístátím vrtuľníka podrobil len minimálnym úpravám strechy na prístavaciu plošinu. Napriek tomu, že vrtuľník Robinson R22 váži spolu s pilotom viac ako pol tony, sériový KODIAQ to zvládol na výbornú.

JD

Foto: archív značiek

Jednoznačne najrýchlejšie

Nové Audi RS 3 sa môže pýšiť najnovšou generáciou vysokovýkonného legendárneho päťvalcového motora so zvýšeným krútiacim momentom, ktorý vyšprintuje z 0 na 100 km/h za 3,8 sekundy. S kompletom RS Dynamic package a keramikými brzdami dosahuje maximálnu rýchlosť 290 km/h. Nové Audi RS 3 má najlepšiu akceleráciu a maximálnu rýchlosť vo svojej triede. Novinka sa tiež môže pochváliť lepšou agilítou. Využitie novej technológie umožňuje úplne variabilné rozdeľovanie krútiaceho momentu na zadné kolesá. Vďaka tomu vozidlo lepšie zatáča do zákruty, je stabilnejšie a agilnejšie. Ďalšie chufovky v podobe režimu RS Performace či športového podvozku RS plus s adaptívnymi tlmičmi pruženia sú už len pomyselnou čerešničkou na torte.

100 % elektrické

Renault Mégane E-TECH Electric je novinkou vo svete elektrických vozidiel. Je súčasťou ekosystému, v ktorom predstavuje hardvérovú platformu s najmodernejším softvérom a optimalizovanou konektivitou pre vzrušujúce zážitky. Nový infotainment Open RLink kombinuje digitálny prístrojový panel s multimediálnou obrazovkou a obsahuje najmodernejšiu technológiu so systémom Google. Vďaka

novej platforme CMF-EV sa môže pochváliť veľkým vnútorným priestorom, skvelým riadením a jazdnou dynamikou. K dispozícii budú dve verzie s výkonom 96 kW (130 k) a 160 kW (217 k). Zaujímavá je ultratenká batéria s hrúbkou len 110 mm. Na trh by mal nový Renault Mégane E-TECH Electric prísť v prvej polovici roka 2022.

Znovuobjavené rodinné auto

Nová Dacia Jogger je všestranné 5- alebo 7-miestne rodinné auto, ktoré využíva dĺžku kombíka, priestrannosť MPV a vzhľad SUV. Je určená pre každodenný život rodín, ktoré túžia po úteku do prírody. Na trh bude uvedená s dvomi motormi, novým benzínovým motorom TCe 110 a motorom ECO-G 100, neskôr bude pridaný i hybridný motor, čím sa stane najdostupnejším 7-miestnym hybridným automobilom na trhu.

S

služby

Hotelierstvo je beh na dlhé trate	44
Slovenské kúpele a COVID-19	46
Tipy na lyžovanie u susedov	48

Hotelierstvo je beh na dlhé trate

Hotelové služby boli jedným z odvetví, ktoré pocítilo dôsledky v čase korona krízy najviac. O problémoch tohto odvetvia sme sa porozprávali s mentorkou a lektorkou Ivetou Pupišovou.

Čo je v hotelierstve základom úspechu?

V hotelierstve sú dve úrovne, je tam produkt, hotel, a potom hosť a zamestnanec. Keď hosť nepríde, tak majiteľ to môže zabaliť. Majiteľ a personál by mali urobiť všetko pre to, aby sa hosť vrátil a aby odporúčal služby hotela ďalej – to je ten najlacnejší a najúčinnější marketing. Personálny manažment je v hotelierstve základom úspechu. Nestačí mať len krásny priestor, ale dôležité je, akí ľudia v ňom pracujú, aké majú vzťahy. To všetko vytvára atmosféru hotela, v ktorom sa hostia cítia dobre alebo zle. Treba si uvedomiť, že hotelierstvo je beh na dlhé trate, zariadenie musí mať vhodnú koncepciu, systém, marketing, obchod, zaškolený personál a určite nezačne zarábať ihneď. Minimálne prvé tri roky sa treba obrniť trpezlivosťou a mať finančnú rezervu.

Na čo treba myslieť v tejto sfére podnikania?

V hotelierstve sú cenné skúsenosti a, samozrejme, profesionalita. Napríklad už pri zariaďovaní hotela alebo akéhokoľvek ubytovacieho zariadenia treba myslieť na to, že v tej izbe bude každú noc spať niekto iný, každý deň bude chodiť po hotelovom koberci niekto iný, posteľnú bielizeň i uteráky treba prať veľmi často na maximálnej teplote. Takže napríklad koberec s vysokým vlasom je síce veľmi pekný, ale do hotela absolútne nevhodný. Nie je dobré mať tiež v každej izbe manželskú posteľ, lebo ak chce majiteľ

robiť kongresovú turistiku, musí mať posteľ oddelenú. Ženy s tým síce nemajú problém, ale dvaja kolegovia z práce nebudú spať v spoločnej posteli. Na tieto veci treba myslieť, prípadne sa poradiť s profesionálom, ktorý má skúsenosti. Tak isto je to s reštauráciou. Ak zariaďujeme hotelovú kuchyňu pri výbere zariadenia okrem dodávateľa gastrozariadenia angažujeme aj skúseného kuchára. Ten asistuje pri výbere podľa plánovaného jedálneho lístka.

Aké chyby robia najčastejšie majitelia hotelov?

Často sa stretávam s tým, že majitelia si síce postavia krásny hotel, ale nemajú skúsenosti s hotelierstvom a dopúšťajú sa základných chýb. V prvom rade je potrebné zvoliť vhodný koncept hotela, urobiť si prieskum, čo tá-ktorá lokalita potrebuje, či sa tam dokáže plánovaný koncept užiť. Každý si myslí, že v hotelierstve rýchlo zarobí, ale to nie je pravda. Najčastejším problémom býva, že majitelia si vyberú

manažéra hotela, ale potom mu nedajú kompetencie, má síce zodpovednosť, ale komunikujú s personálom na priamo, obchádzajú ho, nie je dodržiavaná hierarchia a zamestnanci majú potom chaos, nevedia, čo majú robiť, koho počúvať. Dôsledkom sú zlé vzťahy a rôzne fankluby. Chyby sa robia často v absencii marketingu, podceňuje sa preopeningová fáza v práci s personálom.

Personálny manažment je v hotelierstve základom úspechu.

Majitelia, ktorí investujú do svojho projektu veľa peňazí, niekedy nechcú pochopiť, že samo to nebude prinášať zisk, ale personál je tvorcom. Je veľmi dôležitý, vytvára prvý kontakt s hosťom a je potrebné, aby bol zaškolený a jeho správanie bolo profesionálne.

Čo to znamená zaškoliť personál?

Treba stanoviť jasné pravidlá fungovania, systém a každý musí vedieť, čo má robiť. Napríklad sa mi stalo, že recepcná odmietla ukázať izbu hosťovi, ktorý chcel objednať v danom zariadení desať izieb. Vraj to nemá v popise práce. Host sa potom rozhodol pre iný hotel.

Čašník musí vedieť, aké informácie má poskytovať v rámci svojich kompetencií. Strela som sa dokonca s tým, že personál sa hosťovi sťažoval na majiteľov alebo nadriadených. To sa určite takto nerieši a hosť tam nie je preto, aby počúval ich problémy.

Práca v hotelierstve prináša najrýchlejšiu spätnú väzbu.

Je dobré si vyskúšať každú pozíciu, spoznať tú prácu, potom sa majiteľovi nemôže stať, že vlastne nevie, čo má tá recepcná robiť, a môže ho aj oklamať. Niektoré hotely to majú v tréningovom programe, napríklad recepcná musí ísť na pol dňa k chýžnej, nemusí pracovať, len aby vedela, čo robí, ako to robí, kde sú čistiace prostriedky, náhradné veci, keby sa náhodou niečo stalo, aby rozumela tej práci.

V dnešnej dobe sa napríklad v menších hoteloch musí vedieť personál zastúpiť v prípade nejakej neočakávanej udalosti alebo niektoré funkcie sú kumulované. S ľuďmi sa dá pracovať aj v rámci vlastnej štruktúry, napríklad šikovný barista môže zaškoliť ďalších kolegov, nemusia si platiť baristický kurz. Ľudia musia vidieť v svojej práci zmysel, posun, musia

mať motiváciu. Ak sa s ľuďmi nepracuje, potom dochádza k syndrómu vyhorenia a na pracovisku sú zlé vzťahy.

Ako si vybrať ten správny personál?

V hotelierstve môžeme stretnúť tri druhy zamestnancov, jednu skupinu tvoria tí, ktorí sa pre túto prácu narodili, baví ich, naplňa, robia ju s radosťou a nevedia si ani predstaviť nič iné. Potom sú takí, ktorí si potrebujú privyrobiť počas štúdia na vysokej škole a ďalej v tejto práci aj pokračujú. No treťou skupinou sú zamestnanci, ktorí idú robiť do tohto odvetvia, lebo si nič iné nenašli. To je tá najhoršia skupina, zvyčajne sú to ľudia, ktorých práca nebaví a otrávený čašník alebo nepríjemná recepcná určite nikoho nezaujímajú. Aktuálne je situácia v hotelierstve s personálom ťažká, lebo veľa ľudí, ktorí túto prácu milovali, odišlo do iného odvetvia, aby užívali svoje rodiny. Potrebujú istotu, napriek tomu, že táto práca je krásna a prináša najrýchlejšiu spätnú väzbu. V každom inom odvetví si musí človek na tú pochvalu počkať, tu prichádza denne a ľudia potom vedia, že ich práca má zmysel, sú angažovaní a motivovaní.

Janette Dujková

Foto: archív IP

Malé veľké zázraky

OZ Malé zázraky vzniklo so zámerom osloviť širšiu verejnosť s prosbou o pomoc. Jeho zámerom je skvalitniť zdravotne či sociálne znevýhodneným deťom ich životy.

Za činnosťou OZ Malé zázraky stoja skúsenosti s prácou s deťmi zo sociálnej slabšej vrstvy i so zdravotne znevýhodnenými. S deťmi, ktoré majú kombinované postihnutia a z toho vyplývajúce špeciálne potreby.

Prevažná väčšina takýchto detí je zo sociálne slabších rodín a každodenná práca s nimi odhaľuje mnoho problémov,

s ktorými sa musia stretávať.

OZ Malé zázraky má za cieľ plniť detské sny.

- Zabezpečuje veci základnej potreby, ako sú jedlo, hygienické pomôcky, pomôcky do školy, oblečenie.
- Finančne zabezpečuje každodenné desiate, hradí školské obedy, dopravu do školy a pod.
- Organizuje hipoterapiu, detské tábory, rehabilitácie, zabezpečuje invalidné pomôcky a pod.

V každom príspevku, ktorým prispějete a z ktorého bude zakúpené jedlo, oblečenie, uhradené náklady na dopravu do školy, pomôcka, hračka, výlet či športová aktivita, bude kúsok z vás, kúsok času vášho života a vašej energie, a to všetko sa preniesie do pocitu šťastia týchto detí.

Buďte kúskom svetla v ich živote, kúskom radosti v ich očiach, kúskom smiechu na ich tvári.

Ďakujeme vám za vašu podporu.

Viac na: www.malezazraky.sk

Slovenské kúpele a COVID-19

Cestovný ruch patrí medzi oblasti výrazne ovplyvnené pandémiou COVID-19. Pozreli sme sa, ako vnímajú túto náročnú situáciu v slovenských kúpeľoch a ako prispôbili svoje fungovanie.

Piešťany

V Slovenských liečebných kúpeľoch Piešťany sa snažili s výzvami, ktoré priniesol posledný rok a pol, vyrovnáť čo najlepšie. „Výpadok zahraničných klientov je značný, na druhej strane, snažili sme sa však nájsť nové príležitosti. Napríklad sme prišli s novým konceptom pobytových balíkov, ktoré aspoň sčasti mohli nahrádzať letné prímorské dovolenky Slovákov,“ opisuje situáciu Andreas Schuster, Cluster General Manager SLKP, a dodáva: „Určite však bude trvať dlhšie obdobie, kým sa vrátíme na úroveň obdobia pred pandémie.“ Čo im pomohlo zvládnuť ťažké obdobie? „Veľmi milo nás prekvapil zvýšený záujem domácich hostí zo Slovenska, tak ako aj minulý rok. Vďaka novým produktom sme získali nových klientov, ktorí sa mohli sami presvedčiť o pozitívnych zdravotných účinkoch našich prírodných zdrojov, a vďaka tomu sa k nám aj pravidelne vracajú,“ vysvetľuje Andreas Schuster. V Piešťanoch zaznamenali tiež zmenu v produktovom záujme hostí a snažili sa jej prispôbiť tak, aby hostia našli to, čo hľadajú. „Prišli sme s novými tipmi pobytov na podporu imunity a zdravého dýchania,“ dodáva Andreas Schuster.

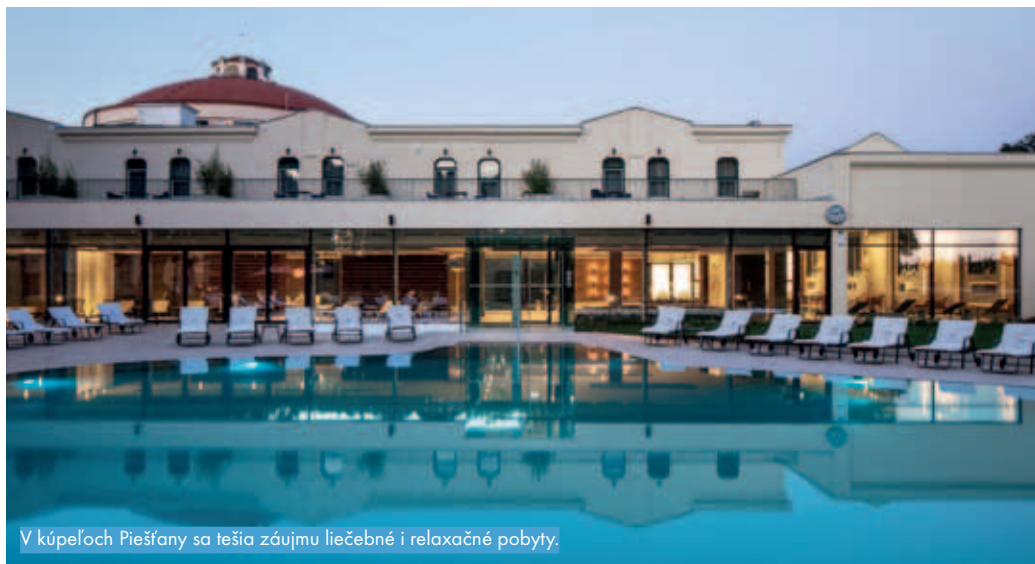
Zdravie i oddych

Aktuálne je podľa Andreasa Schustera najväčší záujem o známe tradičné liečebné pobyty, ktoré sú spojené s procedúrami. Žiadané sú tiež all inclusive pobyty so vstupom do bazénov či nový typ zameraný na zdravé dýchanie. Novou témou sú

programy zamerané na liečenie ochorenia COVID-19. „Patríme medzi kúpele, ktoré liečia klientov po prekonaní ochorenia COVID-19, a to najmä indikácie v súvislosti s ťažkosťami pohybového aparátu a nervového systému. V tomto segmente evidujeme mierny nárast klientov. Klienti k nám prichádzajú cez schválený návrh od zdravotnej poisťovne. Ľudia, ktorí mali ľahší priebeh ochorenia, si u nás majú možnosť vybrať z troch typov pobytov,“ vysvetľuje Andreas Schuster a dodáva, že lekári radi

Medzi hlavné prírodné liečivé zdroje Piešťan patrí termálna voda.

V kúpeľoch Piešťany sa tešia záujmu liečebné i relaxačné pobyty.

poradia klientom pri výbere vhodného typu pobytu.

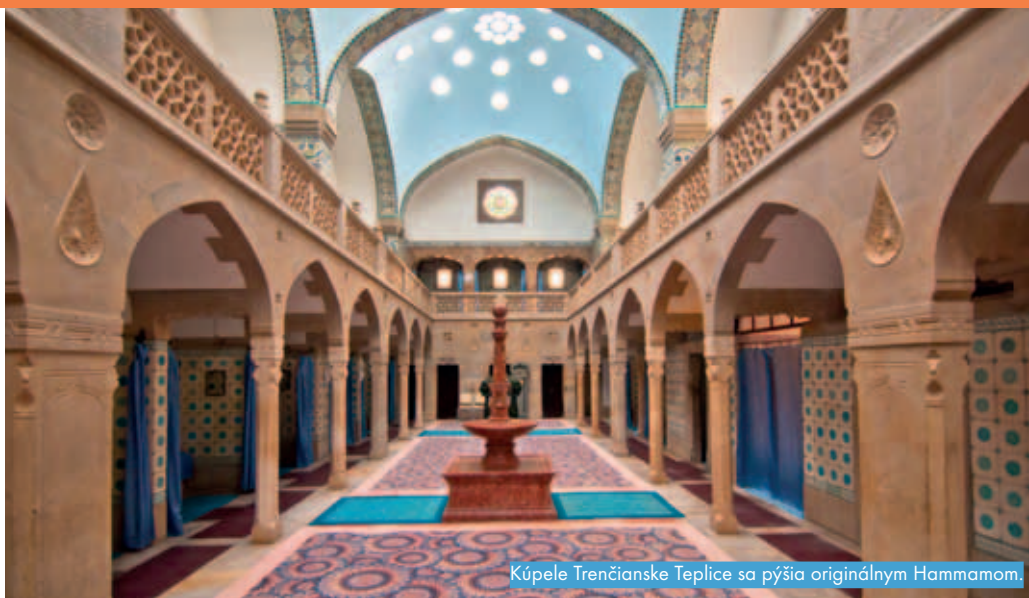
Trenčianske Teplice

Vplyv celosvetovej pandémie COVID-19 na kúpeľný cestovný ruch pocítili aj v kúpeľoch Trenčianskej Teplice. „Kúpele, ako zdravotnícke zariadenia, fungovali aj v čase vrcholov pandemických vln a museli sme prevádzku neustále prispôbovať všetkým aktuálne platným nariadeniam a obmedzeniam,“ približuje situáciu Andrej Puček, riaditeľ pre obchod a marketing, a dodáva: „Bolo to tak aj v čase najväčších obmedzení, keď sme mali v našich zariadeniach 30 % klientov, a bolo to tak aj v čase uvoľňovania

opatrení, keď sme aj u nás pozitívne pocítili chuť klientov po cestovaní a oddychu.“ Náročné obdobie im pomohlo zvládnuť aj to, že v minulých rokoch mysleli na možný príchod zhoršenia. Aktuálne vyhľadávajú klienti podľa Andreja Pučka relax spojený s liečením: „Každé kúpele majú svoje špecifiká. V našich kúpeľoch sú to naše prírodné liečivé zdroje, pramene liečivej vody a procedúry s ňou spojené. Teda naši klienti vyhľadávajú oddych, wellness spojený s liečením, ktorý im pomôže prekonať určité zdravotné ťažkosti.“

Záujem o postcovidovú liečbu

V Trenčianskych Tepliciach tiež ponúkajú klientom pobyty s postcovidovou liečbou.

Kúpele Trenčianske Teplice sa pýšia originálnym Hammamom.

magnetoterapiu, laseroterapiu, oxygenterapiu, zábal CO_2 , termálne kúpele, soľnú jaskyňu či termoterapiu.

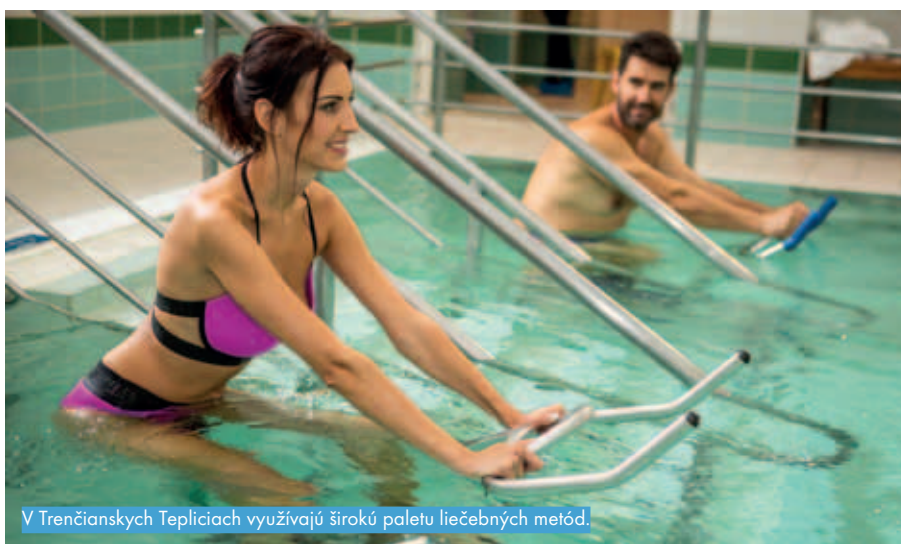
Aj pre mladšie ročníky

V kúpeľoch Bojnice dlhodobo evidujú záujem o liečebné pobyty s procedurami nastavenými na základe lekárskej vstupnej prehliadky a konkrétneho zdravotného stavu klienta, ale aj pobyty so vstupmi do vonkajšieho a vnútorných termálnych bazénov. Podľa Slavomíra Eliaša sa za posledné obdobie však tešia obľube aj wellness pobyty, ktoré si žiadajú najmä mladšie ročníky, keďže nie sú spojené s lekárskou prehliadkou. „Wellness pobyty

„Pri tomto type pobytu sme už odľechli stovky klientov a je o ne u samoplátcov záujem. Kúpeľnú liečbu postcovidového syndrómu so schváleným návrhom zo zdravotnej poisťovne umožňuje zákon podpísaný 13. 4. 2021. K dnešnému dňu sme odľechli len niekoľko klientov so schváleným návrhom zdravotnej poisťovne, čo je veľmi, veľmi málo,“ približuje Andrej Puček. Čo takáto liečba obsahuje? „Pri rekonvalescencii po prekonaní ochorenia COVID-19, ktorá trvá niekoľko mesiacov, možno odporučiť dychové cvičenia, nezaťažujúce pohybové aktivity ako chôdza, plávanie, dostatok spánku a vyhýbanie sa stresu. Veľmi vhodná je kúpeľná liečba, ktorá zabezpečuje komplexnejší rehabilitačný prístup vzhľadom na multiorgánové postihnutie. Počas kúpeľnej liečby má blahodarné účinky spolupôsobenie termálnych kúpeľov s masážami, s dychovou rehabilitáciou, inhaláciami, oxygenterapiou a mierne pohybové aktivity ako severská chôdza a individuálne cvičenie,“ vysvetľuje riaditeľ pre obchod a marketing Andrej Puček a dodáva, že kúpeľné procedúry sú prispôsobené individuálnemu aktuálnemu stavu.

Bojnice

Postcovidový typ pobytu sa postupne dostáva do záujmu aj v kúpeľoch v Bojniciach. „Ide o komplexný individuálny liečebný program, ktorý je zameraný na liečbu konkrétnych ťažkostí klienta pod dohľadom odborného zdravotníckeho personálu. Pri liečbe komplikácií po prekonanom ochorení COVID-19 využívame naše minerálne vody, individuálny prístup ku každému klientovi i edukačné aktivity,“ približuje špeciálny program

V Trenčianskych Tepliciach využívajú širokú paletu liečebných metód.

riaditeľ a predseda predstavenstva kúpeľov Bojnice Ing. Slavomír Eliaš. Liečebno-rehabilitačný program obsahuje rehabilitáciu na posilnenie dýchacieho, kardiovaskulárneho a pohybového aparátu, procedúry podľa aktuálneho zdravotného stavu klienta, inhalácie, masáže, bioptron,

zahrňajú voľný vstup do termálnych bazénov a vstup do saunového sveta, fitness alebo soľnej jaskyne, príp. je možné dokúpiť si procedúry podľa vlastného výberu,“ uzatvára riaditeľ kúpeľov Slavomír Eliaš.

Janette Dujková

Foto: archív kúpeľov

Kúpele Bojnice majú jedinečnú atmosféru.

Tipy na lyžovanie u susedov

Región Štajersko v Rakúsku ponúka už tradične vynikajúce podmienky na zimnú lyžovačku.

I keď ostatnú sezónu poznačila pandémia, všetci dúfame, že vôňu zimy, vržganie snehu a radosť z pohybu si konečne budeme môcť vychutnať. V Štajersku si môžete užiť nekonečné možnosti oddychu, relaxu i aktivít v 11 zážitkových regiónoch.

Hochsteiermark

Tento región je prvým alpským lyžiarskym strediskom na štajerskej strane Semmeringu. Nájdete v ňom malé, ale neuveriteľne kvalitné lyžiarske strediská zamerané na rodiny s deťmi, kvalitu zjazdoviek, bezpečnosť na svahoch a cenovú dostupnosť. Môžete tu objavovať až 227 kilometrov lyžiarskych tratí, 60 kilometrov sánkarských dráh, 104 kilometrov bežkárskeho terénu a 300 kilometrov zimných a snežnicových turistických trás. Novinkou je nový druh zábavy na snežniciach – schneesuh-yonnern. Sánky nahradili skiboby. Hore idete na snežniciach a na cestu dolu využijete zábavku schneesuh-yonnern.

Leoben

Región Erzberg Leoben ponúka neobmedzené možnosti, ako si vychutnať zimu vo všetkých jej podobách. Lyžovanie, snoubordovanie, bežkovanie, freeriding, prechádzky na snežniciach v nádhernej prírode a následný relax v parnom kúpeli.

vú dostupnosť. Môžete tu objavovať až 227 kilometrov lyžiarskych tratí, 60 kilometrov sánkarských dráh, 104 kilometrov bežkárskeho terénu a 300 kilometrov zimných a snežnicových turistických trás. Novinkou je nový druh zábavy na snežniciach – schneesuh-yonnern. Sánky nahradili skiboby. Hore idete na snežniciach a na cestu dolu využijete zábavku schneesuh-yonnern.

V lyžiarskom stredisku Präbichl sa začínajúci aj pokročilí lyžiarovia môžu tešiť na 20 km perfektne upravených zjazdoviek. Pre milovníkov bežkovania je pripravených 5 tratí a vzrušujúce túry môžete podniknúť aj na snežniciach. Nájdete tu aj najlepšie verejné kúpele v Európe Asia Spa Leoben. Na konci roka vás určite očarí adventné mestečko s množstvom stánkov a kulinárskych špecialít.

Murau

V regióne Murau sa môžete tešiť okrem skvelej lyžovačky na novú panoramatickú reštauráciu s výhľadom EAGLE, ktorá sa nachádza v nadmorskej výške 2 000 m. Ak sa vyberiete na Turracher Höhe, stretnete sa tu s Pisten butlerom. Je to človek, ktorý vám poskytne všetky informácie o regióne a bude vás na zjazdovke rozmaznávať proseccom, cukríkmi, podá vám vreckovku alebo ponúkne zmrzlinu. Táto služba určite posunie vaše zážitky do novej dimenzie.

Dachstein

Lyžiarske strediská v Schladmingu Planai a Riesneralm túto sezónu investovali vo veľkom a návštevníci sa môžu tešiť na novú osemmiestnu najvýkonnejšiu lanovku v Štajersku a tiež na novú šesťmiestnu lanovku pre väčší pôžitok z jazdy. Určite oceníte novú ponuku horskej gastronómie. Tento región je rajom nielen pre lyžiarov, ale aj pre bežkárov a zimných turistov. Bežkárom je k dispozícii 435 km prvotriednych tratí. Pre turistov 300 kilometrov trás v rôznych nadmorských výškach.

JD

Foto: STEIERMARK, Patrick Baumgartner, AsiaSpaLeoben, Attisani, Karl Kaiser, Tom Lamm

Š

štýl

Hudba je o posolstve, rozhovor s hudobným skladateľom Mariánom Kittnerom	50
Novinky zo sveta kozmetiky	53
Manažérska móda nemusí byť konzervatívna	54
Gyrotonic si zamilovali aj celebrity	56
Osteoporóza je tiché ochorenie	58
Ako a prečo trénovať po 50-tke?	58

Hudba je o posolstve

Hudobný skladateľ, dirigent a aranžér Marián Kittner je úspešným predstaviteľom tradicionalizmu súčasnej slovenskej klasickej hudby. Skomponoval viacero zaujímavých diel, ako sú napríklad Slovenská omša vianočná, cyklus Biblické piesne pre spev a sláčikové kvarteto a najnovšie Requiem pre sóla, zbor a symfonický orchester. V rozhovore nám prezradil, aká bola jeho cesta k hudbe i ako vníma svoje pôsobenie v tejto tvorivej oblasti.

- **Kedy ste v sebe objavili záujem o klasickú hudbu?**

Mám umelecky orientovaných oboch rodičov, otec hrá na dychových drevených nástrojoch, mama skôr inklinovala k výtvarnému umeniu, ale tiež hrala dávnejšie na akordeóne. Starý otec vyštudoval zase hru na organe. K hudbe som bol v podstate vedený od malička, a tak ako veľa iných detí, i ja som chodil na ZUŠ-ku (predtým LŠU). Konzervatórium som začal študovať až popri vysokej škole a dá sa povedať, že práve vtedy to bol pre mňa taký silný impulz, ktorý ma hlbšie vtiahol do podstaty hudby. Väčšinou rodičia chcú, aby sa ich deti venovali hudbe a často ich do toho nútia. Pamätám si, že keď som mal desať – jedenásť rokov, tak som musel cvičiť na klavíri dve – tri hodiny denne, zatiaľ čo všetci moji kamaráti boli vonku a ja som musel byť zatvorený. Takže k hudbe som mal doslova odpor, ale to sa časom zmenilo a to, čo bolo zakorenené vnútri, vyplávalo na povrch neskôr.

- **Na konzervatóriu ste sa venovali kompozícii?**

Študoval som odbor cirkevná hudba, čo je v princípe organ a dirigovanie, kompozícia je tam len okrajovo, ale práve to ma veľmi bavilo. Písal som si také menšie skladby komorného zamerania pre rôzne obsadenia, hoci moje kompozičné prvotiny sú z času mojich 7 – 8 rokov. Dá

sa povedať, že moja tvorba pramení zo sakrálneho prostredia, som aktívny organista, vediem miešaný spevácky zbor s občasným komorným orchestrom.

- **Biblické piesne z vašej tvorby sú duchovnou hudbou, prečo vás oslovil práve tento smer tvorby?**

Skladby, ktoré komponujem, nie sú vždy

výsostne späť s liturgiou, ale často sú inšpirované práve prostredím, v ktorom sa pohybujem. Pri tomto diele som sa však inšpiroval Dvořákovými Biblickými piesňami a tie sa bežne hrajú na koncertoch, s klavírom, organom, tiež znejú s orchestrom pri rôznych príležitostiach v chrámoch aj v koncertných sieňach. Bral som to ako výzvu, dialóg a možno ako také voľné pokračovanie jeho cyklu a, samozrejme, tiež reflexiu v duchovnej oblasti.

• **Premietlo sa to aj do vašej ďalšej tvorby a krásnej Slovenskej omše vianočnej. Ako vznikla?**

Asi všetci dobre poznajú dielo Jana Jakuba Rybu – Česká mše vánoční. Tá sa vo vianočnom období hrá takmer všade. Je to naozaj nadčasové dielo a je úžasné, že si stále po tie roky udržuje svojich poslucháčov. Tak som si povedal, že to chce niečo naše slovenské a napíšem vlastnú omšu. Zámerom však bolo skomponovať dielo, ktoré bude reflektovať prvky slovenského folklóru. A naozaj, každá jej časť – či už Kyrie, alebo Gloria – nesie motívy z rôznych oblastí Slovenska, napríklad z Podpoľania, Terchovej, zo Šariša... Takto obdobne čerpal námety z ľudovej hudby a používal ich vo svojej tvorbe aj Eugen

Zámerom však bolo skomponovať dielo, ktoré bude reflektovať prvky slovenského folklóru.

Suchoň, náš slovenský národný skladateľ. Ja som dokonca v jednej časti omše – Credo citoval úryvok z jeho opery Krútniava – z motívu Páslo dievča pávy a túto svoju omšu som skomponoval práve v roku Suchoňovho 110. výročia narodenia.

Na svojej hudobnej púti som pred pár rokmi dostal tiež možnosť participovať na jednom prestížnom hudobnom projekte, každoročne sa viažucim k vianočnému koncertu v Bratislave, kde ma oslovili organizátori s ponukou urobiť orchestrálne aranžmány s vianočnou tematikou. Tento projekt mi otvoril cestu k symfonickému orchestru a bola to pre mňa obrovská výzva, lebo dovtedy som pracoval len s menším obsadením. Som veľmi vďačný

svojmu bývalému profesorovi kompozície Petrovi Martinčekovi, s ktorým som pomerne často konzultoval a ktorý ma posunul veľmi dopredu, najmä po inštrumentačnej stránke a, samozrejme, i kompozičnej.

• **Hudba je také perpetuum mobile a je vlastne otázka šikovnosti variácie jednak rôznych postupov, ale aj tej hudobnej myšlienky skladateľa vytvoriť niečo, čo urobí radosť autorovi, ale i poslucháčovi. Čo je pre vás motíváciou pri tvorbe?**

Zo žartu sa hovorí, že motiváciou pre skladateľa sú termín a honorár. Ale asi veľa skladateľov mi dá za pravdu, že autor je „nakopnutý“ múzou, ktorá ho inšpiruje, a potom samotná hudba musí v skladateľovi dozrieť. Naozaj sa mi občas stáva, že sa rozhodnem niečo komponovať a dlho sa mi nedarí... Niekedy za víkend napíšem iba dva – tri takty a inokedy, keď už je neskoro večer cez týždeň, sadnem za klavír a zložím komplet celú skladbu. Naozaj, je to nevyspytateľné. Človek si môže povedať, že teraz idem pokosiť trávnik a ide, ale v hudbe to tak nefunguje.

• **Čo považujete pri komponovaní za dôležité?**

Dlhé roky a vlastne i doteraz som okrem skladateľa aj interpret, ktorý vstupuje do akéhosi dialógu s poslucháčom. Ale ako skladateľ som pochopil dôležitú vec, že tu ide skôr o vzájomnú interakciu, kde na začiatku je autor, ktorý sa prihovára poslucháčovi cez toho interpreta. Zároveň tiež ako poslucháč si však uvedomujem aj jednu dôležitú vec, a to, že vynikajúci motív, ktorý sa príliš často opakuje alebo sa nemení dlhšiu dobu, stratí na svojej sile a po čase sa stáva nudným. V tomto prípade by som skôr povedal, že skladateľ musí byť sčasti aj dobrý dramaturg a psychológ. Napríklad ak idem písať dielo, ktoré je väčšie svojím rozsahom, tak si vždy urobím skicu alebo až technický náčrt. Dielo musí mať svoju tektoniku, časté variácie, vybočenia, kontrasty v tóninách, jednoducho aby poslucháča zaujalo a vždy prekvapilo niečím novým. Medzi poslucháčom a skladateľom je však veľmi tenká čiara, ktorá sa často pretrhne práve vtedy, keď autor začne písať pre seba. Môže to byť síce jeho výpoveď, ale nie vždy ju poslucháč pochopí. A potom sa stane to, že niekto napíše skladbu, ktorá

sa zahrá raz a skončí zabudnutá v archíve. Som za to, že hudba má žiť ďalej, aj po jej prvom predvedení.

• **Veľmi dôležitá je autenticita diela a interakcia zloženia „skladateľ – interpret – poslucháč“, ktoré je vlastne živým organizmom. Ako vnímate obdobie, ktoré nám nedovolilo chodiť na živé podujatia a koncerty?**

Môžete mať tú najlepšiu reprodukciu na svete, ale to nikdy nenahradí zážitok zo živého koncertu. Zažil som veľa predstavení a je to úžasná vec, keď človek stojí na javisku a vidí emotívne reakcie ľudí. Ale ak človek zahrá koncert a na konci nepočuje potlesk a ani nevidí tých ľudí, je to veľmi deprimujúce.

Koronakrízu som však nebral tragicky, viem, že to raz musí skončiť. Privilal som viac času doma a začal som spontánne pracovať na novom diele Requiem. Nebol to zámer, no nejako to súviselo s tým, čo sme prežívali a prežívame, nielen stratou blízkych, ale i taká samotná sebareflexia a vnútorné stíšenie. Je to jedno z mojich rozsahom doposiaľ najväčších diel, má 14 častí a trvá skoro hodinu. Je určené pre symfonický orchester, spevácky zbor a 4 sólistov.

• **Dostali ste sa teda na svojej vývojevej osi od menších diel pre komorné zoskupenia až po takéto veľké diela, čo bude nasledovať ďalej?**

Priznám sa, že jedným z mojich snov je možno raz komponovať aj filmovú hudbu. Pred nejakým časom som dostal ponuku robiť hudbu k divadelnému projektu Hutterunterwegs v Rakúsku. Bol to cyklus ôsmich komorných skladieb na text, ktorý bolo potrebné vystihnúť. To ma tešilo. Dielo sa uvádzalo okrem Rakúska aj v Kanade a zaznamenalo veľký úspech. Keď si pozriem dobrý film, všimám si najmä hudobnú zložku, ľudia si často neuvedomujú, koľko klasickej hudby je vo filmoch. Je za tým veľa práce a dáva to filmu úplne iný rozmer. Keby ste si pozreli film bez hudby, určite by ste to pochopili.

• **Máte aktuálne niečo rozpracované?**

Pred dvomi rokmi som začal písať svoju prvú symfóniu a ešte som ju úplne nedokončil. To je pre skladateľa niečo zlomové a rád by som ju dopísal. Závisí to však aj od financií. Nefunguje to totiž tak, že človek napíše symfóniu a príde s tým, že

„dobrý deň, zahrajte mi symfóniu“. Treba žiadať o príspevky z rôznych fondov, kde vám v konečnom dôsledku aj tak schvália menší finančný rozpočet, potom je potrebné osloviť sponzorov. Napríklad, na Requiem sme dostali z Fondu na podporu umenia len časť a ostatné prostriedky sme museli zháňať u sponzorov. Je to zdĺhavý proces. Dnešná doba všeobecne nepraje umeniu.

• **Ako žije hudobný skladateľ na Slovensku každodenný život?**

Môj hudobný život je skôr nočný. Cez deň som normálne zamestnaný v biznis sfére, aby som uživil rodinu, a ku komponovaniu sa dostanem vo svojom voľnom čase, väčšinou večer alebo cez víkendy. Našťasťie mi stačí spať málo – 5 hodín.

Jedným z mojich snov je možno raz komponovať aj filmovú hudbu.

Deti sú už väčšie, samostatnejšie, takže sa mi priestor viac uvoľňuje. Tým, že moja reálna práca je diametrálne odlišná od môjho profesionálneho koníčka, to mám vlastne vyvážené a dokážem vždy v tom jednom zrelaxovať. Pri hudbe si oddýchnem od obchodných vecí, ktoré riešim v práci, a naopak, ak zaspávam o tretej s tým, že mi beží v hlave neskutocne veľa motívov, ráno musím zapnúť niečo iné. Pracovne však veľa cestujem

a v aute počúvam hudbu, ktorou sa tiež inšpirujem.

• **Musí byť však veľmi náročné sklbiť toľko aktivít, ktoré si vyžadujú čas. Ako sa vám to darí?**

Uvedomil som si, že často netušíme, ako veľmi plytváme časom. Snažím sa využiť každú voľnú chvíľu aktívne, plnohodnotne. Netrávim čas zbytočne pri televízii. Je pravda, že človek si potrebuje občas oddýchnuť, no pre mňa je relaxom práve hudba a mám radšej aktívny odpočinok ako pasívny. Nedokázal by som na dovolenke len tak ležať na pláži týždeň v kuse, aj tam uprednostňujem rôzne aktivity.

• **Čo vám dala hudba?**

Hudba zušľachtuje človeka a učí ho vytrvalosti. Keď hudobník cvičí nejaké dielo, vyžaduje si to veľmi veľa času, nedá sa to urýchliť, väčšinou je to dlhotrvajúci proces. Ak sa deti venujú hudbe, vypestuje to v nich vytrvalosť a sebadisciplínu, čo sa dá potom využiť aj v inej oblasti. Vidím to napríklad v biznise. Neuspokojím sa s nejakým krátkodobým cieľom, plánujem dlhodobo, lebo viem, že vytrvalosť prinesie ovocie. Preto to vstúpujem aj svojim deťom. Myslím si, že keby ma otec nepri-nútil cvičiť na klavíri ako dieťa, aj keď som to považoval v tom čase za nudné a zbytočné, nikdy by som sa k tomu nedostal. Musel som tie roky prežiť a potom som už vedel fungovať sám.

Alexandra Suchoňová, Janette Dujková

Foto: archív MK, Alexandra Suchoňová, Roderik Kučavík

Každodenný relax

Bernard Cassiere prináša novú relaxačnú zastávku do každodenného života.

Spojenie s prírodou vďaka receptúram a supersenzorickým prípravkom, inšpirovaným dedičstvom našich predkov z celého sveta, vložil do tria určeného pre domácu starostlivosť. Teloový balzam s Monoi z Tahiti prevonia pokožku intenzívnou vôňou so slnečnými tónmi, dokonale hydratuje a vyživuje. Teloový peeling s bambuckým maslom a atraktívnu orientálnu vôňou vašu pokožku rozžiari a zanechá ju jemnejšou. Ultra výživné teloové mlieko s arganom a damaskou ružou je ideálne pre najsuchší typ.

Pre obnovenie pleti

Pleť je po celom dni viditeľne unavená, preto sa v noci regeneruje. Obnova buniek je dvojnásobne dôležitejšia cez noc ako cez deň. Noctuelle lúnia s obnovujúcim nočným krémom a obnovujúcimi mikrokapsulami so silou morského kolagénu a AHA komplexom morských rias, organickým extraktom z púčikov čiernych ríbezlí prinavracia pleti sviežosť a obnovuje jej mladosť. Navyše má príjemnú relaxačnú vôňu. Obnovujúce mikrokapsuly obsahujú čistý C vitamín, ktorý pleť rozžiari, vyhladí vrásky a redukuje pigmentové škvrny. Tento ikonický a veľmi obľúbený rad sa zameriava na všetky typy pleti, a to vrátane citlivej.

Ocenená Havlíkova apotéka

Kozmetické produkty, ktoré nás spájajú s tou najčistejšou krásou prírody, vznikli v Čechách. Obsahujú lokálne bylinky, organické suroviny a najmodernejšie aktívne zložky. Ich receptúry sú preverené časom. Inšpirácia niektorých z nich siaha až do 16. storočia. Zároveň spĺňajú požiadavky

modernej vedy a nazbierali množstvo kozmetických ocenení. Reč je o produktoch českej tradičnej značky Havlíkova apotéka. Mnoho z nich získalo ocenenie Modrá planéta (napríklad Havlíkov prírodný zázrak, pleťová maska Kráľovské raňajky alebo Jemný vlasový bio šampón), World of Beauty & Spa (napríklad Ošetrojúca a čistiaca Ranná maska 3-minútová), čestné uznanie Grand Prix či popredné umiestnenie v Cosmopolitan Beauty Awards. Firma ako-taká si zároveň v roku 2016 zaslúžila prestížne ocenenie v Rakúsku za najlepší ekobrand a za zachovanie pôvodných receptúr. Všetky produkty Havlíkovej apotéky sú v organickej kvalite s certifikáciou CPK či CPK bio.

Black Opium od YSL

S vôňou BLACK OPIUM EAU DE PARFUM EXTREME sa rebelská ikona značky YSL vracia k svojim tmným koreňom. Akord extra čiernej kávy sa snúbi s hlbokým pačuli, čiernou vanilkou, bielymi kvetmi a iskrivým ovocím. Od prvej vzrušujúcej aplikácie vône až po mimoriadne dlhotrvajúce sexi doznievanie vône sa rozvíja paleta sviežich, ale tmných tónov. Vôňa je výrazná, radikálna a nekompromisná.

Unikátny tuhý šampón

Garnier Botanic Therapy prináša inováciu v podobe kompletného radu tuhých šampónov. Sú ekologické, ekonomické a rovnako účinné ako tekuté. Poskytujú kompletnú starostlivosť o vlasy s rovnakou jemnosťou, penivosťou a efektivitou, ale bez zbytočného plastového odpadu z obalov. Ginger Recovery vegánsky je revitalizačný šampón vhodný pre mdlé, jemné a oslabené vlasy. Coconut Macadamia vegánsky je vyživujúci a zjemňujúci. Prinavracia suchým a hrubým vlasom jemnosť a hebkosť. Honey Beeswax je obnovujúci tuhý šampón určený na regeneráciu a posilnenie poškodených vlasov.

Janette Dujková
Foto: archív značiek

Manažérska móda nemusí byť konzervatívna

Manažérska móda dnes nie je len o saku či obleku. Do popredia sa dostávajú doplnky, precízne spracovanie a kvalitné materiály. Pozreli sme sa na to, aké sú moderné trendy v obliekaní vo firemnej sfére.

V minulosti boli pravidlá na dress code presne stanovené. Väčšina manažérov si akékoľvek odchýlky nechcela a zväčša ani nemohla dovoliť. Dnes je situácia iná a v mnohých smeroch aj priaznivejšia. Business casual a smart casual dress code sú štandardmi obliekania vo väčšine veľkých nadnárodných firiem. Posledné obdobie sú vyhľadávane plátenné nohavice v modernom chinos strihu, zúžené slim strihy košiel z kvalitných bavlnených látok. Oversize košeľe z minulosti si manažéri môžu nadobro vyhodiť zo šatníkov. Slim košeľe môžete doplniť tenkým svetrom a dámy svetříkom. V prípade svetrov máte dnes omnoho širšie možnosti. Nebráňte sa jednofarebným alternatívam bez vzorov, avšak vo výraznejších odtieňoch.

Aké saká a obleky na schôdzku?

Okrem jednofarebných sák a oblekov môžete svoju pracovnú módu ozvláštniť kockovými, respektíve károvanými vzormi. Tento hit posledného obdobia bol dominantný najmä v dámskej móde, naplno však prerazil aj do tej pánskej. Kockované látky dobre vyznievajú najmä v jesenných či zimných mesiacoch. Z farebných stvárnení odporúčame najmä odtiene sivej, čiernej či tmene modrej. S takýmito farbami a vzorom nikdy nič nepokazíte. Skôr naopak, šikovne zvýrazníte svoju eleganciu a štýl aj na náročnejších obchodných rokovaníach.

Druhým trendom, ktorý prevláda už niekoľko rokov, sú kvalitné saká a obleky. Niektorí manažéri si ich dávajú šiť na mieru. Ak si však vyberiete zodpovedného predajcu, ktorý vsádza na kvalitu použitých materiálov a prepracované strihy, nemusíte sa báť ani konfekčnej módy. Do pozornosti vám dávame aj vesty pod sako. Štýl minulých desaťročí sa totiž vracia. Vesty môžu byť z rovnakého materiálu, ako je vaše sako. Nie je to však pravidlo. Na výber máte aj svetrové vesty. Nie však také, ktoré sa nosili v minulosti. Ide o nápadité moderné vesty, neraz vo výraznejších farbách. Celým zmyslom tohto trendu je oživiť klasický oblek dizajnovou vestou, ktorou zaručene upútate pozornosť.

Kabáty a doplnky

Pokiaľ teploty výrazne neklesnú, každý biznismen ocení ľahší jesenný trenchkot. Ak si vyberiete trenchkot v hnedej, karamelovej alebo tmavšej sivej farbe, nemôžete šliapnúť vedľa. Ak vás pri výbere kabátov nudia tmavé čierne odtiene, môžete ich nahradiť aj neutrálnejšími a svetlejšími variantmi. Napríklad taká béžová, okrova sa na čas vytratila z ponuky pánskych

kabátov. Dnes sa však tieto odtiene úspešne vracajú. V prípade kabátov platia obdobné pravidlá ako pri oblekoch. Dajte prednosť kvalite. Dobrý kabát vám musí bezchybne sadnúť. Dokáže vás zoštíhliť a rovnako urobíte dobrý prvý dojem na osobnom stretnutí. Tak ako v podnikaní, aj v manažérskej móde stavte na farebnosť a kreativitu. Uhladené obleky a saká môžete doplniť o kvalitné doplnky. Či už je to kožený opasok, kvalitný šál, peňaženka, alebo dáždnik. Práve praktickými doplnkami dokážete relatívne konzervatívnu manažérsku módu ozvláštniť a vdýchnuť jej nový moderný život.

Mária Padová, factcool.sk

Foto: factcool.sk

Gyrotonic si zamilovali aj celebrity

Gyrotonic je spôsob cvičenia, ktorý prináša mnohé benefity. O jeho výhodách a prínose nám porozprávala fyzioterapeutka a GYROTONIC trénerka Katarína Štrbáková.

Čo to vlastne gyrotonic je?

Gyrotonic je komplexná metóda cvičenia, ktorá by sa dala prirovnať k spojeniu dýchacích cvičení, strečingu, posilňovania, jogy, plávania a ďalších pohybových aktivít. Je to systém, ktorý pracuje s celým telom tak, aby sa mohlo naplno otvoriť a využiť svoj potenciál. V realite je to jemné, no zároveň sofistikované cvičenie, ktoré balansuje svaly s cieľom vytvoríť priestor v našom tele a používať ho správne. Tým, že väčšinu času sedíme alebo vykonávame pohyb, ktorý je jednostranný, naše telo potrebuje balans. A presne o tom je gyrotonic. Gyrotonic je sloboda pohybu. Cítiť sa doma vo svojom tele.

Má dve časti – gyrotonic, keď cvičíme na špeciálnych krásnych drevených strojoch, a gyrokinesis, ktorý sa cvičí viac ako skupinové cvičenie na stoličkách, na zemi alebo v stoji.

V čom je jedinečný?

Určite svojou komplexnosťou. Pracuje naozaj s celým telom a na všetkých úrovniach. V žiadnom inom systéme nenájdete taký komplexný pohyb. Vytvára veľkú stabilitu v tele a zároveň otvára a nafahuje. Naša chrbtica má možnosť pracovať do všetkých smerov, má obrovský potenciál – základy, úklony, špirály, no mnohí z nás to nikdy ani neskúsili. Telo je úžasný nástroj, ktorý sa rád hýbe. Vyjadrenie života ide práve cez pohyb. Ako hovorí Julius Horvath, ktorý stojí za celým gyrotonic systémom – pohyb je život. Ak sa niečo nehýbe, vedie to k stagnácii a stagnácia

je začiatok smrti. Možno to znie trochu ezotericky, ale ak sa prestane hýbať srdce, čo sa stane? Človek zomiera. A tak je to aj s telom. Svaly, kĺby, pľúca, žily – to všetko sa potrebuje hýbať, dýchať. Čím viac pohybu, tým viac života v našom tele.

Kto môže gyrotonic cvičiť?

Naozaj každý. Celý systém je tak prepracovaný, že každý človek v ňom nájde to, čo môže robiť a čo mu pomôže. Či sú to dychové cvičenia, napríklad teraz máme celý protokol na rekonvalescenciu po

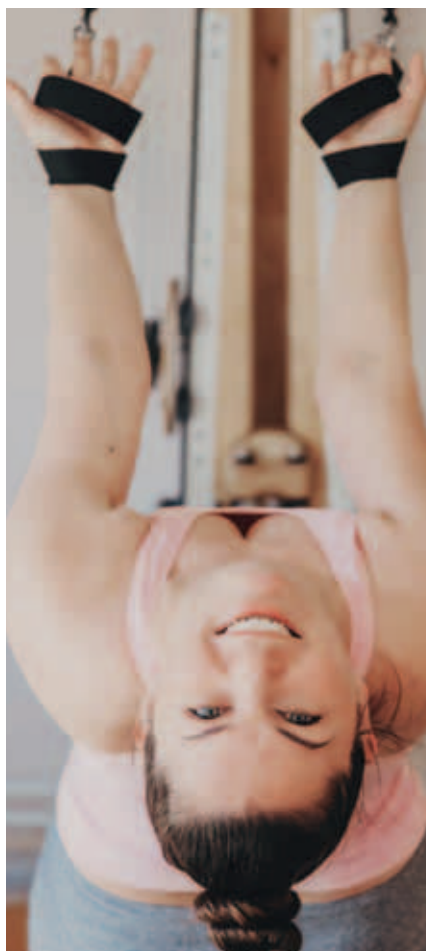
Je to systém, ktorý pracuje s celým telom.

ochoreni dýchacích ciest a srdcového svalu, tiež balančné cvičenia pre tanečníkov alebo vrcholových športovcov, pretože, verte či nie, aj oni sa musia o svoje telo starať. A tiež mám klientov so sedavou prácou, ktorí sú stuhnutí a majú oslabené svaly. Ďalšou skupinou sú ženy po pôrode, u nich viac pracujeme na stabilite a aktivácii svalov.

Aké má toto cvičenie výhody?

Gyrotonic sa vám úplne prispôsobí. Každá hodina je iná, zaujímavá, vyživujúca. Pre mňa osobne je každé cvičenie spojenie sa so sebou samou, s mojím telom, cítim sa pokojnejšia, uzemnenejšia. Cvičí sa

individuálne, to znamená, že jeden klient, jeden tréner. Hodina má 50 minút a väčšinou začíname s dýchacími cvičeniami

a uvedomovaním si tela, pričom prispôbujeme výšku, odpor alebo závažie na strojoch. Niekedy je hodina viac zameraná na rehabilitáciu, niekedy viac na dynamiku alebo na posilnenie vnútorných svalov. Ak sa chcete cítiť dobre, cvičte 1x do týždňa. Ak máte nejaký bolestivý problém alebo potrebujete rýchlejšie vidieť progres, tak 2x do týždňa, a ak je to akútna bolesť, napríklad posunutá platnička, tak odporúčam 3x do týždňa. Toto cvičenie učarovalo aj mnohým celebritám, kto sa mu venuje?

Vďaka gyrotonicu dosiahnete potrebný balans.

Veľkým fanúšikom je napríklad Lady Gaga, ktorá si svoj stroj Pulley Tower nosí so sebou na turné, ale aj Madonna, Gwyneth Paltrow, vrcholový športovci ako Andy Murray, no pre mňa osobne bolo veľkým potešením vidieť Jude Lawa, ktorý cvičil v seriáli The young Pope. Viem, že mal trénerku, ktorá ho učila, aby to na obrazovke vyzeralo správne. V Taliansku je gyrotonic taký populárny, že ho tam nájdete aj v kaviarňach. Na Slovensku má tiež už veľa svojich fanúšikov.

Janette Dujková
Foto: Myoclinic

Silnú ženu nič nezlomí, ani osteoporóza

Osteoporóza je tiché ochorenie, pretože nemá príznaky, no predstavuje riziko. Prvými sú často až zlomeniny. Častejšie sa vyskytuje u žien, ale nevynecháva ani mužov. Dobrá správa je, že pri včasnej diagnostike sa dá osteoporóza zastabilizovať a viesť s ňou normálny život.

Najčastejšou zlomeninou z osteoporózy je zlomenina stavcov. Pri takýchto zlomeninách majú pacienti aj problémy s dýchaním či trávením. Najvážnejšou je zlomenina bedrového kĺbu. Celosvetovo je každá tretia žena a každý piaty muž starší ako

50 rokov postihnutý zlomeninou kosti v dôsledku osteoporózy.

Diagnostika je jednoduchá

Najpresnejšou a široko používanou neinvazívnou diagnostickou metódou na zistenie osteoporózy je denzitometria. Na toto vyšetrenie vás môže poslať všeobecný alebo odborný lekár, ale môže oň požiadať aj samotný pacient. Denzitometria meria kostnú hustotu v oblasti chrbtice a krčku stehennej kosti.

Liečba

Každá liečba znamená prevenciu zlomeniny. Pacient užíva liečbu dlhodobo, často celoživotne. Ide však o komfortnú liečbu. „Liečba nemusí znamenať užívanie liekov každý deň. Ide väčšinou o obdobia,“ hovorí MUDr. Soňa Tomková, popredná slovenská reumatologička, vedúca lekárka Osteocentra a prednostka internej kliniky

Nemocnice Košice-Šaca.

Ak už bola pacientovi diagnostikovaná osteoporóza, je potrebné dodržiavať odporúčania lekára, chodiť pravidelne na kontroly a dodržiavať liečbu.

www.krehkekosti.sk

Foto: Freepik.com

Ako a prečo trénovať po 50-tke?

Fyzickú aktivitu potrebujeme všetci. Nájdite si tú primeranú aj po päťdesiatke.

Naše telo nebolo stvorené na sedenie a už vôbec nie na hrbenie sa za počítačom. Tiež si veľa pamätá a v neskoršom veku nám to spočíta.

Luboš Gsch, profesionálny tréner a špecialista na tvarovanie postavy, hovorí, že z jeho tréningových programov je antistar-núci jeden z najobľúbenejších: „Ľudia po tréningu omladnú, žiaria, cítia sa a vyzerajú fantasticky. Dôležitosť pravidelného pohybu vekom rastie. V detstve vyplýva potreba pravidelného pohybu z dôvodu správneho fyzického rozvoja a z psychologického hľadiska tréning v značnej miere formuje morálne a vôľové vlastnosti, kam

okrem iného patrí aj napríklad disciplína. V dospelosti predlžuje pravidelný tréning produktívny vek v dobrej kondícii a navyše plní výrazne úlohu psychohygieny,“ zdôrazňuje odborník.

Fyzický tréning ako celoživotná činnosť

Určitej forme tréningu (pohybu) by sme sa mali venovať celý život. Ako optimálny spôsob sa vo viacerých ohľadoch ukazuje silový/fyzický tréning. Takýto tréning je účelný. „Účelnosť fyzického tréningu posilňovania a obdobnej aktivity je efektívny práve preto, že je veľmi dobre regulovateľný, tiež je možné ho veľmi efektívne zameriavať na určitý cieľ,“ vysvetľuje Luboš Gsch a dodáva, „nespornou výhodou, ktorú je potrebné spomenúť pri tréningu po 50-tke, je vospelosť. Ľudia v tomto veku

už chápu potrebu pohybu a veľmi dobre vnímajú skvelý pocit zo seba samého.“

(red.)

Foto: Freepik.com

english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex
english annex

e

english annex

A unique concept of using energy resources	60
Moral intelligence sets the course	63
Hospitality is a long-dostance race	64
Mentoring is the secret of the successful	66

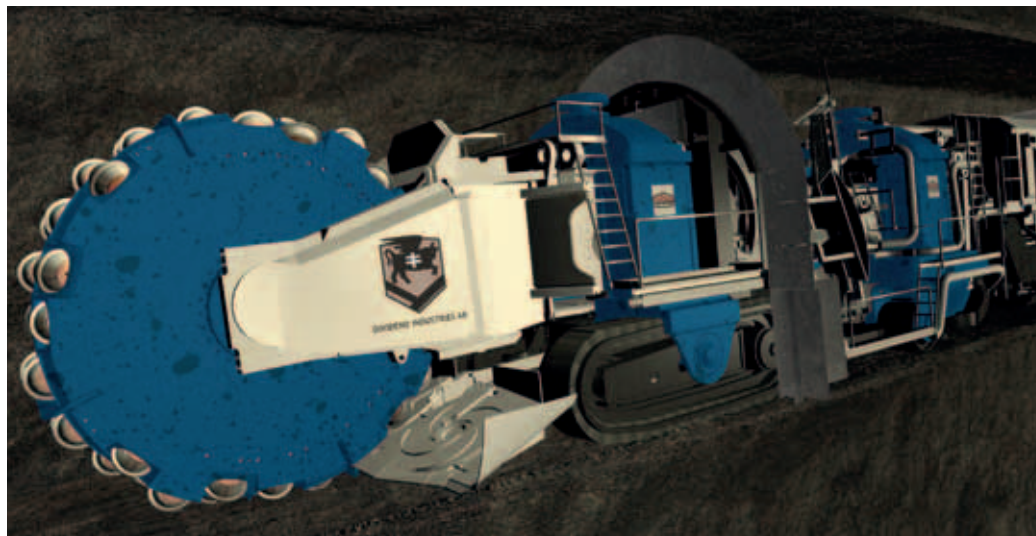
A unique concept of using energy resources

Slovakia will present the concept of using the deep energy potential of the earth's crust at the EXPO 2020 world exhibition in Dubai. In an interview, the Chairman of the Board of ZTS INMART a.s. and at the same time the chairman of the ATASAC association - Ing. Alexander František Zvrškovec told us more about applied research in this area.

• For more than 10 years, your company has been researching the possibility of penetrating the earth's crust to extreme depths using technologies designed by you. What are the reasons for this research?

More than 20 years ago, it was clear that the global warming we are witnessing now is caused by human activity and that the survival of mankind on this planet will require radical changes in energy production, raw material extraction and food production. In addition, we must protect drinking water sources and replace cement as a binder in concrete structures. At the same time, in addition to these clearly defined areas, it will be necessary to ensure equalization of women and men in politics, career management and social impact.

We must also manage the involvement of young people in this process without them feeling afraid and worried about what awaits us if we fail to mobilize forces in the above areas. The UN has approved several milestones on this path called Sustainable Development Goals, and one of those milestones is set for 2030. This year, for example, in the field of energy resources, we are expected to move to what we now call renewable energy sources.

• Goodwill has commented on the UN agenda several times and is preparing to follow the EXPO 2020 world exhibition in Dubai in general and in particular the week 16-22. January 2022 under the name GLOBAL GOALS WEEK. We learned that VUNAR, a.s. from Slovakia, which is a member of the ATASAC association, which also deals with applied research of the earth's crust potential, will be one of the exhibitors in Dubai. Can you reveal some of the upcoming activities at the EXPO?

Participating in a world exhibition requires the presentation of something that can for example dramatically change our energy future. We have been dealing with such issues for more than two decades and I am convinced that we can attract interest with some groundbreaking solutions to several current problems at this exhibition. The VUNAR, a.s. company is an important member of a transnational research team that, under my leadership, is exploring the possibilities of using the potential of the Earth's crust as part of the SDG 2030. I would point out that Slovakia was a mining power already in the 18th century and the first Mining Academy in the world was founded right here in Banská Štiavnica. Referring to this

historical fact and the ambition to become a leader in this field again, as well as the real results of previous research and production of VUNAR, a.s., this company was selected as a technical partner for the design of innovative penetration systems in the earth's crust.

Purely on application basis, our team works with three application segments, where the developed technologies can move our possibilities so as not to endanger the planet by human activity to another and better level. The first area is, of course, the area of renewable energy sources, in which we want to open the boundaries of technological possibilities of using deep geothermal energy into a feasible form. The technologies being developed can also be used in the field of deep mining and will enable Europe to loose to a large extent today's dependence on imports of strategic raw materials. I also hope that Slovakia will become a mining power if our government finally understands that it is also necessary to deal with the raw materials strategy and not just with crude quarrels between politicians. The third area we are dealing with is the possible storage of hazardous waste and greenhouse gases in the earth's crust.

For all these areas, the strategic goal is to

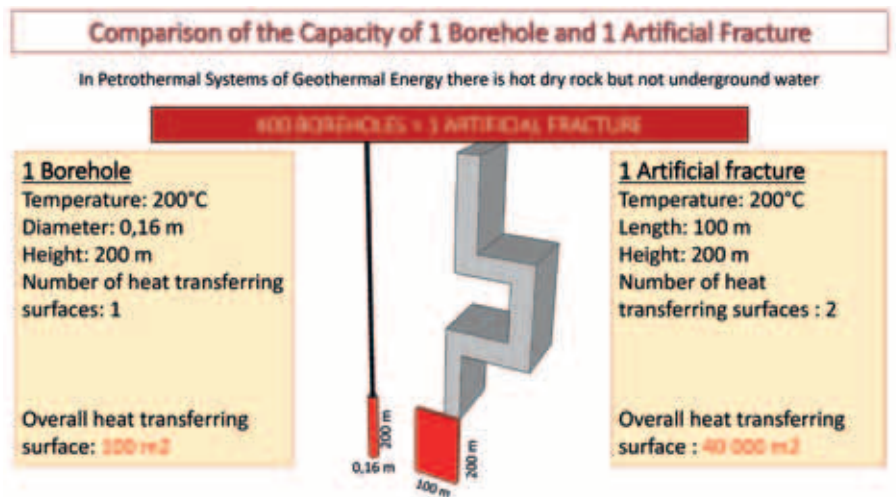
enable the creation of active and human-controlled workplaces at great depths, through which uninterrupted operation of both our facilities and application installations in the already mentioned areas can be ensured.

• **Can you elaborate on this dramatic change and tell us something about the energy resource, the application of which can not only slow down but also eliminate one of the causes of global warming? What exactly is the reason for the deep penetration into the earth's crust?**

First of all, it is our effort to use the deep energy potential of the earth's crust. In the perspective of human activity in general and in a qualified estimate of human energy consumption in the near future on this planet, this energy potential is inexhaustible. Unlike other renewable energy sources - such as sun and wind, deep geothermal energy does not require temporary storage during its use and is available 24 hours a day, 7 days a week throughout the year. This energy is also, in principle, available everywhere on our planet.

• **How is it possible that this energy has not been widely used so far?**

There are several reasons and I will mention some of them. First of all, we see a total misunderstanding of the structure of the earth's crust. From a geothermal point of view, the earth's crust is divided into two layers. The upper layer is generally called hydrothermal, i.e. the layer in which the fluids, mostly water, are located. Below this layer is the so-called petrothermal layer, the characteristic feature of which is that it is predominantly formed by dry crystalline rock. What we see today as experiments and also the real use of the thermal potential of the earth's crust are activities carried out exclusively in a hydrothermal environment. The technology we use to reach this thermal source is rotary drilling technology, developed for the needs of the oil and gas industry. Just as it was not possible to develop the space industry with gunpowder-propelled rockets, the same way it is not physically and efficiently possible to achieve and exploit deep geothermal energy through rotary drilling. The second reason is the political and economic strength of the existing

Comparison of the heat exchanger area of the borehole and the gap in the petrothermal geological environment

industry, which produces and distributes hydrocarbon fuels. This has long been able to paralyze scientific and political efforts for real and necessary change. The third and no less important reason is human comfort and postponing important but uncomfortable decisions for tomorrow.

• **You are clearly suggesting that the achievement of thermally relevant depth must be achieved by different methods and technologies than the available rotary drilling. Can you describe in more detail in which direction your research is moving and how far it is from the realization of its results?**

Our research consortium has several research laboratories, two of which are located in crystalline rock for the area of deep penetration of the earth's crust, and this is where we test two methods. One method includes penetration through a shaft and the other is penetration through a spiral tunnel. In addition to research of vertical penetration methods, we also develop techniques for creating large-scale heat exchanger holes in crystalline rocks. Our strategic goal is to demonstrate the technical capability to penetrate the petrothermal environment of the earth's crust cost-effectively and to create large-area exchanger holes in this environment.

In the long term, I believe that we will be able to test our technology over the period of following five years and that several energy complexes in the earth's crust will be implemented in the next five years.

• **Such extensive research must be very costly. How do you finance it?**

So far, we have used about 200 million EUR together with our partners. Each of the partners funds its own part of the research and is also the owner of the intellectual property rights to its results. Industrial applied research requires specific objectives as well as continuous measurement of the results. We try to operate according to these rules and we know that otherwise funding of such research would not be possible.

• **What is the financial contribution from the research funds available to the Slovak government?**

The contribution from public sources is certainly not higher than 4 mil. EUR. After the fall of the communism, the Slovak governments were and still are isolated from industrial realities. In my whole life I have never experienced a situation like this one when governments have succeeded in achieving so little with so much "provided" money through public research funds. Billions of euros have been invested in science and research over the last 20 years, and to date no government has been able to show any concrete results. In general, we can see news and statistics on how many projects have been implemented and how much money was used. However, there is no information provided what was achieved for this money, e.g. in market dominance or the number of effectively and long-term employed people. The research agency and other state institutions have a lot of corruption scandals which they are involved in and are generally not an image of competence or a partner at the state level for us.

As an example of the industrial isolation

of our political leaders, I can mention our exhibition at the Expo in Dubai. Slovakia devotes half of its pavilion to hydrogen future and the possible use of this raw material in cars. One of the largest car manufacturers in the world is Volkswagen, which also has its own factory in Slovakia. The group's management recently announced that, like other car manufacturers, they do not see any future potential of this gas in the transport of the future. Maybe that's why we fail, because our politicians always follow and do something different than the whole world. This strategic and technical disharmony is funded by taxpayers, and they should really think about who they choose as their tax administrators in the future.

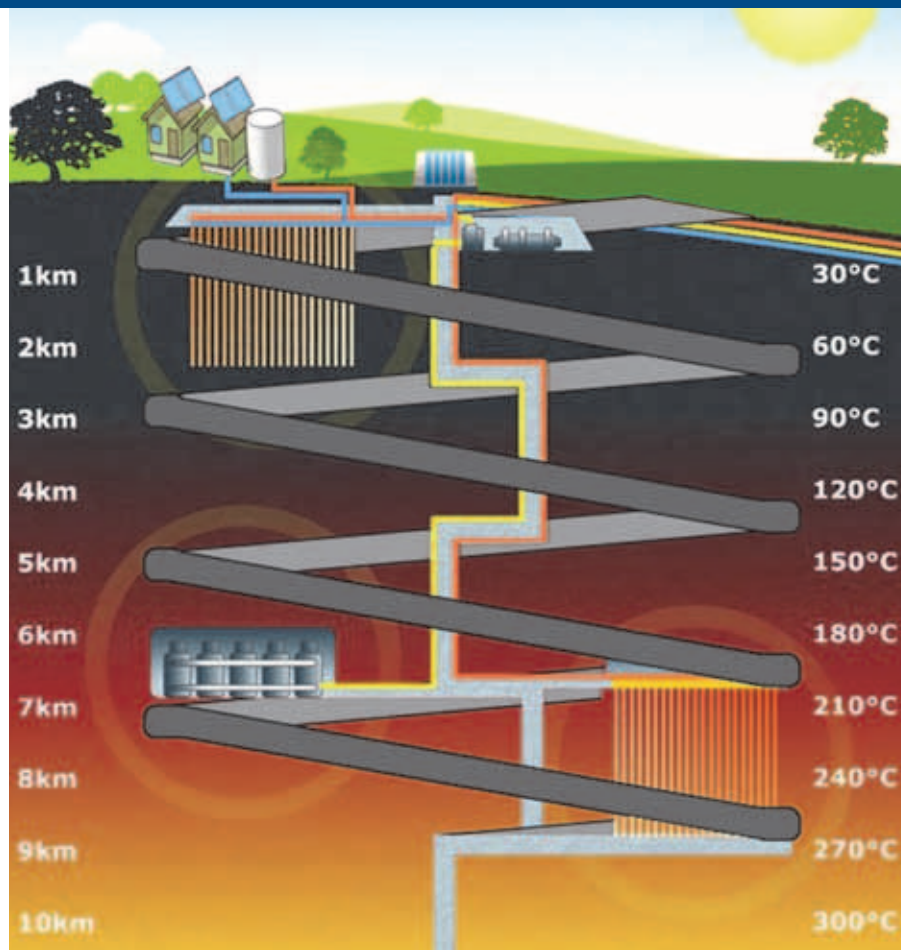
• **What are your expectations from EXPO Dubai 2020?**

Our first expectation was that someone from the Ministry of Economy of the Slovak Republic, which is the main organizer of the exhibition for Slovak participants (Slovak pavilion), will explain to us what we want to achieve as a state at this exhibition.

The strategic goal of our participation in Dubai is to present our applied research and identify potential future partners in those areas where our technologies can find their application. We are also preparing a future investment offer for those who want to prevent the fulfillment of catastrophic development scenarios on our planet and at the same time make money on the technologies we develop.

• **We know that you worked as the Chief Financial Officer and Head of Strategic Research at the Swedish organization Exportradet, which at the time organized, among other things, all the Sweden's participation in exhibitions around the world. Where do you see the difference in Slovakia's approach to this type of industrial activities?**

First of all, there is a difference in the type of organization which is responsible for managing such exhibitions. While in Sweden this organization was jointly owned by the state and the industry (half-and-half), in Slovakia state is the sole organizer. This post-communist structure predisposes exhibition activities to failure for several reasons. The state does not

own either the export industry or the tourist structure, which we consider to be reverse exports from a financial point of view. This weakness is not covered by any efforts of politicians and public employees, because the exhibition does not fundamentally affect them. The second serious problem we have always dealt with in Sweden has been the harmonization of foreign policy with exhibition activities. If the exhibition was on a global level, the head of state was involved - in this case, the royal family. At the regional exhibitions it was enough when one of the ministers took part and local events were covered by the relevant ambassador. Every Swedish exhibitor was informed about the political goals of the state as such and our organization communicated and discussed the operational goals. Financial support for these activities for Swedish exhibitors has always been dynamic. This meant that the smaller and less experienced the exhibitor, the greater the support from our organization. In this way, it was ensured that small and medium-sized enterprises could not only receive financial support, but could also begin to expand relatively quickly in export markets. It was also important for exhibitors to define their

operational goals and to have a clear idea of what will happen after the end of the exhibition and how we can sustainably help them in these markets. There is a huge difference in comparison with our Slovak organization. Although there is a state agency called SARIO (Slovak Agency for Investment and Trade Development), which falls within the competence of the Ministry of Economy of the Slovak Republic, the employees there include only civil servants without transnational and commercial experience. It's almost as if someone inexperienced was helped by someone less experienced. By the way, I just saw on one social network of our Minister of Economy, that he was standing proudly in front of a small hydrogen-powered bus manufactured by a company in Slovakia. Someone should tell him that many countries and cities, including Stockholm, tested hydrogen-powered buses 30 years ago and somehow it did not catch on. If some Don Quixote Prize was awarded at this world exhibition in Dubai, Slovakia would certainly be a serious candidate for it.

Janette Dujková
Photo: archive

Moral intelligence sets the course

Moral intelligence is a new construct which includes the values, character, ethics and morals of the individual in the context of decision-making or people management.

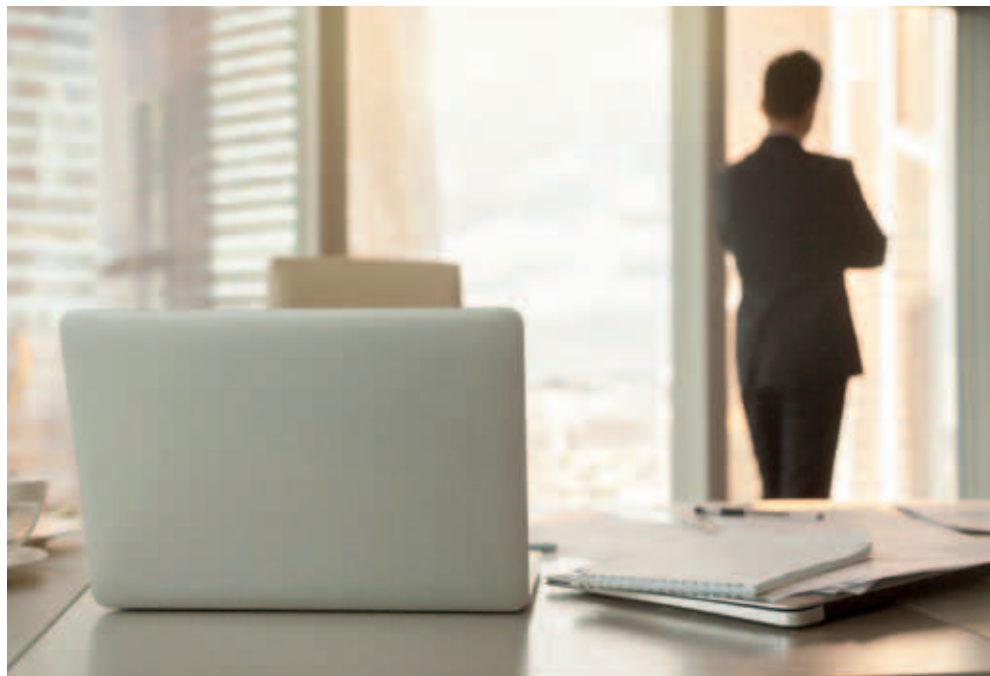
Our decision-making is influenced by many factors and different motivations. These may include responsibility and honesty, but also profit, social pressure or personal ambitions. Taking responsibility for decisions and bearing the consequences should be a matter of course. However, the consequences are often difficult to predict. How to decide in the right, fair and honest way and minimize possible negative impacts? Moral intelligence is the predictor of the right course of action, whether it is personal dilemmas, social or economic issues.

Return to values

Already in 1932, in connection with the economic crisis Tomáš Baťa spoke about moral poverty as the main cause of economic decline: "We need moral attitudes towards people, work and public property, not to support fraudsters, not to make debts, not to throw away values for nothing, not to blackmail workers, but to work and save up. It is more desirable and more honest."

Moral intelligence is a predictor of the right decision.

The concept of moral intelligence does not belong only to the philosophical-historical context, but is applied mainly in the leadership or management of people, i.e. in politics and in the managerial domain.

It is a prerequisite for a successful and fair run on long distances, a solid foundation and an ideal decision-making and functioning strategy.

What is moral intelligence for?

The concept of moral intelligence is based on the definition of social intelligence and focuses on the ability to solve social problems effectively and especially in a moral way. Intelligence is about the ability to find the right orientation quickly and correctly in new situations, which is based on quick observation, correct evaluation of the necessary information and drawing the right conclusions. Moral intelligence is an ability of an individual who can solve moral problems in a morally correct, honest and fair way. Adherence to ethical principles is the basis for development in every direction, whether it is a corporate environment or a society. It also has an exceptional application in the economic field. Moral intelligence is a much needed component of personality in people management and leadership.

Golden rule

These is a very simple, so-called golden rule of morality - treat others the way you want them to treat you.

Moral intelligence is based on primary virtues, integrity, responsibility, empathy, and is a kind of inner compass that naturally shows us the direction in situations of moral dilemma. It is very important and proven in practice to

The golden rule of morality - treat others the way you want them to treat you.

use this compass and to minimize other adverse effects that could lead to incorrect or dishonest decisions with negative consequences. At the end of the day, everyone is alone with themselves, their conscience and their emotions.

Janette Dujková, coach and lecturer
Photo: Freepik.com

Hospitality is a long-distance race

Hotel services were one of the sectors that felt the most serious consequences during the covid crisis. We talked about the problems of this industry with mentor and teacher Iveta Pupišová.

What is the basis of success in the hotel industry?

In the hotel industry there are two levels, there is a product, a hotel, and then a guest and an employee. If the guest does not come, the owner can close the shop. The owner and staff should make every effort for the guest to return and for the guest to recommend the used hotel's services - this is the cheapest and most effective marketing. Personnel management is the basis of success in the hotel industry. It is not enough to have a beautiful space, but what matters is how people work in it, what their relationships are. All this creates the atmosphere of a hotel where guests feel good or bad. One should recognize that the hotel industry is a long-distance race, the facility must have a suitable concept, system, marketing, business, trained staff and will certainly not start making profit immediately. At least for the period of the first three years one must be patient and have a financial reserve prepared.

What to think about in this sector of business?

Experience and, of course, professionalism are very much valued in the hotel industry. For example, when furnishing a hotel or any accommodation facility, one must keep in mind that different people will sleep in that room every night, different people will walk on the hotel carpet every day, and bed linen and towels should be washed very

Mentor and teacher Iveta Pupišová

often at maximum temperature. So, for example, a carpet with high pile is very nice, but absolutely unsuitable for a hotel. It is also not suitable to have a double bed in every room, because if the owner wants to do congress tourism, the beds must be separate. Women do not take issue with this, but two male colleagues from work will not sleep in the same bed. These things need to be considered or consulted

Personnel management is the basis of success in the hotel industry.

with a professional who has experience in this field. The same applies to the restaurant. For the hotel kitchen furnishings, in addition to the supplier of gastronomic equipment, we should also hire an experienced chef who is engaged in choice of the equipment. He assists in the selection according to the planned menu.

What are the most common mistakes the hotel owners make?

I often see that the owners build a beautiful hotel, but they have no experience with hotel services and make a lot of basic mistakes. First of all, it is necessary to choose a suitable hotel concept, to conduct a survey of what the locality needs, whether the planned concept can be used there. Everyone thinks they can make money very quickly in the hotel industry, but that's not true. The most common problem is that the owners choose a hotel manager, but then they do not give him or her enough competencies. The manager has the responsibility, but the owners communicate with the staff directly and bypass the manager. The hierarchy is not observed and the employees then have chaos, they do not know what to do, who to listen to. The result comes in form of bad relationships and various fan clubs. Mistakes are often made with the absence of marketing, the pre-training phase in working with staff is underestimated. Owners who invest a lot of money in

their project sometimes do not really want to see and understand that it will not be profitable on its own and that the staff is the main creator. The staff is very important as it makes the first contact with the guest and it is necessary therefore that the staff is trained and its behavior is professional.

What does it mean to train staff?

There needs to be clear set of rules of operation, a system and everyone needs to know what to do. For example, I once saw that the receptionist refused to show a room to a guest who wanted to book ten rooms at the facility. She said it is not her responsibility. The guest then decided to go to another hotel.

The waiter must know what information to provide within his or her competences. I even encountered a situation where the staff complained about the owners or superiors. This is certainly should not be the case and the guest is not there to listen to their problems.

Experience and, of course, professionalism are very much valued in the hotel industry.

It is very helpful to try every position, get to know the job, then the owner can't really say that he does not know what the receptionist should do, and can be deceived. Some hotels have this incorporated in the training program, for example the receptionist has to accompany the maid for half a day, she doesn't have to do her work, but this helps the receptionist to know what the maids do, how it is done, where the cleaning products, spare things are located, so that if something happens the receptionist understands the job. Nowadays, for example, in smaller hotels, the staff must be able to substitute different positions in case of an unexpected event. In some cases different functions are cumulated. You can also manage people within your own structure, for example, a skilled barista can train other colleagues, they do not have to pay for a barista course. People need to see meaning in their work, progress, they must have motivation. If there is no management of people,

burnouts and bad relationships in the workplace often occur.

How to choose the right staff?

In the hotel industry we can meet three types of employees. First group consists of those who were born for this job, they like it, it fulfills them and do it with joy and cannot imagine anything else. Then there are those who need to earn extra money while studying at university, and they continue this work after finishing their studies. But the third group are employees are those who join this industry, because they did not find anything else. This is the worst group, they are usually people who do not enjoy their work. We can agree

that an annoyed waiter or unpleasant receptionist certainly does not delight anyone.

Currently, the situation in the hotel industry with staff is difficult, because many people who loved this job went to another industry to support their families. They need certainty, even though this work is beautiful and brings the fastest feedback. In any other industry, one has to wait for that praise, here it comes daily and people then know that their work makes sense, they are engaged and motivated.

Janette Dujková

Photo: IP archive, Freepik.com

Mentoring is the secret of the successful

Mentoring is an excellent tool which allows you to pass on experience, know-how, knowledge and understanding. With this it significantly helps companies to operate more efficiently and with better quality.

In the past, it was common for someone to educate new workers, pass on their knowledge and experience. Alternatively, the previous employee could not leave without proper handover of his or her position to the successor. It was a very rational solution which prevented many problems, outages and helped to operate efficiently without unnecessary losses. Today, we often come across views claiming that everyone should take care of issues by themselves or show their

flexibility. All this is possible, but without management it is difficult and discovering what has long been discovered takes a lot of valuable time and causes large losses to companies. This attitude of managers seems short-sighted and unprofessional. However, mentoring is often hindered by other factors, such as competition or the feeling of endangering the position of the more senior and more experienced colleagues, personal ambitions and the like. It is therefore important to set the conditions in the company so that it can take place and bear fruit.

Companies with functioning mentoring are more successful, have less turnover, more employee engagement and faster expansion.

Mentoring is a natural process

Mentoring is irreplaceable in the "education" of the next generation and the continuation, improvement, growth and efficiency. In mentoring, the mentor passes on all the knowledge

and experience to his or her follower or "apprentice". The mentor acts as a partner, supports the follower, offers opportunities and provides space for own development. The mentor is usually an older, more experienced, professionally respected person and is a role model and inspiration for the mentee. It is important for the mentor to provide a sense of security and be perceived as a trusted mentor. Mentoring is a way to convey information, with the authenticity of the mentor being key value. With this approach, the mentee also develops potential, self-confidence and motivation.

Discovering what has long been discovered takes a lot of valuable time and causes large losses to companies.

The mentor should be able to recognize when to act as a counselor and when to give the mentee room for self-discovery. A healthy system in the company, hierarchy, respect for others and following values are important for mentoring. Mentors create a system of stability within companies, but some performance and profit-oriented companies often prefer younger employees. However, the ideal combination seems to be the cooperation of older experienced people with young people who are involved in mentoring and at the same time bring a new fresh and creative ideas. Such synergies then drive the company forward without unnecessary losses, the employees in the company are motivated, they have a feeling of a job well done, meaningfulness and they can effectively pursue their goal.

Janette Dujková, coach, lecturer, mentor

Photo: Freepik.com

Na vašich cestách
za úspechom...

GOODWILL

Magazín o ekonomike, biznise, vede a spoločnosti

We believe it's possible to open up unlimited resources of power and minerals throughout the world if our technology is applied in the future

**TURNING GLOBAL POTENTIAL
OF EARTH CRUST
INTO REALITY**

